

ספרי' – אוצר החסידים – לויבאוויטש

קובץ
י"א ניסן

– שנת הקו"ף כ"ף גימ"ל –



יוצא לאור על ידי מערכת
„אוצר החסידים”

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

י"א ניסן

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וארבע לבריאה
שנת השבעים וחמש לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

KOVETZ
YUD-ALEF NISSAN
SHNAS HAKUF CHAF GIMMEL

©

Published and Copyrighted by
VAAD L'HAFOTZAS SICHOS
788 Eastern Parkway, Brooklyn, N.Y. 11213

Printed in the Holy Land

5784 • 2024

פתח דבר

לכבוד יום הבהיר, יום עשתי עשר לחודש ניסן (חודש הגאולה¹) – נשיא לבני אשר² אשר „הוא יתן מעדני מלך“³,

יום הולדת הקכ"ב והתחלת שנת הקכ"ג של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, בשנת השבעים וחמש לנשיאותו, לאורך ימים ושנים טובות,

בו מתחילים לומר מזמור קכ"ג בתהלים, על פי תקנת הבעש"ט לומר מזמור תהלים המתאים למנין שנותיו⁴,

הננו מוציאים לאור קובץ הכולל: מזמור קכ"ג בתהלים עם מפרשים⁵ (כפי שנדפס בספר „יהל אור“), עם ליקוט ביאורי רבותינו נשיאינו⁶ על פסוקי מזמור זה⁷.

בתור הוספה – בקשר עם שנת המאה עשרים ושלוש, בא ליקוט מתורתו של כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א ולהבחיל"ח אביו כ"ק הרה"ג הרה"ח וכו' המקובל מוהר"ר לוי יצחק בענין מספר קכג.

* * *

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לביטול ופריצת גדרי הגלות, ובעיני בשר נראה בקיום נבואתו העיקרית⁸ של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, נביא דורנו – בשורת הגאולה „בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם“ – „הנה זה משיח בא“ „לאלתר לגאולה“, ובקרוב ממש יולייכנו קוממיות לארצנו הק' במהרה בימנו ממש, ו„מלך ביופיו תחזינה עיניך“⁹ בהתגלות מלכותו לעין כל, תיכף ומיד ממש, והיתה לה' המלוכה¹⁰ אמן כן יהי רצון.

מערכת „אוצר החסידים“

יוס שלישי, שהוכפל בו כי טוב, ר"ח ניסן, ה'תשפ"ד, ימות המשיח, שנת השבעים וחמש לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ברוקלין, נ"י.

(1) שמו"ר פט"ו, יא.

(2) לשון הכתוב – נשא ז, עב.

(3) לשון הכתוב – ויחי מט, כ. וראה לקוטי לוי יצחק אגרות-קודש ע' שכד"ה. ע' תיט.

(4) מכתב כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ – נדפס ב„קובץ מכתבים“ לתהלים ע' 214. אגרות-קודש שלו ח"י ע' נג. ושי"נ.

(5) לתועלת הרבים, נוסף על הצילום מהקאפיטל כפי שהוא מופיע ב„יהל אור“, העתקנו מחדש את המפרשים

על הקאפיטל, והוספנו עליהם את פירוש הרד"ק.

(6) רשימת הספרים והמקומות (העיקריים) שמהם לוקטו ביאורים אלו: כתר שם טוב. לקוטי תורה, תורה אור

– לאדמו"ר הזקן. מאמרי אדה"ז. אור התורה ביאורי הזהר וספר החקירה – לאדמו"ר הצ"צ. מאמרי אדמו"ר מהר"ש.

מאמרי אדמו"ר מהורש"ב. מאמרי אדמו"ר מהוריי"צ. לקוטי לוי יצחק. מאמרי ושיחות כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א.

וכמובן – מכתבי האריז"ל.

לפעמים נכפל אותו פירוש בפסוקי המזמור בכמה דרושי ורשימות רבותינו נשיאינו, אבל מכיון שכל נשיא

הוסיף ביאור ופירש הענין בסגנונו המיוחד – העתקנו בכ"מ גם פירושים הדומים (ומיוסדים) זה לזה.

(7) ביאורים על ענין „שיר המעלות“ ו„ט"ו שיר המעלות“ הודפסו ב„קובץ י"א ניסן – שנת הק"כ“, ולשלימות

הענין העתקנו כאן כמה ביאורים (אותיות ז, ת, וכו').

(8) ראה סה"ש ה'תנשא ח"ב ע' 792.

(9) ישע"י לג, יז.

(10) עובדי' בסופו.

מפתח

xvii	תהלים מזמור קכג
xix	מפרישים על המזמור

ביאורי רבותינו נשיאינו על מזמור קכג

כללות המזמור

כ"ק אדמו"ר הזקן

1	א. מאמרי אדמו"ר הזקן על מארז"ל ע' תמח
-------------	---

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

2	ב. סד"ה וה' פקד את שרה תשמ"ג
3	ג. שיחת ש"פ וירא כ' מרחשון תשמ"ג
12	ד. תהלות מנחם עה"פ

קכג, א – שיר המעלות אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים

האריז"ל

14	ה. שער מאמרי רשב"י – פירוש ספרא דצניעותא פרק א
18	ו. פרי עץ חיים – שער השבת – פרק יט

הבעש"ט

18	ז. כתר שם טוב – הוספות – סקי"ד
--------------	--

הרב המגיד

19	ח. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"א ע' רל
--------------	--

כ"ק אדמו"ר הזקן

- ט. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו ע' שעד. 19
- י. ד"ה צדיקים מה עושים תקע"ב. 20

כ"ק אדמו"ר האמצעי

- יא. מאמרי אדמו"ר האמצעי בראשית ע' פה ואילך. 20

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

- יב. יהל אור עה"פ (ע' תפח). 20
- יג. אוה"ת יתרו (ח"ג) ע' תתטז. 21
- יד. אוה"ת יתרו (ח"ג) ע' תתעט. 21
- טו. אוה"ת יתרו (ח"ג) ע' תתפט. 22
- טז. אוה"ת יתרו (ח"ג) ע' תתקנו. 22
- יז. אוה"ת משפטים (ח"ד) ע' א'רלג. 22
- יח. אוה"ת תרומה (ח"ה) ע' א'תקג ואילך. 23
- יט. אוה"ת בא (ח"ז) ע' ב'תרכה. 23
- כ. אוה"ת בא (ח"ז) ע' ב'תרכט. 24
- כא. אוה"ת שמיני (ח"א) ח"א ע' כה. 24
- כב. אוה"ת תזריע (ח"א) ע' רנג. 25
- כג. אוה"ת בהעלותך (ח"ב) ע' שנח ואילך. 25
- כד. אוה"ת ואתחנן (ח"א) ע' קסו. 27
- כה. אוה"ת ואתחנן (ח"א) ע' שנג. 27
- כו. אוה"ת כי תבוא (ח"ב) ע' תתרמה. 28
- כז. אוה"ת דרושים לר"ה (דברים ח"ג) ע' א'שלג. 28

29	כח. אוה"ת דרושים לשבת שובה (דברים ח"ג) ע' א'תסד.
30	כט. אוה"ת דרושים ליוהכ"פ (דברים ח"ג) ע' א'תקפא.
30	ל. אוה"ת נ"ך (ח"א) ע' ער ואילך.
30	לא. אוה"ת תהלים (ח"ב) ע' א'ז.
31	לב. אוה"ת נ"ך (ח"ב) ע' א'קיג ואילך.
32	לג. אוה"ת תהלים (ח"ג) ע' א'שלד ואילך.
33	לד. אוה"ת סדור ע' עט.
33	לה. ד"ה עלמא אמאי קאים תרט"ו.
34	לו. ד"ה איתא בגמ' בסוטה תרט"ו.
34	לז. ד"ה בן פורת יוסף תרי"ח.
35	לח. ד"ה בן פורת יוסף תרי"ח.
35	לט. מאמר ד"ה כתפוח בעצי היער ע' ד.
36	מ. ספר החקירה ע' 160.

כ"ק אדמו"ר מהר"ש

36	מא. סה"מ תרכ"ז ס"ע קמה.
37	מב. סה"מ תרכ"ז ע' קצא ואילך.
38	מג. סה"מ תרכ"ט ע' לו.
38	מד. ד"ה הללוי' הללו את ה' מן השמים תרל"ט.
39	מה. ד"ה הללוי' הללו את ה' מן השמים תרל"ט.
39	מו. ד"ה מצה וחמץ תרל"ט.
40	מז. ד"ה את הוי' האמרת היום תרל"ט.
40	מח. ד"ה בן פורת יוסף תר"ם.
41	מט. ד"ה בן פורת יוסף (הב') תר"ם.

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב

נ. סה"מ תרמ"ג ע' טז 41

נא. סה"מ תרמ"ג ע' קו 42

נב. סה"מ תרנ"ב-נ"ג ע' רו 42

נג. סה"מ תרנ"ד ע' קס ואילך 43

נד. סה"מ תרנ"ד ע' קסה 44

נה. סה"מ תרנ"ה-נ"ו ע' תד ואילך 45

נו. סה"מ תרנ"ח ע' ב ואילך 46

נז. המשך תער"ב ח"ב ע' תשב 47

נח. המשך תער"ב ח"ב ע' תשי 48

נט. סה"מ תרע"ב-תרע"ו ע' קפ 49

ס. סה"מ עזר"ת ע' קיט 49

כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ

סא. סה"מ תרפ"ה ע' שכ 49

כ"ק הרה"ג הרה"ח וכו' המקובל מוהר"ר לוי יצחק

סב. לקוטי לוי יצחק – הערות לזהר ח"א ע' רכב ואילך 50

קכג, ב – הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם גו'

האריז"ל

סג. שער הפסוקים – ספר תהילים 52

סד. לקוטי תורה – ספר תהילים 53

סה. עץ הדעת טוב – פרשת וישלח 53

כ"ק אדמו"ר הזקן

- 54 סו. תו"א יתרו עא, ד
- 55 סז. תו"א יתרו עב, ד
- 55 סח. מאמרי אדמו"ר הזקן נביאים ע' קפג
- 56 סט. מאמרי אדמו"ר הזקן כתובים ח"ב ע' קלח
- 56 ע. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ט ע' קסא

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

- 57 עא. יהל אור עה"פ (ע' תפח)
- 57 עב. ביאורי הזהר ח"ב ע' תשנט
- 58 עג. אוה"ת יתרו (ח"ז) ע' ב'תשיח
- 58 עד. אוה"ת נ"ך (ח"ג) ע' א'רט

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב

- 58 עה. סה"מ ליקוט ח"ב ע' כח – סה"מ תרנ"ה ע' תכו

כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ

- 59 עו. ספר המאמרים תרפ"ז ע' קפ

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

- 61 עז. ד"ה וישלח יעקב תשח"י
- 62 עח. לקו"ש ח"א ע' 69-70

קכג, ג – חננו ה' חננו כי רב שבענו בוז

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

- 65 עט. יהל אור עה"פ (ע' תפט)

פ. אוה"ת שה"ש (ח"ב) ע' תרכט 65

הוספה:

— מספר קכג —

כ"ק הרה"ג הרה"ח וכו' המקובל מוהר"ר לוי יצחק

פא. לקוטי לוי יצחק — הערות לזהר ח"א ע' רה 67

כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א

פב. לקו"ש חכ"ג ע' 229 67

פג. משיחת ש"פ וירא כ' מרחשון תשמ"ג 74

מפרשים על המזמור

(א) שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶלֶיךָ נְשֵׂאתִי אֶת־עֵינַי הַיֹּשֵׁבִי בַשָּׁמַיִם:

רש"י: שיר וגו' היושבי. יו"ד יתירה:

מצודת דוד: אליך נשאתי וגו'. להיות צופים ומביטים לעזרה: היושבי. אתה היושב בשמים:

מצודת ציון: היושבי. היו"ד יתירה:

אבן עזרא: שיר המעלות אליך נשאתי – ידבר המשורר על גדול הדור שהוא בגלות או במצור, על כן אליך נשאתי. וטעם היושבי בשמים – כי כל הגזרות באות משם:

רד"ק: נשאתי. כשידבר על לשון בני הגלות פעם ידבר לשון יחיד דרך כלל ופעם דרך לשון רבים: היושבי. היו"ד נוספת והוא כמו היושב אמר אין לי עזר בארץ ואיני מקוה העזר אלא ממך:

(ב) הִנֵּה כְּעֵינַי עֹבְדִים אֶל־יָד אַדוֹנֵיהֶם כְּעֵינַי שֹׁפְחָה אֶל־יָד גְּבֻרָתָהּ כִּן עֵינַיִנו אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַד שִׁיחַנְנוּ:

מצודת דוד: אל יד. צופים אל יד אדוניהם ליתן להם דבר מה ואינם חדלים מלצפות עד אשר יתן להם:

מצודת ציון: גברתה. היא אשת האדון כמו מפני שרי גברתי (בראשית יז):

אבן עזרא: הנה – אחר כן דבר בעדו ובעד עמו, כי אין כח לעבד להמלט מיד הבאים להרגו – אם לא יושיענו אדוניו:

רד"ק: עבדים. שאין להם מחיה ופרנסה אלא מהם ואליהם תלויים עיניהם. ואדוני אבי ז"ל פירוש: אל יד אדוניהם אל יד גבירתה. שיכו אותם אין להם למי ישאו עין אלא לעצמם שירחמו עליהם וירפו ידם מהם כן אנחנו מי הכנו ומי נתננו בגלות שירחם עלינו ויוציאנו ממנו:

(ג) חָנְנוּ יְהוָה חָנְנוּ כִּי־רַב שָׁבַעְנוּ בּוֹז:

מצודת דוד: כי רב. בא לנו בזיון הרבה עד נשבע ממנו לגודל הרבוי והוא ענין מליצה:

אבן עזרא: חננו, כי רב – זמן רב.

רד"ק: חננו. הכפל לחזק הבקשה כי רב זמן ארוך שבענו בוז הגלות:

(ד) רַבַּת שְׁבַע־הַלָּה נִפְשָׁנוּ הַלְעַג הַשְּׂאֲנָנִים הַבוֹז (לְגַאֵי יוֹנִים):
 רש"י: הַלְעַג הַשְּׂאֲנָנִים. לעג הגוים השאננים שבענו: הַבוֹז. שבזו את גיא
 היונים היא ירושלים

מצודת דוד: רַבַּת. הרבה שבעה נפשנו מן הלעג הבבלי' היושבי' שאנן
 והשקט: הַבוֹז. מן הבזיון אשר היא לגאי יוני' ר"ל אשר הגאים והמאנים בזו
 אותנו וכפל הדבר במ"ש למרבית הבזיון:

מצודת ציון: הַשְּׂאֲנָנִים. ענין ההשקט והמנוחה כמו שאנן מואב (ירמיה מח):
 אבן עזרא: רַבַּת – מדת זמן. הלעג השאננים – כמו הספר המקנה. הלעג –
 לעג השאננים. והבוז – בוז לגאיונים והיא מלה אחת, כמו עליונים מגזרת
 גאה.

רד"ק: הַלְעַג הַשְּׂאֲנָנִים. חסר הנסמך כמו הארון הבדים: אמר שבעה נפשינו
 הלעג. לעגת השאננים שלועגים עלינו. או יהיה ה"א השאננים במקום למ"ד
 שבענו הלעג שאנחנו לשאננים ושבוענו הַבוֹז, והשאננים הגוים שהם שקטים
 ושאננים ואנחנו עניים וכואכים ביניהם ילעגו לנו: וְלַגַּאֵי יוֹנִים. מלה אחת
 בכתוב והוא כמו גאים אלא שנראית בו למ"ד הפעל ביו"ד והנו"ן נוספת.
 והוא כמו עליונים במשקל אלא שנשתנו תנועתיו מפני אות הגרון והוא
 בקרי שתי אותיות מלת לגאי יונים והוסיף בו ענין בקרי, כי גאי כמו גיא
 ויונים מענין העיר היונה שהוא ענין אונאה:

ביאורי רבותינו נשיאינו
על מזמור קבג

– כללות המזמור –

מזמור קכ"ג

כ"ק אדמו"ר הזקן

א

רופא חולי עמו ישראל והוא ענין תחית המתים חולים חולי הנפש משבירת הכלים רפ"ח ניצוצין יש מהם מתים לגמרי כשנפלו במאנין תבירין והאור של הכלים נסתלקו כו' ויש מהם נשארים במקומות נמוכים מאד ומשתוקקים לעלות למעלה לשרשם כאור שלהבת הנר וכו' אך שהם מלובשים בלבושים צואים מאד לכן גם אהבתם ותשוקתם הנפלאה היא מוסתרת מאד ונעלמת בכמה לבושים צואים (ובל"א פאטאיעמנער פאיער) ונק' חולת אהבה שמפני שקשה לה להוציא בפועל רשפי אש התבלבשותה* מפני הלבושים צואים הלב כואב לה וכמעשה בא' שחלה ונטה למות מחמת תאוותו של* הי' יכול להוציא בפועל ממש כו' משא"כ אם היתה פועלת רשפי אש תשוקתה בהתלהבות אמיתית שלא היו העוונות מחיצות של ברזל מבדילים ומפסיקות ומטמטם לבה כאבן כו' אדרבא הי' לה לשמוח בתענוגים כו' ותקבל תוספת הארה להאיר בה כקבלת הלבנה מן השמש כידוע דל"ל מגרמה כלום כו' וזהו רופא חולי עמו ישראל מי הוא ישראל שהוא בחי' ז"א כו' המאיר לנוק' כו', וזהו לכה דודי לקראת כלה כו', אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים שהוא ז"א כו' כי רב שבענו בוז הוא ענין יניקת הקליפות ממעשינו רעים וחטאים רבת שבעה לה נפשינו רבות היא הקליפות טורא דפרודא כו' נפשינו חלק אלוה כו' היא לבשה לבושים צואים ונתלכלכה מאוד תועה היא בדרכה דרך הקודש כהתעות שכור שכורת ולא מיין כי כאלו כסתה פניה בבויץ ומוליכין אותה לכל מקום שירצו והיא אינה מרגש' לכן נק' יונה לשון אונאה כידוע הלעג השאננים כו' ע"ש נשים שאננות כו' וזהו ע"ד אנוכי ורעייתי, בתולות אחריה, ז' נערות דאסתר כו' שהם הז' מדות כלי הנשמה שפועלת בהם רצונה כו' ונותנים מוחין וחיות להם ונק' מוחין דמדות שכל של אהבה כו' ג' אמות וז' כפולות כו' ודו"ק.

מאמרי אדמו"ר הזקן על מארז"ל ע' תמח

התבלבשותה: כן הוא בדפוס, ואוצ"ל: התבלבשותה.

של: כן הוא בדפוס, ואוצ"ל: שלא.

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ב

והנה גודל מעלת הענין דאהבת ישראל ואחדות ישראל, הוא לא רק בזה שעל ידה נמשכות כל הברכות בבני חיי ומזוני רויחי ובכולם רויחי, וכנ"ל בענין ברכנו אבינו כולנו כאחד, אלא עוד זאת שעיי"ז ממלאים גם את הבקשה שבענין הגאולה, שזהו הבקשה דמזמור ככג שבתהילים (שהשנה מתחילים באמירת מזמור זה)¹, שבסיום המזמור² אומרים רבת שבעה לה נפשנו הלעג השאננים גו', שמבקשים את סיום הגלות, וגם בהתחלת המזמור אומרים אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים, ומבאר בזה כ"ק אדמו"ר הצ"צ בהרשימות לתהילים³, דמה שנאמר היושבי בתוספת יו"ד, זה מורה על ענין יסוד אבא. שזה קשור עם פנימיות אבא שהוא פנימיות עתיק⁴, שגילוי פנימיות עתיק יהי' לעתיד לבוא כנודע⁵ (באופן ששייך ענין הגילוי בפנימיות עתיק), וכל זה פועלים עיי אהבת ישראל ואחדות ישראל, כי נוסף לזה שעיי הענין דאהבת ישראל ואחדות ישראל מבטלים את סיבת הגלות, וכמבואר בגמרא יומא⁶ שסיבת הגלות היתה שנאת חנם וא"כ התיקון לזה הוא אהבת חנם, הנה עוד זאת הרי ואהבת לרעך כמוך⁷ קשור⁸ עם ואהבת את ה' אלקיך⁹, שזה קשור עם אהבתי אתכם אמר ה'¹⁰, ולכן הרי זה ממשיך את כל הברכות ועד לברכה העיקרית גאולה האמיתית והשלימה, שבקרוב ממש נלך בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו¹¹ וארו עם ענני שמיא¹², לארץ הקודש ולירושלים עיר הקודש ולמקדש אדני¹³ כוננו ידיך¹³, והקיצו ורננו שוכני עפר¹⁴ ובעל יום ההולדת בתוכם, במהרה בימינו ממש.

סד"ה וה' פקד את שרה תשמ"ג¹⁵

-
- 1) נתבאר בהתוועדות (נעתק באות שלאח"ז). וראה הנסמן בסה"מ במדבר ח"ב ע' קלח הערה 108 (ועוד).
 - 2) פסוק ד.
 - 3) ע' תפח – מזח"ג רסה, ב ובהרמ"ז שם.
 - 4) ראה לקו"ת נצבים מט, ד. הערת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בקונטרס לימוד החסידות פ"ג (ע' 6. אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' שלה-ו. ובשינויים קלים – סה"מ היש"ת ע' 49-50). וש"נ.
 - 5) פע"ח שער (ז) הק"ש פט"ו.
 - 6) ט, ב.
 - 7) קדושים יט, יח.
 - 8) ראה קונטרס "אהבת ישראל" (קה"ת, תשל"ז ואילך) אות ד, יז-כ. וש"נ.
 - 9) ואתחנן ו, ח.
 - 10) מלאכי א, ב.
 - 11) בא י, ט.
 - 12) דניאל ז, יג. סנהדרין צח, א.
 - 13) בשלח טו, יז. וראה רש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ובכ"מ.
 - 14) ישעי' כו, יט.
 - 15) הנחה בלתי מוגה – סה"מ בראשית ח"א ע' רלא.

ג

א. יום ההולדת של אדמו"ר נ"ע בשנה זו הוא יום ההולדת הקכ"ב, שאז מתחילים לומר קאפיטל קכ"ג בתהילים, כידוע הרשימה של כ"ק מו"ח אדמו"ר², שאביו (אדמו"ר נ"ע) סיפר לו שגם בגן עדן אמרו דרוש על הקאפיטל תהילים המתאים למספר שנותיו באותו יום (אפילו לאחר ההסתלקות). וגם ידוע שכאשר הוא נעשה בן נ"ט אמר אדמו"ר נ"ע מאמר³ על קאפיטל ס'⁴.

בקאפיטל קכ"ג בתהילים מדובר אודות תפילה ובקשה של "נעים זמירות ישראל" שבו מתאונן על אריכות הגלות. כמ"ש בכותרת ("אויפשריפט") הנדפס בתהילים על קאפיטל זה, שתוכן הקאפיטל הוא: "המשורר מקונן על זמן ארוך ורב שעברו כבר בגלות" (וניכר שמי שכתב את זה הוא בר סמכא).

ובאמת רואים בפשטות שזהו תוכן הקאפיטל, כפי שאומר בסוף הקאפיטל⁵: "כי רב שבענו בוז, רבת שבעה לה נפשנו הלעג גו' הבוז גו'", כלומר, שכבר זמן רב וארוך שבענו את הלעג והבוז דזמן הגלות (שזהו הפירוש דפשטות הכתובים).

והאופן שבו היא התפילה בנוגע לאריכות הגלות, הוא כמו שאומר בתחילת הקאפיטל⁶: "שיר המעלות אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים", כלומר, שיהודי נושא (מרים) את עיניו אל אביו שבשמים ומבקש שיהי' כבר סיום וקץ הגלות.

וזה קשור עם לימוד פנימיות התורה, לימוד החסידות:

ע"פ נגלה דתורה, נדרש שהתורה תמצא דוקא למטה בארץ, תורה "לא בשמים היא"⁷, וצריך להיות "עיניו למטה"⁸.

ועד שיש כאלה, רח"ל, שאף צועקים שטוב להם בגלות, לא חסר להם מאומה, הם יכולים ללמוד תורה גם בגלות, וטוב להם רח"ל!

(1) ע"פ המנהג לומר בכל יום הקאפיטל תהילים המתאים לשנות חייו (אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"א ע' לא. ח"י ע' נג. וראה גם מאמרי אדה"ז הקצרים ע' שמא).

(2) הוספות לסה"מ פר"ת ע' שנו. וראה ד"ה ברוך הגומל (הא') תשמ"ה (סה"מ י"ב-י"ג תמוז ע' שיא). וש"נ.

(3) נדפס בסה"מ פר"ת ע' סד ואילך.

(4) "היום יום" כ חשון. ובכ"מ.

(5) פסוק ג-ד.

(6) פסוק א.

(7) נצבים ל, יב. ב"מ נט, ב.

(8) יבמות קה, ב.

ולהם אומרים, שזהו היפך התורה והיפך פסק דין הרמב"ם, שבני ישראל משתוקקים לצאת מהגלות!

עכ"פ – ע"פ נגלה הוא טוען שיהודי נמצא דוקא למטה, והתורה נמצאת דוקא למטה, ועיקר אלקות נמצא דוקא למטה. וע"ד מה שנאמר "את השמים ואת הארץ אני מלא", "מלוא כל הארץ כבודו"¹⁰, ובנוגע לבית המקדש נאמר שהוא דוקא למטה ולא בשמים, ואדרבה – "השמים ושמי השמים לא יכללוך", ו"אף כי הבית הזה"¹¹ בניחותא (כפי שמפרשת חסידות¹²). וכך גם משחרב בית המקדש נאמר "ושכנתי בתוכם"¹³, בתוך כאו"א¹⁴ כאן למטה דוקא.

משא"כ חסידות מלמדת יהודי שהוא צריך להסתכל למעלה, עד לשמים, "נשאתי את עיני היושבי בשמים", והוא צריך תמיד להשתוקק לגאולה.

חסידות אומרת: אמת, נמצאים באמת למטה וצריך להיות "עיניו למטה", אבל זה צריך לבוא אחרי שמרים את עיניו למעלה, "נשאתי את עיני היושבי בשמים", היינו שכפי שנמצא למטה עליו להיות קשור עם למעלה.

ואין זה סתירה (ח"ו) ואין זה פלא שהוא נמצא למטה וביחד עם זה "נשאתי את עיני היושבי בשמים", ואין זה שולל את המטה – כי בדוגמא לזה כבר הי' לעולמים בשעת מתן תורה: התורה אמנם ניתנה למטה, אבל באופן ש"הרכין שמים העליונים ותחתונים והציען על גבי ההר כו"¹⁵, היינו שגם כאשר "וירד ה' על הר סיני"¹⁶, הי' זה באופן ד"מן השמים דיברתי עמכם"¹⁷, כי למטה היו זקוקים ששם יהי' שמים.

ב. ענין זה – חיבור מעלה ומטה, שבעולם (מטה) "עיניו למטה" וביחד עם זה "נשאתי את עיני היושבי בשמים" – קשור גם עם הגאולה העתידה:

ידוע מה שאמר בעל ההילולא (שהשנה היא מאה שנה להסתלקות שלו),

9) ירמ" כג, כד.

10) ישעי' ו, ג.

11) מלכים-א ח, יז. דברי הימים-ב ו, יח.

12) המשך תרס"ו ע' תקלה. ובכ"מ.

13) תרומה כה, ח.

14) ראשית חכמה שער האהבה פ"ו קרוב לתחלתו (ד"ה ושני פסוקים). אלשיך תרומה שם. של"ה סט,

א. רא, א. שכה, ב. שכו, ב.

15) מכילתא ופרש"י עה"פ שבהערה הבאה.

16) יתרו יט, כ.

17) שם כ, יח.

אדמו"ר מהר"ש¹⁸, שרוצים וצריכים את הגאולה ע"י משיח צדקנו כאן למטה מעשרה טפחים בפועל ממש, ולא מספיק הגאולה כפי שהיא רק מצד התורה, וגם לא כפי שהעולם הוא מצד התורה, אלא דוקא למטה בעולם כפי שהעולם הוא מצד עצמו, עולם מלשון העלם והסתר¹⁹.

ועד"ז גם בעבודת האדם: לא מספיק לעשות כאן ארץ ישראל (כידוע פתגם הצ"צ שמביא כ"ק מו"ח אדמו"ר²⁰), ארץ ישראל הרוחנית, אלא צריכים ללכת לארץ ישראל כפשוטה.

וביחד עם זה נאמר שהגאולה תהי' כאן למטה בעולם באופן ד'וארו עם ענני שמיא"²¹. דלכאורה, האם יש עננים אחרים שאינם בשמים, שצריכים להבהיר ("באוֹרֵעֵנֵן") שיהי' "וארו עם ענני שמיא"? אלא זה מדגיש שהגאולה למטה בארץ תהי' באופן דשמים, "נשאתי את עיני היושבי בשמים", "וארו עם ענני שמיא".

לא באופן ד"עני ורוכב על החמור"²², שחמור מורה על חומר הגוף (כפירוש הבעש"ט²³) וחומריות העולם, אלא זה יהי' באמת למטה בארץ החומרית, אבל באופן מואר, הקשור עם "וארו עם ענני שמיא".

ג. הענין דחיבור מעלה ומטה, שמים וארץ, קשור עם ענינו של אדמו"ר נ"ע.

ואע"פ שמי יכול לעשות חילוקים בין הנשיאים, המאורות²⁴, בין המאור הראשון למאור השני ולמאור השלישי עד למאור השביעי – הרי ידוע מכתב אדמו"ר נ"ע²⁵ בנוגע ללימוד פירושים בספר התניא, תורה שבכתב של חסידות²⁶, שאם מיתוסף מזה בעבודת ה' וביראת ה', יכולים (וצריכים) לעשות זאת. ועד"ז בנדון דידן:

(18) ראה לקו"ש ח"ו ע' 80 הערה 70. ח"ח ס"ע 490-1. סה"מ חנוכה ס"ע רנג. ובכ"מ. וראה סה"ש תורת שלום ע' 237. אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"א ע' תפה. ח"ב ס"ע שכב.

(19) ראה לקו"ת במדבר ה, סע"ג (מקה"ר פ"ג, יא). שלח לז, ד. שבת שובה סד, ב. ביאורו"ז להצ"צ ח"א ע' שנה (מפסחים ג, א). סה"מ ה"ש"ת ע' 160 ואילך. וראה גם תקו"ז תמ"ב. ובכ"מ.

(20) אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"א ע' תפה ואילך. לקו"ש ח"ב ס"ע 621. ח"י ע' 3. וראה בארוכה שיחת ש"פ פינחס תנש"א (סה"ש תנש"א ח"ב ע' 695 ואילך).

(21) דניאל ז, יג. סנהדרין צח, א.

(22) זכרי' ט, ט. סנהדרין שם.

(23) "היום יום" כח שבט. אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' שכה. כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות

סט"ז (עג, ב). וש"נ.

(24) ראה שיחת ש"פ ויצא תשי"א (שיחות קודש (ברוקליו, תשנ"ט) ע' 75).

(25) הוספה לקונטרס עץ החיים ע' 87 ואילך. אגרות-קודש אדמו"ר מהורש"ב ח"ב ע' תשכ.

(26) אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ד ע' רסא. וראה לקו"ש ח"ב ע' 182 ואילך. ובכ"מ.

בלימוד התורה (התחלת כל הענינים) גופא, הענין דחיבור מעלה ומטה, שמים וארץ (שביחד עם "עיניו למטה" הנה "נשאתי את עיני היושבי בשמים") – הוא החיבור דלימוד נגלה דתורה ופנימיות התורה יחד,

שהרי הענין ד"עיניו למטה" שייך (בעיקר) לנגלה דתורה, כי מצד נגלה דתורה עיקר ההדגשה היא שתורה "לא בשמים היא", והענין ד"אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים" קשור עם לימוד פנימיות התורה, תורת החסידות, כי תורת החסידות עוסקת בביאור הענינים הקשורים עם ידיעת הבורא כו' ("דע את אלקי אביך"²⁷), שזהו כללות הענין ד"אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים".

ומכיון שהכוונה ב"אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים" היא שנשיאת עיניו למעלה תהי' קשורה עם עיניו למטה, חיבור שמים וארץ [וכמובן גם מהמשך המזמור "רבת שבעה לה נפשנו גו'", שהבקשה היא על הגאולה למטה, אלא שהיא באופן ד"ארו עם ענני שמיא"] – מובן, שהתחלת ענין זה בתורה היא – החיבור דפנימיות התורה (שמים) עם נגלה דתורה (ארץ).

וזה הי' ענינו המיוחד ועיקר החידוש (באופן ד"זהיר טפ"י"²⁸) של אדמו"ר נ"ע:

אדמו"ר נ"ע הי' המייסד הראשון של ישיבת תומכי תמימים, שהחידוש של הישיבה הי' שלמדו שם נגלה דתורה ופנימיות התורה (חסידות) ביחד. ולכן תלמידי הישיבה נקראו "תמימים" – כי אצלם זוהי "תורה תמימה", נגלה דתורה ופנימיות התורה ביחד²⁹.

לפני זה וגם לאחרי זה יש ישיבות שבהן לומדים נגלה דתורה, וגם שם ישנו ה"ברכו בתורה תחילה"³⁰, וישיבות שבהן לומדים גם מוסר, ועד אצל חסידים – גם ענינים של חסידות, אבל שם הלימוד דנגלה דתורה והלימוד דפנימיות התורה אינו בשוה וביחד:

משא"כ בישיבת תומכי תמימים הי' החידוש שבאותו בנין, באותו יום, בכל יום ויום, באותו סדר הלימודים, לומדים נגלה דתורה ופנימיות התורה, עם אותה קביעות ועם אותו תוקף ו"שטורעם"³¹.

(27) דברי הימים-א כח, ט. וראה קו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח (קנו, ב).

(28) שבת קיח, סע"ב.

(29) שיחת שמח"ת תרנ"ט – נעתקה באגרות-קודש אדמו"ר מהור"י צ' ח"י ע' שסח. סה"מ תרנ"ט

(בהוספות) ע' רכה.

(30) ב"מ פה, ריש ע"ב. נדרים פא, א. וראה ר"ן לנדרים שם. ב"ח או"ח סמ"ז ד"ה ומ"ש דאמר ר"י. שו"ע

אדה"ז שם רסמ"ז.

(31) ראה הנסמן בהערה 79. לקו"ש ח"ד ע' 321.

ולמוד שניהם (נגלה וחסידות) חודר בכל רגע ורגע של היום: גם כאשר לומד נגלה ניכר שאת זה לומד מישהו הלומד חסידות, וכאשר לומד חסידות – "לא עם הארץ חסיד"³², שהכוונה היא כפשוטו – שלומד חסידות אחרי שלמד נגלה וזה ניכר עליו, ובכל רגע ורגע³³; יש אצלו בגלוי "תורה תמימה".

ד. והנה, בעמדנו ביום ההולדת של אדמו"ר נ"ע, ובפרט בשנת המאה להתחלת נשיאותו – ישנה נתינת כח מיוחדת בנוגע לכל הקשור להליכה בדרכיו ואורחותיו, ובפרט בנוגע לענינים העיקריים – התייסדות ישיבת תומכי תמימים, כנ"ל.

ומזה מובן שישנה הוראה ונתינת כח מיוחדת לכל תלמידי התמימים שלומדים ולמדו בישיבות תומכי תמימים – להוסיף בכל הענינים הקשורים עם רוחה של ישיבת תומכי תמימים, ולהתנהג באופן המתאים לתלמיד דתומכי תמימים, בהתאם להוראת בעל יום ההולדת – מייסד הישיבה.

והנה, כאו"א שלמד פעם בישיבת תומכי תמימים עלול לחשוב, שזה הי' "פעם", אבל עכשיו זה לא נוגע.

ואומרים לו³⁴, שאם הוא נכנס אפילו לרגע לישיבת תומכי תמימים, זהו "רגעא חדא" דקדושה, ואיתא בקבלה³⁵ ובחסידות (כידוע אגרת הקודש של אדמו"ר הזקן³⁶) שכל דבר שבקדושה אינו נעקר (זז) ממקומו, זה נשאר תמיד בלי שינוי, בגדר "קבוע לא בטל"³⁷.

והמדובר הוא בכל מעמד ומצב שבו נמצא מי שהי' אפילו לרגע בתומכי תמימים, השינוי הוא רק בחיצוניות, ובפנימיות הוא תמיד בדיוק כפי שהי' עכשיו בתומכי תמימים, עד שאין לו בחירה בזה.

בחירה יש לו האם ללכת בדרך זו או בדרך שני'; אבל בנוגע לזה שהוא הי' בתומכי תמימים וזה נשאר עמו תמיד – אין לו בחירה.

ואע"פ שהכניסה בפעם הראשונה ללמוד בתומכי תמימים היתה בבחירתו, הרי אחרי שהוא כבר נכנס לשם, זה נשאר עמו תמיד, ואין זה תלוי בבחירתו.

(32) אבות פ"ב מ"ה.

(33) ראה קונטרס עץ החיים פכ"א-כב.

(34) ראה גם אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"א ע' שלז.

(35) ראה ע"ח שער (ד) אח"פ פ"ג. שער (לד) תיקון נוקבא פ"ג. שער (לה) הירח פ"א.

(36) ביאור לסימן זך (קמז, א).

(37) ראה כתובות טו, א. זבחים עג, ב. לקו"ש ח"ה ע' 172 הערה 2. וש"נ.

יש לו רק את הבחירה האם זה יעמוד אצלו בגלוי או בהעלם, עד שיימצא רח"ל במקום תחתון ביותר, עד למצב שאין כדאי להעלותו בדיבור, ב"בירא עמיקתא"³⁸ עמוק, בירידה גדולה ועצומה, ובאופן גרוע יותר מיהודי שלא למד בתומכי תמימים שנמצא במעמד ומצב דומה, כי מכיון שהוא מגיע מ"איגרא רמה"³⁸ – הירידה עמוקה יותר; עומק הירידה תלוי מאיזה גג הוא מגיע. ובאמת יש עליו רחמנות גדולה, אבל תמים הוא נשאר גם אז.

ומזה ישנה הוראה, והוראה לטוב (כי מכיון שמדובר אודות "תורת חסד"³⁹, אי אפשר לומר שבאים לצער יהודי, אלא אדרבה – הכוונה לעודד), שאומרים לו שהיות והוא הי' בתומכי תמימים, זה נשאר עמו תמיד, ואף פעם לא אבוד (ס'איז קיינמאל ניטאָ קיין פאַרפאַלן)⁴⁰; באיזה מעמד ומצב שהוא רק נמצא, ה"רגעא חדא" שבו הוא הי' בתומכי תמימים נשאר עמו תמיד, ו"ברגעא חדא" ביכלתו לצאת מהמצב שבו הוא נמצא ולעמוד במעמד ומצב שבו הוא צריך לעמוד⁴¹.

ובאופן ד"מלכתחילה אריבער", שזהו ענינו של אדמו"ר מהר"ש⁴², שהשנה היא מאה שנה להסתלקותו.

ועד "מלכתחילה אריבער" לא רק בכל הענינים הרוחניים, אלא גם בכל הענינים הגשמיים, בני חיי ומזוני רויחא, ויש את כל מה שצריכים בגשמיות באופן של הרחבה,

כי מקבלים את זה בכח אדמו"ר נ"ע, המייסד של ישיבת תומכי תמימים, ואח"כ מכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, בנו וממלא מקומו, והמנהל של הישיבה, כפי שאביו אדמו"ר נ"ע קבע אותו בשעת נישואיו, שאז מתגלה כח הא"ס, כמבואר בדרושי חתונה של אדמו"ר נ"ע⁴³.

ה. וכמו כן תובעים – מכיון שמתחילים עכשיו לומר קאפיטל ככ"ג בתהילים, כמדובר לעיל – שבהיותו למטה בארץ יהי' "אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים",

וביחד עם ההתעסקות בעבודתו בענינים הכי נעלים – יהודי אינו מסתפק בזה, אלא הוא מתפלל ומבקש ותובע באופן של "שטורעם": "רבת שבעה לה

(38) ע"פ ל' חז"ל – חגיגה ה, ב.

(39) ל' הכתוב – משלי לא, כו.

(40) ראה "היום יום" יד אייר, פסח שני.

(41) ראה זח"א קכט, סע"א-ב.

(42) ראה אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"א ע' תרזי. לקו"ש ח"א ע' 124. חכ"ז ע' 166. ועוד.

(43) ד"ה כל הנהנה תרנ"ב (סה"מ תרנ"ב ע' קל). ד"ה שמח תשמח תרנ"ז (סה"מ תרנ"ז ע' קעו ואילך).

וראה גם לקו"ת שה"ש לט, ד ואילך. סה"מ עטר"ת ע' תיד. תרפ"ו ס"ע רכו ואילך. ועוד.

נפשנו הלעג גו", היינו שאין באפשרותו לסבול עוד את אריכות הגלות, ורוצים כבר לצאת מהגלות, ולכן מבקש שיהי' כבר סיום וקץ הגלות!

ולא ח"ו לטעון להיפך, שהגלות היא טוב, ויכולים להישאר תקועים בגלות ("בלייבן שטעקן אין גלות"), העיקר שיכולים לשבת וללמוד תורה! ובנוסף לכך אף אומר שהוא חכם ומבין, ומכריז שהוא יודע את כל התורה כולה – שזה גופא הוא חושך שאין חושך למטה מזה: הוא משכנע את עצמו שהוא יודע את כל התורה כולה, וביחד עם זה הוא צועק היפך התורה – שהגלות טובה!

אוי ואבוי ("אָך און וויי") לידיעתו בלימוד התורה, כאשר הוא צועק היפך פסק דין ברמב"ם, הן בהלכות מלכים⁴⁴ והן בהלכות תשובה⁴⁵, ש"נתאוו כל ישראל נביאיהם וחכמיהם לימות המשיח וכו'".

וכאן מדובר אודות נביאים אמיתיים וחכמים אמיתיים, שבאמת ידעו את כל התורה כולה, ואעפ"כ זה לא הספיק להם, ונתאוו לימות המשיח. ועאכ"כ שכן צריך להיות אצל אנשים פשוטים (עכ"פ פשוטים לגבי הנביאים וחכמים), ועד למי שאינו בערך כלל!

ובפרט שהלה – הטוען שטוב לו בגלות – אף מכריז שהוא עניו, ושהוא אינו יכול לפסוק שאלות, הוא אינו יודע שום דין, וכך הוא חותם, ואף מדפיס את זה, עם מילתא בטעמא: מאחר שעוסק בלימוד הסוגיות הנלמדות בישיבות, ולא בפסקי הלכות בנוגע למעשה בפועל; ואעפ"כ יש לו את ההעזה ("ברייטקייט") לפסוק היפך הרמב"ם הנ"ל!

בשלמא זה שבתפילות כל יום מבקש כל אחד מישראל שתבוא כבר הגאולה, "כי לישועתך קוינו כל היום" – אין לו שייכות לתפילה הכתובה בסידור, יש לו שייכות לתורה, יש לו שייכות רק עם הרמב"ם; אבל הוא פוסק היפך הרמב"ם, באותו זמן שהוא צועק וחותם שהוא אינו יודע שום דין.

ואדרבה: על מי מבהיר הרמב"ם קודם שנתאוו לימות המשיח – אלו הם הנביאים וחכמים, ואח"כ מבהיר בנוגע ליהודים אחרים.

ו. ויהי רצון, שכן יהי' במעשה בפועל, שכל אחד מישראל יחכה עם כל התשוקה לביאת משיח צדקנו, כמו שכל החכמים ונביאים האמיתיים תמיד חיכו וציפו וקיוו לגאולה.

(44) פי"ב ה"ד.

(45) פי"ט ה"ב.

ושלא יתבלבלו ויתרשמו מאלו הטוענים להיפך. דזהו הטעם שמדברים אודות ענין זה – לפי שישנם כאלו הנמצאים במעמד ומצב כזה שדבריו של פלוני עושים עליהם רושם, ופועלים אצלם ענין של בלבול; בכלל אין מה להתבלבל מזה, ובפרט שהוא עצמו צועק שאינו יכול לפסוק שאלה.

ובכלל – למה צריך בכלל לברר מה הלה אומר?! מה אכפת לך ומה זה מעניין אותך?!

אנו אין לנו אלא הוראת תורתנו והוראת רבותינו נשיאינו, ו"על מי יש לנו להישען אלא על אבינו שבשמים"⁴⁶. ובתורתנו יש פסק דין ברור ברמב"ם שצריכים תמיד להשתוקק ולחכות לביאת משיח צדקנו.

וזהו הוראה ברורה של רבותינו נשיאינו, שמקרבים ומביאים את הגאולה ע"י "פוצו מעיינותיך חוצה"⁴⁷, לא מי המעיינות אלא הפצת המעיינות עצמם עד ב"חוצה"⁴⁸.

דזהו באופן כללי; ואח"כ זה צריך להיות נמשך בעבודה פרטית, כפי שמבאר בעל יום ההולדת בקונטרס העבודה⁴⁹, שבעבודה אמיתית לא מספיקה התבוננות כללית אלא צריכה להיות דוקא עבודה פרטית ואז זהו בשלימות –

שצריכים לפעול בכל המבצעים: אהבת ישראל עד אחדות ישראל, שזה קשור עם חינוך עצמו וחינוך הזולת, ומהכללים באים אח"כ הצינורות הפרטיים: תורה – ו"גדול לימוד שמביא לידי מעשה"⁵⁰ – תפילין, מזוזה, צדקה, בית מלא ספרים – יבנה וחכמי, כשרות האכילה ושתי, נרות שבת קודש ויו"ט וטהרת המשפחה,

עד לענין המיוחד שהזמן גרמא – אחדות ישראל מיוסד על אהבת ישראל⁵¹, ע"י שכל אחד מישראל מקבל אות באחד מספרי התורה הכלליים, שזה מאחד את כל בני ישראל יחדיו, עד לס"ת שכתב משה רבינו ביום שבו מלאו ימיו ושנותיו⁵² – "מזלו גובר", שאז "כל עמל האדם שעמלה נפשו בחייו" עומד בגלוי⁵³, בדוגמת כפי שזהו ביום ההולדת. ובפרט שמיתת משה היתה ביום הולדתו⁵⁴.

(46) סוטה מט, ריש ע"ב (ע"פ גירסת הע"י).

(47) אגה"ק הידועה דהבעש"ט – נדפסה בכש"ט (הוצאת קה"ת) בתחילתו.

(48) ראה לקר"ש ח"ד ע' 119-20. ח"י ע' 106. חט"ו ע' 282 ואילך. ועוד.

(49) פ"ו (ע' 43 ואילך).

(50) קידושין מ, ב. ב"ק יז, א. וראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד ה"ג-ד.

(51) ראה שיחת ש"פ בראשית ש.ז.

(52) דב"ר פ"ט, ט. ובכ"מ.

(53) אגה"ק סכ"ח (קמח, א).

(54) מגילה יג, ב. וש"נ.

ומשה, רועה ישראל, "רעיא מהימנא"⁵⁵, ממשיך את זה לכל בני ישראל, שעייז נעשה קיום כל התורה ומצוות בקלות יותר, כמ"ש בנוגע לכל אחד מישראל "מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה גו"⁵⁶, כי "לגבי משה מילתא זוטרתא היא"⁵⁷.

וגודל ענין האחדות מודגש ומבואר גם בדרוש בעל יום ההולדת דפרשת נח תרמ"ג (המאמר הראשון שנדפס בספר המאמרים תרמ"ג⁵⁸ שיצא לאור עכשיו בדפוס), וגם בתו"א סוף פרשת נח. שאחרי פרשת נח באה פרשת לך לך, שהיא השבת דמיני' אזלינן, ו"מיני' מתברכין כולי יומי"⁵⁹, גם שבת זו, פרשת וירא, כ' חשוך.

ז. ועיי כללות העבודה של בני ישראל עכשיו, ובמיוחד – הפצת המעיינות חוצה, ובפרט ששנה זו היא מאה שנה מהתחלת נשיאותו של אדמו"ר נ"ע, שמאה הוא "כללא דכולא" (ואע"פ שזוהי רק התחלת שנת המאה, הרי גם "יום אחד בשנה חשיב שנה"⁶⁰) – מקרבים עוד יותר את ביאת משיח צדקנו,

ובקרוב ממש זוכים לקיום בקשת בני ישראל "אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים גו' חננו ה' חננו גו'" – גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, באופן ד"ארו עם ענני שמיא" ("היושבי בשמים"),

ו"הקיצו ורננו שוכני עפר",

והולכים כולם יחדיו לארץ הקודש, ושם גופא – לירושלים עיר הקודש, "עיר שחוכרה לה יחדיו" (כמ"ש בפרק תהילים הקודם⁶¹), ושם גופא – לבית המקדש השלישי, "מקדש אדני כוננו ידיך"⁶², במהרה בימינו ממש.

והכלי והכנה לזה הוא הפצת המעיינות חוצה.

ובעגלא דידן, במהרה בימינו ממש, ובשמחה ובטוב לבב.

שיחת ש"פ וירא כ' מרחשון תשמ"ג⁶³

55) ראה תקו"ז תס"ט (קיב, רע"א. קיד, רע"א). וראה בר פנ"ו, ז. זח"ג רעג, א.

56) עקב י, יב.

57) ברכות לג, ב. תניא רפמ"ב.

58) ע' ז ואילך.

59) זח"ב סג, ב. פח, א.

60) ר"ה ב, ריש ע"ב. וש"נ.

61) קכב, ג.

62) בשלח טו, יז ובפרש"י.

63) הנחה בלתי מוגה – דברי משיח תשמ"ג.

ד

מזמור שכולו תחינה על הגאולה

א. הכותרת של המזמור הוא "המשורר מקונן על זמן ארוך ורב שעברו כבר בגלות". ונראה שזהו תוכן כללות המזמור, החל מפסוק א' – "אליך נשאתי את עיני הישבי בשמים" – יהודי מרים את עיניו לאביו שבשמים ומבקש שיהי' סיום וקץ הגלות. עד לפסוק ד' – "כי רב שבענו בוז. רבת שבעה לה נפשנו הלעג השאננים הבוז לגאי יונים" – כבר עבר זמן ארוך בגלות, ושבענו מלעג ובוז.

ובפרטיות יותר, "אליך נשאתי את עיני הישבי בשמים" – היא תנועה ראשונה שיהודי עושה (כדמוכח מזה שזהו הפסוק הראשון במזמור), אף אל פי שהקב"ה נמצא בכל מקום, כמ"ש "את השמים ואת הארץ אני מלא", "מלא כל הארץ כבודו"², ואם כן למה צריך ל"נשאתי את עיני הישבי בשמים"?

יתירה מזו, הרי "השמים ושמי השמים לא יכלכלוך ואף כי הבית הזה"³ – בניחותא, שדוקא בבית המקדש הנמצא בארץ הגשמית – הוא כלי להשראת השכינה. ועל דרך זה בנוגע לכללות ענין התורה, ש"לא בשמים היא"⁴, וניתנה למטה בארץ דוקא⁵, ואם כן מהו הענין ד"נשאתי את עיני הישבי בשמים"?

והביאור בזה, הפסוק מדגיש שלפני פנייתו אל הקב"ה כפי שהוא "יושב בשמים", הוא פונה "אליך נשאתי את עיני" – שהרמת עיניו אל הקב"ה היא כפי שהוא למעלה משמים וארץ, ורק אחר כך אל הקב"ה כפי שהוא "היושבי בשמים", ובלשון חז"ל "את השמים ואת הארץ (בשווה) אני מלא" (כמבואר בחסידות⁶ עה"פ "את – מלא", שדוקא מצד "אני" יכול להיות הענין ד"מלא", בשמים ובארץ ביחד), ועל ידי זה גם בארץ יורגש ש"אני מלא", ויתקשר עם אביו "בשמים".

ולפי זה מובן גם שהענין ד"נשאתי את עיני הישבי בשמים", אינו בסתירה למ"ש בגמרא⁷ "המתפלל צריך שיתן את עיניו למטה", כי מפורש בגמרא שם, שביחד עם זה, צריך ליתן את "לבו למעלה". היינו, שביחד עם זה ש"עיני הישבי בשמים", "לבו למעלה", "צריך שיתן עינו למטה". שזהו ענין יחוד שמים וארץ⁸,

(1) ירמ" כג, כד.

(2) ישעי' ו, ג.

(3) מלכים-א ת, כז.

(4) כי תבוא ל, יב.

(5) שבת פט, א.

(6) ראה לקו"ת נשא כד, א. ובכ"מ.

(7) יבמות קה, ב.

(8) וראה תו"א מג"א צא, ב.

שהתפילה ב"ארץ" חדורה (מצד הגדרים שלה) שאין אפשרות יותר לאריכות הגלות, וכבר הגיע זמן סיום וקץ הגלות, "שמים", "לבו למעלה"⁹.

ב. על דרך זה מצינו גם בענין הגאולה ב' אופנים אלו¹⁰, מצד אחד "נשאתי בשמים", ומצד שני חודרת בגדרי המטה: א) "עני ורוכב על החומר"¹¹ – עבודה של זיכוך החומר, שהעולם אינו מזוכך מצד עצמו – "לא זכו" (מלשון אינו מזוכך¹²), וצריך ריבוי זמן לזככו – "בעתה"¹³. ב) "עם ענני שמיא"¹⁴ – גילוי מלמעלה, שגורם לחומר להיות "זכו", מלשון מזוכך, ולכן הוא באופן של "אחישנה".

והכוונה העליונה היא שב' אופנים אלו יתחברו יחד¹⁵. היינו, שמצד אחד יזככו את חומר העולם (עולם מלשון העלם והסתרה¹⁶) להיות כלי לגאולה – "רוכב על החומר", ומצד שני לפועל את הגילוי ד"ענני שמיא", ואז תהי' גאולה שלימה¹⁷.

תהלות מנחם עה"פ

9) בשיחה כאן דובר בהרחבה על חיבור "שמים" – רוחניות, ו"ארץ" – גשמיות, כפי שזה בא לידי ביטוי בתורה גופא: נגלה וחסידות, ומעלתה של ישיבת תומכי תמימים באיחוד ב' המעלות. עיי"ש.

10) סנהדרין צח, א.

11) זכרי' ט, ט.

12) ראה שערי אורה בד"ה יביאו לבוש מלכות אות צה.

13) סנהדרין שם.

14) דניאל ז, יג.

15) ראה לקו"ש חל"א ע' 20 ואילך.

16) ראה לקו"ת שלח לז, ד. ובכ"מ.

17) משיחת ש"פ וירא ה'תשמ"ג.



קכג, א – שיר המעלות אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים

האריז"ל

ה

והענין הוא שאי אפשר למיין נוקבין אם לא על ידי נשמות הצדיקים והם באים מבינה והבן כל זה ונמצא שהוצא' בינה לחוץ הוא על ידי תקוניה האמורים בשיר השירים והם הנכנסים בתוך ז"א ונעשה לו מוח ומשם מתפשט בכל הגוף (ד"ש ע"ד) והחכמה עצמה מתתקנת מצד עצמה ומוציאה לו מוח שני על ידי הבינה ומוח זה אין לו התפשטות בכל הגוף מרוב העלמו ולפיכך נקרא בן רבקה ולא בן יצחק כדאיתא באדרא נוטא כי עיקרו מהבינה והיא חיי המלך ולפיכך קדם המוח שלה למוח המתפשט מהחכמה ודע כי מפני שכבר היו לו לז"א חג"ת ונעשו חב"ד לכך גם במוח הראשון קתני אתעביד מוחא אחרא לומר שהוא גבורה ונעשה בינה מעשה מוח אחד ממה שהיה ומוח שני זה של חכמה לא נתלבש בבינה אלא שנמשך מן החכמה ועבר דרך הבינה מעבר בעלמא ונכנס בראש ז"א וזמ"ש ההוא אחרא ההוא נהירו דאתמשכא מיניה מנה לבד כדפרישית וממוח זה נמשכו ל"ב נתיבות על ידי האור הבא דרך שערות הראש העליון למוח זה כדלעיל ונמצא שהתפשטות מוח הבינה הוא על ידה ומוח החכמה אינו מתפשט לל"ב שבילין אנא על ידי השערות העליונו' ושני מוחות אלו בהמשכם ליכנס לז"א טרם יכנסו מתחברין בסוד זווג כי המשך שני מוחות אלו הוא תיקון חכמה ובינה והתיקון הוא היות להם דמות אדם רישא וגופא ודרועין ושוקי' וברית קדש וזה ענין אתגליף באמתות (ע"ג) להחקק בדמות בית קיבול גוף ונשמה גוף בית קיבול לנשמה וכל אחד נחקקה בתיקוניה ובינה נכנסו כל תיקוניה בז"א ואין כן חכמה כי נהירו דידה בה עד המוח לבד כי נעלמת היא להשיגה ודע כי ממוח היוצא מבינה לז"א נחלק לנוקביה גם כן. ולפיכך נקראת תבונה בן בת ו"ה כדאיתא באדרא נוטא ואמרינן בתקונין נפש מלכות תבונה ע"ש וזמ"ש חד נהרא דנגיד ונפיק לאשקאה גנתא דהיינו נוקבא דז"א שהיא גנתא ולפיכך אמרו דמסטרא דאימא נפקת בת ומ"מ אין הלשון מוכרח כאן דאפשר דקרי גנתא לואו וכדאמרי' באדר' להשקות את הגן דא ו' וכדאי' התם ואמנם המוח היוצא מהחכמה אין לו התפשטות רק עד מוחא והתפשטותו על ידי שערות הראש העליון כי על ידו נתפשט לל"ב נתיבות וזה הוא כי האור עובר מהשערות העליונים דרך השערות התחתונים. למוח ז"א וכדאמרינן באדרא רבא ונהיר ונגיד בהנהו נימין לנימין דז"א ומהאי מתתקן מוחיה וכדין נגיד ההוא מוחא לל"ב שבילין עכ"ל וזה יורה על מיעוט אור מאד לרוב העלמה והנה שני המשכו' אלו הם סוד תיקון החכמה והבינה כל אחד בסוד אדם כדפרישי' ואז נזדווגו בסוד הדעת העליון הנק' רישא דעמיקא דבירא כי עמיק' דבירא היא בינה וכדאמר בפ' וילך בדה רכ"ה ע"א וז"ל

בגין כך בעי בר נש לסדרא שבחא דמאריה כהאי גוונא מתתא לעיל' לסלקא יקרא דמאריה לאתר דשקיו דעמיק' דבירא נגיד ונפיק. ולבתר נגיד לאמשכא מעילא לתתא מההוא שקיו דנחלא לכל דרגא ודרגא עד דרגא בתראה לאמשכא ברכאן לכלא מלעי' לתתא לבתר בעי לקשרא קשרא בכלא קשרא דמהמנותא ודא הוא בר נש דאוקיר לשמא דמאריה קדישא כו' עכ"ל. הכונה היא כי האדם בתפלתו צריך שיעלה מחשבתו עד מקו' השקאת עמיקא דבירא שהוא נגיד ונפיק לז"א וזה ע"י השביל העליון הנכנס בעומק הבינה והוא נקודת ציון העליון' שבבינה ושביל זה הוא קוץ התחתון של יוד כי יש לה שלשה קוצות האחד נקרא רישא והשני גזעא. והשלישי הדק והתחתון שבילא והם רישא וגזעא ושביל' האמורים בפ' בלק בד' ר"ג ע"ב וז"ל דהא רזא דיליה מראש צורים איהו ואתייחד ברישא ובגזעא ושבילא יי דא רישא עלאה אורא דסלקא אלהינו דא גזעא דאתמר גזע ישי יי דא שבילא דלתתא ועל רזא דא אתייחד ביה כדקא יאות כו' עכ"ל ושביל זה הוא סוד ושבילך במים רבים שהוא סוד זווג חכמה ובינה כדאיתא בפ' בראשית והוא דעת עליון הנכנס בנקודת ציון שבה ונקודת ציון תקרא נתיב לא ידעו עיט. והשביל או הנתיב הנכנס שם יקרא דעת והוא פטר כל רחם וכדכתיבנא זמ"ש בהקדמת בראשית דף י"ג ע"ב שורה כ"ד וז"ל פרשתא קדמאה קדש לי כל בכור דא יי דאיהו קדש בוכרא דכל קודשין עלאין. פטר כל רחם בההוא שביל דקיק דנחת מן יוד דאיהו אפתח רחמא למעבד פירין ואיבין כדקא יאות ואיהו קדש עלאה עכ"ל וזה ברור וקרי ליה קדש עלאה לפי שכנגדו למטה היסוד והוא הנקרא קדש בסוד שבת קדש אלא שזה הוא קדש עלאה ודע כי כמו שיש לברית קדש תחתון שתי בחינות זכרו' ונקבות בסוד יוסף ובנימין כן יש לשביל העליון בחינה עליונה (ע"ד) והיא הנקראת שביל בסוד מיינ דכורין או נתיב בבחי' תחתונה בסוד מיינ נוקבין והוא הנקרא נתיב לא ידעו עיט או שביל והוא הנקרא עמיקא דבירא כמו שהיסוד נקרא מקורא (ד"ש דכ"ט ע"א) דבירא והאי לא מתפרש מן בירא לעלמין כדרך שמקורא דביר' לא מתפרש מן בירא לעלמין כדאמר בפ' תולדות והיינו דאמר' בפ' אחרי מות ובפ' בראשית בההוא נתיב דלא אתידע לעיל' ותתא כד"א נתיב לא ידעו עיט עכ"ל לומר דלא אתידע לעילא בבחינת מיינ דכורין ולא לתתא בבחינתו השני' בתוך הבינה בסוד מיינ נוקבין כי נעלם הוא ועמוק עמוק מי ימצאנו. ולפיכך נקרא עמיקא והיינו דכתיב ושבילך במים רבים ועקבותיך לא נודעו ששתי הבחינות לא נודעו לא למעלה ולא למטה ועוד כי מיינ נוקבין שבבאר התחתון בכח נתיב זה שבתוך הבינה באים על ידי מקורא דבירא כדבעינן למימר קמן. וכמו שמלכות תקרא ברוך בסוד מבוועא דבירא שבה כן בינה תקרא ברוך בסוד הנתיב שבה וזהו ההפרש שבין ברוך דתפילה לברוך שבברכות כי זה בבינה בסוד הנתיב שבה ובתפלה למלכות בסוד היסוד שבה וכמ"ש בר"מ בפ' עקב אבל לעולם עלמא דאתי לחודיה לא אקרי ברוך אלא ברכה וכמ"ש בפ' תרומה ובפ' ואתחנן והבן זה ודע כי בינה תקרא עמיקא דנהרא בסוף פ' ויקרא ועומקא עלאה

בפ' ויחי ובפ' בשלח ועמיקתא דכולא בפ' ויחי ובפ' אמור ובפ' ואתחנן ועמיקא דכולא בפ' ויחי ובפ' בשלח ובפ' צו ובפ' אמור ובפ' בהעלותך ובפ' חקת ובפ' ואתח' והכל בסוד השביל שבה אם כח הזכרות ואם כח הנקבות כי כח הזכרות שבה יקרא עמיקא עלאה וזמ"ש בפ' בשלח בדף פ"ג ע"ב וז"ל. אמר ר' חזקיה כד עתיקא סתימאה דכל סתימין בעי לזמנא ברכאן לעלמין אשרי כולא ואכליל כולא בהאי עמיק' עלאה ומהכא שאיב ואתנגיד בירא דנחלין ומבועין אתנגידו מני' ומשתקיין מניה כו' עכ"ל:

הנה דבירא דנחלין ומבועין אתנגידו מניה דהיינו בינה שאיב ואתנגיד מעומקא עלאה דהיינו ההוא שביל דקיק דנחית בגווה. וכן אמרו בפ' ויחי בדף רכ"ט ע"א וז"ל ר' יהודה פת' ואמר אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים האי קרא אוקמוה אבל תא חזי צלותא דבר נש דאתכוון בה איהי לעילא לעומק' עלאה דמתמן נגדי כל ברכאן וכל חידו ומתמן נפקי לקיימא כלא ועל דא יתיר יוד בגין דלא פסיק יוד מאתר דא לעלמין ובגין דא כתיב היושבי בשמים אחיד לעילא ברזא דחכמתא עלאה. ואחיד לתתא דיתב על כרסיא דאבהן יתיב על כרסיא דאקרי שמים ובג"כ היושבי בשמים כתיב כו' עכ"ל:

הכונה כי תפלת האדם המתכוון בה כראוי היא למעלה בעומק העליון בסוד נקודת ציון ושם חביון ברית קדש עלאה ומשם נמשכין שני מיני שפע על ידי הזווג העליון אם שפע ברכה וחירות וזמ"ש דמתמן נגדי כל ברכאן ואם שפע חיות וקיום והעמדה לספירות ולכל הנמצאים בסוד ואתה מחיה את כולם כי הנה המלאכים אם יפסק מהם השפע העליון כרגע לא יוכלו לעמוד כדאיתא בפ' ויקרא ולשפע שני זה אמר ומתמן נפקא לקיימ' כולא (דף טו"ב ע"א) ושני שפעים אלו נעשי' על ידי זווג העליון וכאשר יחסר מהם דהיינו שפע הברכה לא יקרא זווג שלם. וזמ"ש בפ' אחרי מות בדף ס"א ע"ב וז"ל ת"ח כתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן האי נהרא אתפשט בסטרוי בשעתא דמזדווג עמיה בזווגא שלים האי עדן כו' כדין כתיב עד שהמלך במסיבו כו'. ומתברכאן עלאין ותתאין כו' עכ"ל. ביאור הדברים כי הבינה מתפשטת בשש קצוותיה לעטר הבן הנעים וזה כשהזווג העליון שלם בשני מיני השפע שכתבנו וזמ"ש בשעתא דמזדווג עמיה בזווגא שלים האי עדן שיהיה הזווג שלם לברכה וקיום והזווג השלם הוא כשהוא בההו' נתיב דלא אתידע לא לעילא ולא לתתא. והענין הוא כי צריך התעוררות תחתונים כדרך הזווג התחתון להעלות מיין נוקבין ולכן צריך לכוון בתפלתו עד שם ואז הנתיב ההוא יעלה מים נקבות לקבל מים זכרים ונתיב זה לא אתידע לעילא ולתתא לא בסוד מיין נוקבין ולא בסוד מיין דכירין כדפרישית לעיל ואין הזווג שלם אלא על ידי נתיב זה וכאשר אין התעוררות תחתון אין הזווג ע"י נתיב זה כי אין מיין נוקבין ונתיב זה למטה הוא סוד מיין נוקבין כדכתיבנא לעיל ואין הזווג לצורך ברכה וחירות אלא לשפע השני שהוא קיום והעמדה לבד וזה היה

משנחרב בית המקדש דאתתרכת ה' עלאה כנז' בתקונין לענין מין שפע זה בלבד כי אין לך יום שאין קללתו מרובה מחבירו אבל לעולם יש זווג עליון ולפיכך לא פסיק יוד מאתר דא לעלמין כי השפע השני אי אפשר זולתו אלא שאין הזווג שלם לברכה (ד"ש ע"ב) ולחירות לעטר הבן הנעים לשיזווג בכלתו על ידי היסוד כי הצדיק אבד משחרב ב"ה ונשבע השי"ת שלא יכנס בירושלים של מעלה עד שיכנס בירושלים של מטה ונמצא שיש זווג אלא שאינו שלם וזמ"ש בפ' לך לא תימא כד מתחבראן אלא מתחברן ודאי לומר שלעולם לא מתפרשאן כי נקראים רעים כדאיתא בפ' ויקרא ולא שייך לומר כד מתחבראן שנראה שיש זמן שאינן מתחברים דודאי מחוברים הם תמיד ולא נקט כד מתחבראן אלא לומר כשמתחברין חיבור שלם שיש זמן שאינו שלם. וכאשר הזווג שלם אשתכחו ברעותא דהיינו הרצון המתגל' במצח ומתפשט עד המזל אשר על ידו הוא זווג חכמה ובינה דבמזלא תלייא זווגא דילהון כנז' בפ' אחרי מות ואפשר דברכה וחירות ולקיימא כולא שלשה אלו הם בני חיי ומזוני. בני חיי היינו ברכה לאפקא ברכאן למטרוניא על ידי היסוד כדקתני הכא מזוני היינו חירו חיי היינו לקיימא כולא ושלשה אלו לא בזכותא דהיינו חסד כדאיתא בתיקונין תלייא מינתא (א"ש צ"ע כי היכל הזכות הוא בגבורה ואפשר כי זה כנול בזה וזה בזה) אלא במזל' תלייא מילת' חיבורא דילהון לאפק' בני חיי ומזוני לעלמ' דאתי ומשם נמשכין למלכ' קדיש' וכדין כתיב בעטרה שעטרה לו אמו בסוד ששה קצוותיה המתפשטין ומאירין בו בכל שש קצוותיו וזהו ענין אתפשט בסטרוי ונפקי מבועין ונחלין שבתו' הבינ' וירית ההוא בן אחסנתא דאבוי ואימיה הם תרין עטרין דהוו גניזין באבא ואימא והשתא ירית לון כדאיתא באדרא זוטא והענין הוא כי סדר אצילות ת"ת למטה מחסד וגבורה ועל ידי זווג זה יורש את (ע"ב) אביו ואת אמו לעלות למעלה על חסד וגבורה בסוד שרשם הגנוז בהם עיטרא דאקרי חסד ועיטרא דאקרי גבורה ונמצא למעלה מהם ויונקים משרשיהם הגנוזים בתוך הת"ת אשר ירשם עתה מאביו וירש מקומם ואז יקרא בן חורין כי אינו משועבד לחסד וגבורה אלא לאבא ואימא בעלותו למעל' עליהם ואינן מגיעין שם הקליפות אלא חירות בסוד היובנ. ואפשר שתרין עטרין אלו הם הנהר המתפשט בצדדיו שהיא הד' שבה' שנתפשטה למטה ולמעלה בשני צדדיה דהיינו נהר היוצא מעדן דהיוד שהוא העדן נתפשטה לכאן ולכאן למעלה ולמטה ונעשה ד' כדאיתא בפ' ויקרא והצד השלישי שבה"א הוא הת"ת שנתעברה והיה בתוך מעיה ואח"ך יצא לחוץ בסוד ו' שבשם והשני צדדין הם חסד וגבורה הגנוזים ואתפשט בסטרוי והוריש' לכן הנחמד ונמצאו לכן שני ענינים אם הארת שש קצוותיו על ידי המבועין והנחלים היוצאין מהנהר והם שש קצוות הבינה המאירים בשש קצוותיו וזה יקרא ברכה לריבוי בריכות המים הנמשכות מהנהר ויקרא גם כן תפנוקא ותפנוקי מלכים שהם השש קצוות. ואם אחסנתא דאבוי ואימיה לרשת מקום חסד וגבורה. בקחתו את שרשם הגנוז למעלה וזה יקרא חירו בן חורין כדפרישית ויקרא ענוגא כד"א אז תתענג על ה' והיינו דאמר התם בפ'

ויחי כל ברכאן וכל חירו. והכא נמי אמרינן כדין הוא אשתעשע בההוא ענוגא ותפנוקא ושעשוע זה לצורך הזווג להוציא מיין דכורין מלמעלה למטה כשם שיש שעשוע בנשמות הצדיקים התחתונים למיין נוקבין כן צריך שעשוע להתענג ולהוציא מיין דכורין בסוד היין המשמח ומבשרינו נחזה כי השמחה והתענוג ירבו תאוה ואז באותה שעה שהוא עומד בתפנוקי מלכים בהארט שש קצוותיו ויתיב בעטרוי דהיינו אחסנתא דאבוי ואמיה אז ברית קדש פועל פעולתו ומפיק ברכאן למטרוניתא. וכל הנחלים הולכים אל הים ומשמע לי מדקא' לאזדווג' מלכא קדישא במטרוניתא דהיינו מיין נוקבין היוצאי' על ידי היסוד מבועי דבירא ויסודא והם מעוררים הזווג לאזדווגא מלכא במטרוניתא והיינו דקאמר נרדי שהוא היסוד שבה והיינו נתן ריחו מלמטה למעלה כענין הריח.

שער מאמרי רשב"י — פירוש ספרא דצניעותא פרק א

ו

אליך נשאתי, שבח זה ישראל למטה אומרים אותו, נגד הכלה, לכן ה' דהיושבי מיותר, יושבי מיבעי ליה, אלא רמוז לה' אחרונה שהיא כלה.

פרי עץ חיים — שער השבת — פרק יט

הבעש"ט

ז

דער אַלטער רבי האָט דערציילט אַז דעם ערשטען מאָל וואָס דער בעש"ט האָט גערעדט מיט זיינע תלמידים וועגען שמחת תורה האָט ער זיי דערציילט: שמחת תורה בכלל פאַרשלאָפען אידען, שבת ויו"ט בכלל איז דער זמן התפלה שפעטער ווי בחול, ובפרט שמחת תורה פאַרשלאָפט מען אַביסל, צוליב די הקפות און די סעודת יו"ט. מלאכים אָבער האָבן ניט די עבודה, ממילא שטייען זיי אויף שמחת תורה אַזוי פרי ווי אַלע מאָל. זיי ווילן זאָגן שירה, אָבער אָן נשמות קאָנען זיי ניט, כמ"ש ברוך יחד כוכבי בוקר, זיינען זיי אַוועק אויפראַמען דעם גן עדן, מיט אַמאָל געפינען זיי זאַכען וואָס זיי ווייסען גאָר ניט וואָס דאָס איז: פאַדמיאַטקעס, פאַנטאָפעל, האָבען זיי זיך שטאַרק פאַרוואונדערט, זיי זיינען געוויינט צו געפינען אין גן עדן ציצית תפילין, אָבער ניט פאַנטאָפעל.

זיינען זיי אַוועק פּרעגן מלאך מיכאל, האָט ער זיי גיענטפערט, אַז דאָס איז זיין סחורה, און האָט זיי מסביר גיווען, אַז דאָס איז פון די אידישע ריקודים

(1) דערפון לערנען אָפּ רז"ל אַז אין מלאכי השרת אומרים שירה למעלה עד שיאמרו ישראל למטה (חולין צא, ב).

מיט דער תורה און האָט אָנגיהויבען ציילען די פּאַנטאַפּעל, די זיינען פון קאַמינקע און די זיינען פון מעזריטש כו'.

און דער מיט האָט זיך מלאך מיכאל מתגאה גיווען אויפ'ן מלאך מט"ט וואָס ער איז קושר כתרם לקונו מתפילותיהן של ישראל² און ער – מלאך מיכאל – וועט מאַכן אַ בעסערן כתר פון די שמחת תורה טעניץ צעריסענע פּאַנטאַפּעל³.

כתר שם טוב – הוספות – סקי"ד

(2) ראה זוהר ח"ג לז, ב. מאמר ד"ה צאינה וראינה תש"ח (קונטרס נח – ספר המאמרים תש"ח ע' 202).
(3) ספר השיחות תש"א ע' 31 ואילך. נתבאר בארוכה בשיחת שמחת תורה וש"פ בראשית (התוועדות ב' תשל"א).

הרב המגיד

ח

וכמו ששמע ממורו ע"ה עמרז"ל כל בעלי השיר יוצאין בשיר ונמשכין בשיר בעלי השיר המה כל הברואים שאומרים שירה כמ"ש בפרק שירה כו' . . יוצאין בשיר בשיר שלהם הם יוצאים בכלום הנפש מגודל עוצם הנעמיו' והעריבות של העונג שלהם כו'.

מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ה ח"א ע' רל

כ"ק אדמו"ר הזקן

ט

אך הנה יש להבין מהו פי' בישורו"ן להיות כי בפי' ישורו"ן יש ג"כ לפרש לשון שיר"ה כי פי' ענין היושר שבתבת ישורון יש לפרשו ג"כ בענין השירה כי הרי לזה הטעם נקרא הניגון בשם שיר לפי שהשיר הוא דבר העגול כטבעת כענין כל בעלי השיר יוצאין בשיר בשבת שהוא אצעדה מברזל או מדבר אחר המסבב לצואר החיה כידוע וכן כל דבר עגול נקרא שיר בלה"ק כידוע וגם השירה בניגון הוא בא בבחי' עיגול ממש כעיגול הגשמי של השיר הגשמי דהנה אנו רואי' בחוש וידוע לכל יודעי נגן בקולות התנועות של הניגון המורכבים שכל אחד מהם מתקשר אל חברו ומשתלשלי' מתנועה לתנועה עד שיש קשר וחיבור גם לסופו של הניגון עם התחלתו שהרי מיד כשמסיים הניגון מכריחו לחזור לראש הניגון וכאילו סופו עם תחלתו נמשכין בהמשך אחד וענין אחד ובאם שלא יחזור לראש הניגון מיד שסיים את סופו ה"ז כאילו נשאר באמצע הענין והכונה כי קולו' הניגון כולם הם מורכבים יחד בהתכללות כ"כ עד שבלתי נמצא בהן ראש וסוף כלל כמו

העיגול גשמי שאין בו מעלה ומטה ולא ראש וסוף כך בניגון בכל פרקיו הוא מתאחד כא' שתחלתו נעוץ בסופו וסופו נעוץ בתחלתו וע"כ כאשר מסיים הניגון מיד חוזר לראשו משא"כ מניגון לניגון אחר יש הפסק בקול בהכרח כידוע וד"ל.

מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו ע' שענד

י

וזהו חכמות בחוץ תרונה שהעלי' הוא ע"י השיר יוצאי' בשיר ונמשכי' בשיר וכענין שיר המעלות פי' מעלות מל' עליה והיינו ע"י השיר וכידוע בענין ט"ו שיר המעלות שאמר דוד שהיו אומרי' אותם בט"ו מעלות שהיו נושאי' המים מהשילוח ע"ג המזבח ועל כל מעלה ומעלה היו הלויים משוררים כו'. וזהו חכמות בחוץ שע"י ירידת החכמו' בבחי' חוץ למטה להיות כולם בחכמ' עשית ואח"כ מתחברי' יחד כמו שהן קודם בריאת העולם מים במים, וגם חכמ' התורה נתלבשה בגשמיות ועי"ז תרונה בבחי' שיר להתעלות למעלה יותר משהיו מקודם כי יש הרבה בחי' חכמה ויש בחי' שלמעלה מעלה יותר כו'.

ד"ה צדיקים מה עושים תקע"ב

כ"ק אדמו"ר האמצעי

יא

וכמו עניו השיר בט"ו מעלות שהיו נושאי' את המים מע"נ עד וכו' שהי' בזה ט"ו מעלות ועל כל מעלה היו מרנני' בשיר' שבכל עליי' ועליי' יש שיר ורינה מיוחדת, וענין מספר ט"ו מעלות היינו שהיו או' ט"ו שיר המעלות לנגד בחי' ט"ו יסודו' והן ט"ו ויין דאמת ויציב כו' וד"ל. וכמ"כ ענין שי"ר השיר"י שיר על כל השירי' כו' לפי שיש כמה מיני שיר בכמה מיני עליות זו אחר זו עד רום המעלות שנק' שי"ר על כל השיר"י (והוא הנק' שי"ר פשוט שבבחי' הכת"ר שגם הוא עולה כמ"ש דאפי' אור צח כו' אוכ"ם הוא לגבי עילת העילוי, ושיר כפול הוא בחי' העלאו' דחו"ב שנק' שירי"ם ושיר משולש דחב"ד כו' וכמו שאמר חכמו' הוא נק' שיר כפול דח"ע ות"ת כו').

מאמרי אדמו"ר האמצעי בראשית ע' פה ואילך

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

יב

א שיר המעלות אליך נשאתי את עיני וגו'. רבות בשלח פכ"ה דקמ"ב ע"ב אבל כשיעשו תשובה ויתלו עיניהם למרום כד"א אליך נשאתי את עיני כו' לשום שפלים למרום כו' ע"ש. יש להעיר ממ"ש בענין בזמן שישראל מסתכלים

כלפי מעלה ומשעבדים את לבם כו' דהיינו שצריך להביט בכל דבר אל שרשו שהכל מאת ה'. עמ"ש בד"ה ויעש משה נחש נחושת. ומ"ש בד"ה כה תברכו שבמקום שהמחשבה של אדם מתבונן ומחשב שם הוא כולו וזהו שרפים עומדים ממעל לו כו':

(ב) זח"א ויגש דר"ח ע"ב מפרש דקאי על מל'. ואשא עיני אל ההרים היינו אל ז"א כו' ובפ' ויחי דרכ"ט סע"א פי' אליך נשאתי היינו ע"ד ממעמקים קראתיך דהיינו או"א שבה מלובש אור הכתר כו'. וכן פי' בפ' ואתחנן דרס"ה ע"ב שהיו"ד דהיושבי זהו יסוד אבא כו' המקבל ממו"ס כו'. והרמ"ז שם האריך. ויש לפרש כי שמים סוכ"ע. ויו"ד זהו צמצום הקו להיות מקור לסוכ"ע. א"נ שמים יחו"ע שלמעלה היש ולמטה כלא חשיבי:

יהל אור עה"פ (ע' תפח)

יג

והיינו כי התגלות עתיק הוא בבינה ונק' עלמא דחירו וזהו ענין מלך עילאה ואיהו רזא דקה"ק הנז' בזהר ר"פ יתרו דס"ז ע"ב, ופי' תלי פי' בפרדס שם שהוא נק' אצל קצת תוכנים תנין, ופי' שהוא מלשון קוצותיו תלתלים ויותר י"ל ע"ד שפי' בפרד"ס בעה"כ ערך תל דפי' ברע"מ שהוא יסוד נק' תל שהכל פונים בו עכ"ל ע"ד ונבנתה עיר על תלה בירמי' סי' למ"ד י"ח, והנה כערך היסוד למלכות כן ערך הבינה לז"א, כי מקור השפע לז"א נמשך מיסוד אימא ונק' עיקרא ושרשא דאילנא בזהר ר"פ פקודי וזהו ענין תלי בעולם כמלך על כסאו וזה כמ"ש בזהר ואתחנן דרס"ה ע"ב בפי' היושבי בשמים כו' דיו"ד היושבי הוא יתיר אלא שזהו ענין מה שנמשך יסוד דאימא ומתלבש בז"א הנקי שמים כו' ע"ש בפי' הרמ"ז.

אוה"ת יתרו (ח"ג) ע' תתטז

יד

בסנהדרין פ' חלק דצ"ט ע"ב אמרו כל העוסק בתורה לשמה כאלו בנה פלטרין שלמעלה ושלמטה שנאמר לנטוע שמים וליסוד ארץ, וענין בנין י"ל ע"ד מ"ש הבונה בשמים מעליותיו ואגודתו על ארץ יסדה בעמוס סימן ט' פסוק ו' ות"י די אשרי' בתקופ רומי' שכינת יקרי' והיינו כי בינה נק' שכינה עילאה ומאיר בחינה זו בז"א הנק' שמים כמ"ש בזהר חלק ג' פרשה ואתחנן דף רס"ה ע"ב בפירוש היושבי בשמים ב"י יתירה דהיושבי שהוא מורה על ההמשכה מבחי' ממעמקים ב' יסודות דאו"א כו' וזהו מעליותיו, ע"ד אז תתענג על הוי' דפי' בזהר למעלה משם הוי'.

אוה"ת יתרו (ח"ג) ע' תתעט

טו

וזהו ג"כ ענין עמל תורה ועמל שיחה כי עש"מ נק' בזהר מילין דהדיוטא ע"ד ש"ח של ת"ח כי נק' ש"ח ולא קודש לפי שק"ג מסתרת שיהי' העולם יש ודבר נפרד וגם מט"ט שרו של עולם נק' נער וזהו המבדיל בין קודש לחול כי שער החצר הפנימית הפונה קדים לבחי' קדמונו של עולם סגור יהי' ששת ימי המעשה וביום השבת יפתח כו' כמ"ש בד"ה ויקהל משה וא"כ ההמשכה למטה להמשיך הע"מ נק' עמל שיחה, וכמו החכמה שבדיבור איך לדבר ע"פ דקדוק כו', זהו רק כלי להשיג החכמה האמיתית וזהו עמל תורה ולכן מצד עצם הבריאה ועדיין א"י באיזה מהם חפץ ורק הר סיני שירדה שנאה על הרע וא"כ עמל שיחה זהו רק ע"ד ז' מצות שנצטוו בני נח שע"ז יהי' קיום העולם, אבל התורה חיי עולם גבוה אפי' מהתפילה שנק' חיי שעה ויצא יצחק לשוח ולכן ע"ז לנטוע שמים שיהי' היושבי בשמים בחי' עת"י יתיב נכון כסאך מאז ע"י אז ישיר במד"ר רפכ"ג וזהו וידבר אלקים כו' לאמר להמשיך ע"י עשה"ד חיות ואור בבחי' עש"מ כו', ענין ושמים בזרת תיכן עולם א' משלשה אלפים ומאתיים בתורה גם ההפרש בין עש"מ לעשה"ד י"ל ע"ד כי אל דיעות ב' דיעות שמלמטה למעלה יש מאין וזהו ענין ע"מ, אבל מלמעלה למטה כולא קמי' כל"ח זהו נמשך ע"י חכמת התורה וכמ"ש מזה בלק"ת בד"ה בשעה שהקדימו ישראל נעשה כו'.

אוה"ת יתרו (ח"ג) ע' תתפט

טז

ואפ"ל שזהו ענין טוב לשמים וטוב לבריות, פי' טוב לשמים שממשיכים היושבי בשמים זח"ג ואתחנן דרס"ה ע"ב גם ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים בסידור ד"ה ששת ימים תאכל מצות כו', וטוב לבריות ע' סידור גבי ברוך מרחם על הבריות.

אוה"ת יתרו (ח"ג) ע' תתקנו

יז

וזהו בחי' צדיק שהוא דוקא הקושר שמים וארץ, וכמ"ש בעה"ק חלק העבודה פמ"ב בענין מאמרז"ל עתידים צדיקים שיקראו על שמו של הקב"ה בב"ב דע"ה ב' שנאמר כל הנקרא בשמי היינו כי כל בשמים ובארץ ועיין זח"ג ד"ו ב' ומ"ש בזה בד"ה בן פורת יוסף שזהו"ע אלה תולדות יעקב יוסף כי הגם יעקב בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה היינו מקצה השמים דלעילא מוחין דז"א שנמשך בו מהבינה היושבי בשמים עד קצה השמים דלתתא יסוד, אבל שיומשך

מבחי' שמים לבחי' ארץ זהו ע"י צדיק יסוד עולם כי כל בשמים ובארץ, ולכן גדולים מעשה צדיקים ממעשה שמים וארץ כו'.

אוה"ת משפטים (ח"ד) ע' א'רלג

יח

וזהו ענין רוכב שמים בעזרך דפי' בעה"ק ח"ב רפ"א שע"י עזרך שהאדם לומד תורה לשמה ע"יז הוא עוזר להקב"ה ועי"ז הוא רוכב שמים כו' כ"כ בשם מדרשו של ר' נחוניא בן הקנה וזהו ענין היה לך לעזרני כו', וזהו ע"ד שארז"ל ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים וע' זח"ג ואתחנן דרס"ה ע"ב בפ"י היושבי בשמים כו' ולפמ"ש בת"א פ' יתרו בד"ה להבין ענין האבות הן הן המרכבה שהן מרכבתא עילאה בחי' חג"ת שלמעלה מהמרכבה דבריאה שהן מרכבה לבחי' מלכותו ית' מל' דאצי' . . . ומכ"ז יובן ענין מרכבו ארגמן שיש לפרשו ג"כ על מרכבה עילאה של האבות היינו חג"ת דאצי' ועי"ז ממשיכים מבחי' ע"ק שיהי' מאיר בחו"ב ובז"א כמש"ש בת"א פ' יתרו, וזהו ענין סולו לרוכב בערבות ב"ה שמו פי' ע"ד שיהי' השם שלם שיאיר י"ה בו"ה ולא בחי' כס י"ה ע' ד"ה ראה אנכי נותן שזהו ענין יהא שמיה רבא מברך, וזהו לרוכב בערבות ת"ת בחי' וא"ו ב"ה שמי' היינו שיאיר י"ה בו"ה. ומה שנז' המרכבה בארגמן שהוא ת"ת היינו כי ת"ת הוא עיקר פנימית ז"א כענין יעקב בחיר שבאבות ונאמר ליעקב אשר פדה את אברהם וכו'. ומכ"ז יובן ענין איך ביריעות המשכן שייך ארגמן שהרי יריעות המשכן זהו בחי' נוטה שמים כיריעה וצריך להמשיך שיהי' בחי' היושבי בשמים רוכב שמים לרוכב בערבות וזהו ע"י בחי' ארגמן דהיינו ענין מרכבתו מרכבו ארגמן כו'.

אוה"ת תרומה (ח"ה) ע' א'תקג ואילך

יט

וזה לנטוע שמים כו' שצריך לנטוע ולתקן את השמים כי כל מה שנברא בשימ"ב צריכין תיקון ואפילו שמים, והמכוון מזה הי' כדי שיהי' עבודה כו', וע"י מה עושין הנטיעה זהו ע"י תפלה כי תפלה נק' סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה לפי שהתפלה מתחלת מדברים תחתונים פסוד"ז הללו את ה' מן הארץ כו' ואח"כ יוצר אור התבוננות מהמלאכים ואח"כ ק"ש שמע ישראל עלו במחשבה, וכשיתבונן בכל זה ששרש הכל הוא מבחי' ע"מ מילין דהדיוטא עי"ז נעשה ואהבת את הוי' אלקיך אהבה ורצון לעצמותו ומהותו ית' ואח"כ הוא בחי' ש"ע ברוך אתה הוי' המשכה למטה כי בסולם עולים ויורדים כו' ועי"ז נעשה לנטוע שמים שממשיכים ומתקנים את השמים, וכמ"ש היושבי בשמים היושב יו"ד שממשיכים

בחי' י' בהשמים שהוא בחי' חכמה השמים כסאי שהשמים נעשה כסא ומכון לשבתו ית', וזהו מ"ש כונן שמים בתבונה שממשיכים בשמים מבחי' תבונה, כי שמים היא אש ומים בחי' מדות משא"כ תבונה הוא למעלה מבחי' מדות וכמ"ש לתבונתו אין מספר, כי מתחלה כתי' גדול אדונינו רב כח שהוא בחי' שיעור קומה של יוצר בראשית ששרשו מבחי' מדות דאצי' שהיא מקור בחי' גבו' משא"כ לתבונתו אין מספר, וזהו כי אמרתי עולם חסד יבנה הוא בחי' בינה ממשיכים בעולם מבחי' בינה, וזהו ע"י בחי' תפלה.

אוה"ת בא (ח"ז) ע' ב'תרכה

כ

בתלים בסי' פ"ח רמז תתל"ט הקורא למי הים כו', בישעי' בסי' מ"ג רמז שי"ז ע"פ אתם עדי ואני אל, כשאתם עדי אני אל כו', ועמ"ש מענין אתם עדי ע"פ ויקהל משה את כל עדת בני ישראל כיוצא בו אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים אלמלא אני לא היית יושב בשמים וכה"א הבונה בשמים מעלותיו ואגודתו על ארץ יסדה, והוא מהמכילתא, וענין היושבי בשמים זהו ההפך ממ"ש בזהר פ' אחרי דף ע"ד ע"ב גבי וכדין לבשו שמים קדרות כו' ודע"ה א' אוי כד אסתלק מלכא לעילא לעילא כו' תאנא סליק ו' לעילא לעילא כו' וא"כ היושבי בשמים זהו ההפך כאשר ה' עילאה מאיר בהוא"ו ע"ד היושבי כו' וכמ"ש בזהר ויקרא דט"ו סע"א בענין ישר יחזו פנימו, אתגליא ע"ק בז"א כו' וכ"כ שם די"ו ע"א וע' ע"פ היושבי בשמים בזהר ואתחנן דרס"ה סע"ב.

אוה"ת בא (ח"ז) ע' ב'תרכט וראה גם אוה"ת נ"ך (ח"ב) ע' תתצה

כא

ביום השמיני כו' בכלי יקר נתן טעם מה יום מימים, ואמר ע"ד המדרש האומר שכל קלוסו של משה היה באז, אז ישיר משה, ומאז באתי אל פרעה, כי אז היינו אחד רוכב על זיין כו' ומה שיום ח' זה נטל עשר עטרות רמז למשארז"ל כנור של ימות המשיח יהי' של שמונה נימין ושל העוה"ב עשרה נימין כו' ע"ש, ויש לפרש עפמ"ש ברבות בראשית פי"ט עיקר שכינה בתחתונים היתה כיון שחטא אדה"ר כו' עמד אברהם כו' עד עמד משה כו' נמצא ע"י האבות עד עמרם המשיכו השכינה רק בשמים מרקיע א' לב' עד לרקיע האחרון הקרוב לארץ, אכן משה הורידה משמים לארץ והנה שמים הוא ז"א דאצי' וארץ הוא מל' והאבות המשיכו תוספת אורות באצי' כמבואר בד"ה משה ידבר, וזהו ענין גילוי השכינה בשמים ועיין בזח"א ויחי רכ"ט ע"א בפ' היושבי בשמים היושבי יתיר יוד, היינו יחוד חו"ב שבינה מתלבשת בז"א הנק' שמים אש ומים חו"ג, אך מ"מ כתיב כונן שמים בתבונה וע' בפ' ויגש דר"ז סע"א, והיו"ד הוא רק הארת החכמה נה"י דאבא כמ"ש

במק"מ שם, אבל להיות ההמשכה בארץ צ"ל מלמעלה יותר וכמ"ש בחכמה יסד ארץ וכמ"ש בזה בת"א פ' בראשית בד"ה ענין וייצר, וזהו שמה שהורידה משמים לארץ הוא ודאי ע"י המשכה מלמעלה יותר מבחי' האבות שהורידה בשמים עצמו מרקיע לרקיע, ולכן הוא ביום השמיני, וי"ל כי בחי' היושבי בשמים זהו ע"י יחוד תמידי דאו"א אבל שיומשך לארץ זהו ע"י יחוד פנימי ששרשו מע"ק ועמ"ש סד"ה והגדת לבנך, וזהו ענין אז המשכת האלף בחי' פלא עליון כמ"ש בפ' בשלח דף נ"ד ע"א וזהו ג"כ ענין בק"ש הוי' אחד אשר החית מורה שנמשך גילוי או"א"ס בז' רקיעים והארץ, לכן גילוי זה נמשך דוקא ע"י תוספת אור מלמעלה, ולכן נזכר שם הוי' פ"ב, וכמ"ש במ"א. גם יש להעיר ע"ד מ"ש בביאור ענין חגרה בעוז מתניה, פי' המגביהי לשבת המשפילי כו' שלפי שהוא מגביה בבחינה ששמים וארץ שניהן השפלה גדולה לפניו בהשוואה אחת, בחי' כתר עליון ע"כ משפילי בארץ כמו בשמים, ועמ"ש בת"א פ' לך לך בענין לך לך כו' וזהו ענין ביום השמיני דוקא, בחי' אז אשר ז' הם ז"ת אכן האלף כללות ג"ר משם דוקא נמשך שיהי' ירידת השכינה בארץ כו', וזהו שנטל עשר עטרות כי עם היות יום השמיני עצמו הוא בינה, עכ"ז נטל כל העשר היינו התגלות הכתר ע"ד הוא דא עתיקא כו', ועמ"ש במ"א בענין ואם ירחיב ה' את גבולך כו' ובסידור ע"פ עלי עשור, ועיין מענין אז במא"א אות אלף סנ"ג וע' עוד ברע"מ פ' פנחס דרכ"ז ע"א ובת"ז תיקון עשירי מענין אז.

אוה"ת שמיני (ח"א) ח"א ע' כה

כב

עוד יש להעיר לענין מתיבתא דרקיע ממ"ש והמשכילים יזהרו כזוהר הרקיע ופי' בזח"ב ר"פ שמות כזהר נהירו ונציצו נהרא דנפיק מעדן כו' שהוא הנק' רקיע, ובמא"א אות יו"ד סי"ד יושב שמים הוא בינה היושבת בז"א הנקי שמים (וע' זח"ג פ' ואתחנן דרס"ה סע"ב בפי' היושבי בשמים היושבי ביו"ד היינו או"א כו' ע"ש שזהו בחי' ממעמקים).

אוה"ת תזריע (ח"א) ע' רנג

כג

והנה ק"ש נק' בחי' כסא דהנה כתיב השמים כסאי וכתוב והוכן בחסד כסא פי' שמים אש ומים הוא בחי' המדות אהבה כרשפי אש ובחי' אהבה הנמשכת כמים לדבקה בו והם כסא כס א' שהם כסא ומכון לבחי' אלף אאלפך חכמה אאלפך בינה בחי' חו"ב תרין ריעין ההתבוננות בגדולת ה' ולהבטל אליו כו' שיהיו מאירים ונמשכים במדות להיות ואהבת את כו' בשני יצריך שגם היצה"ר ישוב לאהבת ה' ואז נעשי' המדות בחי' שמים אש ומים כסא ומכון להשכל המתבונן

שיהי' מוח שליט על הלב כו' מתחלה בחי' אתכפייא כמי שיושב על הכסא שאחוריו נמשך על הכסא ואח"כ יבא לבחי' אתהפכא, משא"כ אם אינו מתבונן המדות נפרדים מהשכל ונמשך אחר שרירות לבו כטבע מדותיו עיר פרא אדם יולד ועז"נ אלביש שמים קדרות כו' המדות אש ומים נמשכים בהבלי עולם, אבל ע"י ההתבוננות בק"ש נעשו בחי' שמים כסאי לבחי' אאלפך חו"ב כו' וזהו כונן שמים בתבונה ואז כתיב שמים תכין אמונתך בהם שע"ז נמשך אור וחיות לבחי' אמונה, וזהו פי' שמע ישראל דפי' אל דישראל מבואר למעלה שהוא המשכת נהירו דחכמתא לתוך המדות וכו' ולכן נק' זה בחי' כסא, וכמ"כ באתעדל"ת אתעדל"ע נמשך ג"כ בחי' השמים כסאי כו' וכתוב היושבי בשמים כו' כי הנה (בד"ה וארא) פי' ה' אחד ארוז"ל אמליכתי' למעלה ולמטה ולד' רוחות כו' והם בחי' ו"ק מעלה ומטה וד' רוחות שהוא בחי' התחלקות ופירוד ואעפ"כ שורה ומתגלה בהם יחודו ואחדותו ית' ואינון מתייחדין באחד שכולם בטילים לגבי אור ה' השורה ומתגלה בהן לכן נק' המשכה זו בחי' ישיבה והשפלה בבחי' כסא כו' כמאמר כגוונא דאינון מתייחדין לעילא כו' קוב"ה לא יתיב על כורסיי' דיקרי' כו' הרי יחוד וביטול זה של הו"ק שמתייחדים ובטלים לאא"ס ב"ה הנמשך ושורה בהם נק' יתיב על כורסייא כו' למהוי אחד שיומשך להיות נק' אחד זהו ע"י השפלה וישיבה כי באא"ס ב"ה מצד עצמו לא שייך לומר ו"ק מעלה ומטה כו' דהיינו אפילו הששה מדות עליונות חג"ת נה"י שהם שרש בחי' מעלה ומטה וד' רוחות ששרשן מבחי' ו"ק עליונות שהן הששה מדות הידועי', הרי אא"ס ב"ה לאו מכל אינון מדות איהו כלל, ואינו בגדר עלמין כלל וכמ"ש כי נשגב שמו לבדו רק הודו על ארץ ושמים בחי' זיו והתפשטות לבד כו', ולכן הוא נק' יחיד וחי העולמים מבחי' מלך כו', וזהו כונן שמים בתבונה שלהיות היושבי בשמים הוא ע"י תבונה כמ"ש ה' אלקינו חו"ב תרין ריעין מאין ליש ואח"כ רזא דה' אחד כו' ולכן אותיות תבונה בן ובת אהוי"ר חו"ג כו', וז"ש היושבי בשמים יתיר יו"ד כי אע"פ דכונן שמים בתבונה מ"מ יש בזה ג"כ מבחי' יו"ד דחכ' תרין ריעין כו', ובנפש הוא שגם בהתבוננות מאיר מבחי' ביטול כו', וישיבה זו הוא שיהי' גילוי א"ס ב"ה בהמדות וכן למטה בו"ק מעלה ומטה כו' וכמ"ש ביום ההוא יהי' ה' אחד כו' משא"כ האידינא אין מאיר זה בגילוי כו'.

. . והנה באתעדל"ת בבחי' עמידה וביטול הנ"ל נמשך כמ"כ אתעדל"ע בבחי' זו וכמ"ש ועמדו רגליו ביום ההוא כו' כי בחי' השמים כסאי הוא בחי' ישיבה ואז כביכול אין הרגלים מגיעים למטה, דהיינו שבעולם העשייה לא נמשך כלל הגילוי כי אע"פ שלמעלה נעשה בחי' יחו"ע באמירת אחד כו' שזהו בחי' יתיב על כורסיי' כנ"ל הרי גילוי זה רק למעלה בעולמות העליונים משא"כ למטה החושך יכסה ארץ ולכן דוקא לע"ל כתיב ביום ההוא יהי' הוי' אחד כו' שיהי' הגילוי למטה, אבל עכשיו אע"פ שבק"ש ממשיכים האור וההמשכה להיות התלבשות אוא"ס ב"ה בו"ק ונק' אחד הנה גילוי זה עיקרו למעלה לבד ולכן נק' ישיבה שאין הרגלים

מגיעים למטה פי' שלא נמשך הגילוי בעשייה, וגם כי בישיבה אין הרגלים עם הגוף במדריגה א' כלל, אבל לע"ל שיהי' הגילוי למטה נק' ועמדו רגליו עמידה ממש למטה, והיינו מפני שבעמידה גם כן הוגבה הראש כביכול פי' לפי שיהי' הגילוי מבחינה עליונה יותר מהגילוי דעכשיו דכתיב כונן שמים בתבונה וזהו ענין היושבי בשמים כו' ולכן מבחי' זו א"א להיות נמשך הגילוי רק בבחי' שמים אבל בחכמה יסד ארץ חכמה למעלה מבחי' תבונה וזהו כמשל הגבהת הראש כו' כי בחכמה שורה א"ס ב"ה ממש בחי' יחיד שלמעלה מההתלבשות שבמדות ו"ק שאז נק' אחד, ולכן בגילוי מבחינה זו נמשך הגילוי גם למטה והארץ הדום רגלי ועמדו רגליו כו' וירכין וגופא כחדא, שע"י הגבהת הראש יעמדו הרגלים למטה וכו'.

אוה"ת בהעלותך (ח"ב) ע' שנה ואילך

כד

זח"ב ר"פ וארא כב"א, תרומה קל"ז סע"א, ויקהל ד"ר ע"א, דרי"א סע"א, פקודי רלב"א. ובפ' ויקהל ד"ר ע"א פי' המק"מ שמים הוא זעיר וקצה העליון הוא יסוד דאימא וקצה התחתון הוא יסוד דז"א שממנו מקבלת המל'. וזהו"ע בריח התיכון יעקב שמבריח מקצה השמים דלעילא יסוד אימא עד קצה השמים דלתתא יסוד ז"א, כי אלה תולדות יעקב יוסף וממנו מקבלת המל' הנק' ארץ וזהו"ע כי כל בשמים ובארץ. וזהו יעקב י' עקב כי פי' היושבי בשמים ביו"ד יתיר דהיושבי היינו יסוד אימא כמ"ש הרמ"ז ויחי דרכ"ט, ובפ' ואתחנן דרס"ה ע"ב פי' בזהר והאי י' יתיר עמיקתא דכולא היא כו' לארקא ברכאן לההוא אתר דאקרי שמים כו', והיינו כי היו"ד יש בו ג' קוצין המורה על כתר וחכמה וקוץ התחתון זוהי ההשפעה לבינה וכמ"ש בתו"א ר"פ לך לך ע"ש, וא"כ י' דהיושבי זוהי ההמשכה מכח"ב שנמשך לבחי' שמים כו' וכענין מטל השמים שהוא טלא דנטיף מעתיקא לז"א ועז"נ שראשי נמלא טל כו' וע' בזהר ס"פ ויקרא דכ"ו סע"ב, ועמ"ש בלקו"ת ע"פ האזינו השמים ואדברה כו' תזל כטל אמרתי, וזהו"ע יעקב י' עקב שיעקב בריח התיכון ממשיך מבחי' היו"ד הזה בבחי' עקב שהוא קצה דלתתא, ועמ"ש בזח"ב תרומה קלז סע"א בפ"י והוא כחתן כו' מקצה השמים מוצאו, ע"ש במק"מ, ובמק"מ ויקהל דרמ"א א'. וע' עוד בזהר פ' יתרו דצ"ג סע"א מענין כי שאל נא לימים ראשונים כו'.

אוה"ת ואתחנן (ח"א) ע' קסו

כה

והנה נו"ה שהם מזוזות שהם פתח החיצון, ולמעלה ממנו זהו מפתחות הפנימיות והענין י"ל ע"ד שנאמר הוי' הוי' ופסיק טעמא בינייהו וכמ"ש בת"א פ' בשלח בד"ה וירא ישראל כו' ויאמינו בהוי' ע"ש, והיינו ש' הוי' המהווה מאין ליש

זהו המאיר בז"א, והכניסה לבחי' זו זהו נק' פתח הראשון והוא ש' אד', וזהו ע"י המזוזה ושם הוי' דלעילא הוא עת"י שהוא בחי' סוכ"ע, וזהו שארז"ל יכנס שיעור שני פתחים כי צ"ל ממעמקים קראתיך הוי' ע' זח"ב פ' בשלח דס"ג ע"ב ופ' ואתחנן דף רסה בענין היושבי בשמים, והיינו כדי להמשיך מבחי' סוכ"ע בממכ"ע, וזהו ענין בית מלא ספרים שזהו מפתחות הפנימי' ליכנס בב' פתחי' העליוני', אך זהו דוקא אם נכנס תחלה בפתח החיצון והיינו ע"י המזוזה ולפמ"ש במ"א בד"ה להבין ענין אור א"ס, י"ל שזהו ענין ב' הויות שבפסוק ראשון דק"ש, הוי' אלקינו זהו ש' הוי' המאיר באצילות, אח"כ הוי' אחד זהו המשכת תוספת אור מאוא"ס ב"ה מבחי' אחד אנת הוא חד ולא בחושבן ועז"נ ביום ההוא יהי' הוי' אחד, ופסוק זה נכתב ג"כ במזוזה בפ' שמע, ואפ"ל היינו שע"י המזוזה יוכל ליכנס ג"כ פתח לפנים מפתח לפמ"ש השו"ס שם וז"ל אלא קביעתה מורה על הסוד הנמצא בה להעלות הנצחים לזרועות עולם ומשם לראש הנקרא כ"ע עכ"ל.

אוה"ת ואתחנן (ח"א) ע' שנג

כו

וזהו השקיפה כלומר לע"ק אתמר והיינו ממעון קדשך מן השמים שהוא ז"א וזהו כדי להיות וברך את עמך את ישראל כמ"ש בת"א פ' מקץ בד"ה כי עמך מקו"ח, וע"ד שנת' בד"ה אשירה להוי' כי גאה בפ"י ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט נמצא זה שיהי' בהצדקה בחי' משפט זהו ע"י שנמשך דרך ז"א כו', וזהו שיהי' הילוך ההשפעה בקדש כו' ועיין בזהר ואתחנן דרס"ה סע"ב בפירוש היושבי בשמים, היו"ד זהו ענין חו"ב המאירים בז"א ועמ"ש בפ"י ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים בסידור שער חג המצות ובלק"ת בשה"ש בד"ה הנך יפה רעייתי.

אוה"ת כי תבוא (ח"ב) ע' תתרמה

כז

והיינו כי דרך כלל יש ב' בחי' בנשמות הא' נשמות הגבוהות בני עלייה שתורתן אומנתן ונקראו בנים למקום דהיינו כמו ברא כרעא דאבוה כמו שהרגל בטל לגמרי לגבי הראש ואין לו רצון בפני עצמו כך הוא ביטולן וכמ"ש ברע"מ כברא דרחים לאבא יתיר מגרמיה ונפשיה וכמ"ש מזה בד"ה ש"ה ממעמקים, ונק' מולדת בית, שהתורה נק' בית וגם כמ"ש באג"ה סי' כי ואף לאחר שירדו נר"ן שלהם לבי"ע לא נשתנו כו' והב' נשמות דבי"ע שהן בחי' יש ודבר נפרד רק שהיש בטל כו' ועמ"ש מזה בת"א פ' תרומה בד"ה מי יתנך כאח לי כו', אמצאך בחוץ שהן ב' בחי' נשמות יוסף ובנימין כו' וזהו הנק' מולדת חוץ ולכן בבנימין נאמר ותקש בלדתה כו' וזהו ג"כ ענין שפחה ופועה כי ה' עילאה זהו מולדת בית בחי' מחשבה שאותיות המחשבה הם בעצמות ואינן נפרדים ופועה בחי' דבור, כמ"ש ברבות

בקהלת בפסוק טוב שם פועה שהיתה פועה באשה והולד יוצא ופי' במ"כ מדברת ולחשה באזנה דבר, ועמ"ש מענין עבד ובן בד"ה לא הביט און ביעקב כו' ע"ש וזהו אם כבנים רחמנו כרחם אב, וכנודע מענין אב הרחמן ואב הרחמים כו' והיינו שאפילו על בן ונשמות דאצילות שייך בחי' רחמים כי גם אצילות אין ערוך ממש לגבי אור א"ס ב"ה וחכמה נק' עשייה כו' וזהו כי חק לישראל הוא, וכמ"ש אספרה אל חק כו' בני אתה אני היום ילידתך, וזהו ענין שמשפרת את הולד כו' כנ"ל, אך ואם כעבדים עינינו לך תלויות וכמ"ש אליך נשאתי את עיני כו' כעיני עבדים שהם מט"ט וסנדל כו' שהם בבחי' ביטול, והנה העבד ע"י הביטול יש בו מעלה גדולה כמ"ש במ"א ע"פ כי לי בני עבדים שע"י שהן בחי' עבדים בביטול רצון עי"ז הם לי ממש וזהו עד שתחננו ותוציא כאור משפטינו והיינו המשפט האמור בפ' ואלה המשפטים כי תקנה עבד עברי כו' שבאמת גם בחי' עבד הוא עברי מבחינת בעבר הנהר מלמעלה מהשתלשלות, רק שירד למטה, ולכן צ"ל כי תקנה קנין הוא ההמשכה מההעלם להגילוי להמשיך בו משרשו.

אוה"ת דרושים לר"ה (דברים ח"ג) ע' א'שלג

כח

והענין אפ"ל ע"ד מ"ש בת"א פ' חיי בד"ה פתח אליהו בענין אנת הוא חד ולא בחושבן ר"ל ולא בחושבן ע"ס, שהע"ס אין ערוך אליו כלל אפילו כטפה מאוקיינוס יותר ממה שאין ערוך ב"ע לגבי ע"ס דאצילות כו' ושם ביאר ג"כ דכל המשכות אור א"ס עד הכתר דאצילות נק' הכל א"ס, ונק' חד ולא בחושבן וראשית הע"ס זהו החכמה, וכן מבואר עוד בסידור שער ל"ג בעומר באריכות בהביאור ע"פ אתה הצבת גבולות ארץ, ועד"ז מבואר ג"כ בלק"ת פ' ואתחנן בד"ה ענין אחד ואהבת בפירוש אנת הוא חד ולא בחושבן ושזהו ענין פסוק ראשון דק"ש ה' אחד כו' ע"ד חד ולא בחושבן וכנ"ל, וכן מתבאר ג"כ עוד בת"א בד"ה יביאו לבוש מלכות, והנה לפ"ד הפרדס דפי' אליו ולא למדותיו היינו לא להספירות ח"ו כ"א לאור א"ס המלוּבש בהע"ס, א"כ ודאי פשוט שיש לצייר נפקותות עצומות בין קריאת היחיד אליו ובין קריאת הרבים אליו עד"מ אם מגיע תפלתו לבחי' העצמות כמו שמלוּבש במ' שזהו שם אד', אם מגיע להעצמות המלוּבש ביסוד שנק' שם שדי אם להעצמות כמו שמלוּבש בתפארת שזהו ענין ש' הוי', וכן עד"ז בין עשי"ת ובין שאר ימי השנה, ועיין זח"ג ואתחנן דף רס"ה סע"ב ע"פ אליך נשאתי את עיני, מאן דבעא לצלואה צלותא קמי מלכא קדישא בעי למבעי מעמיקתא דכולא לארקא ברכאן לתתא כמ"ד ממעמקים קראתיך דהמק"מ פי' מבחי' אבא וכ"כ הרמ"ז שם מעמיקתא דכולא ה"ס אבא עילאה יוד של שם וזהו היושבי בשמים, היושבי ביוד רומז להנ"ל, והיינו כמ"ש הוי' בחכמה שאור א"ס מלוּבש בחכמה.

אוה"ת דרושים לשבת שובה (דברים ח"ג) ע' א'תסד

כט

וזהו אשריכם ישראל כו' מי מטהר אתכם אביכם שבשמים כי שמים היינו ז"א ואביכם שבשמים זהו כמ"ש בזהר ואתחנן דרס"ה ע"ב ע"פ היושבי בשמים ביו"ד יתיר כו' ופי' הרמ"ז שהוא או"א עילאין הרמוזים באות יו"ד של שם כו', וזהו ענין ממעמקים קראתיך כו' וזהו תקבל צלותכון כו' קדם אבוהון דבשמיא. אוה"ת דרושים ליוהכ"פ (דברים ח"ג) ע' איתקפא

ל

כי כה אמר רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו. ז"ל הראב"ע שוכן עד עולמו עד, עד שלא יוכל אדם לספור והטעם נצח. והטעם שוכן כי כל הנבראים יש להם תנועה גם לכוכבים תנועה כנשמה עכ"ל. וכן פי' המצ"ד ואין דבריו נכונים, שהרי נאמר והתהלכתי בתוכם הרי ייחסו לו תנועה, הגם שבאמת אין זה כי ההילוך רומז להתפשטות אורו, ובעצמותו אין שינוי, מ"מ בלשון הכתובים לא הרחיקו ענין תנועה, אלא יש לפרש דבריו ע"ד שכתב הכלי פז וז"ל שוכן אחד במצב אחד כי אין בו יתברך שינוי חלילה אלא שוכן עד עכ"ל. (ע"ד פי' המ"נ בענין ישב, וכן בילקוט תילים ע"פ עלי נפשי תשתוחח) וזהו ע"ד שפי' הרמב"ם במ"נ פי"א ענין אתה ה' לעולם תשב הנצחי העומד אשר לא ישתנה כו' כמו שביאר ואמר אני ה' לא שניתי אין בו שינוי כל עיקר, ועל זה הענין יכונה בישיבה, לפי שהישיבה באדם הוא הטוב והשלימות שבעניניו כו', ואמר היושבי בשמים להיות השמים הם אשר אין שינוי בהם כו' ע"ש. נמצא כמו שבחי' הישיבה הוא ענין אני ה' לא שניתי, עד"ז יש לפרש הראב"ע פי' וענין שוכן עד כי התנועה מורה על השינוי וההתפעלות, אבל ענין שוכן זהו השלימות והטוב שבענין האדם, והושאל בחי' זו לביאור ענין אני הוי' לא שניתי. . . ויובן לשון השראת שכינתו במקום, כי הנה אי' בהגדה ברוך המקום שהוא יתברך נק' מקום לפי שהוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו, וענין בחי' שנק' מקומו של עולם זהו"ע ממכ"ע כי מקום היינו ו"ק מעלה ומטה מזרח ומערב כו' שהן ו"ק העליונים חו"ג תפארת כו' והמשכת אור א"ס דלאו מכל אילין מדות איהו כלל להיות שורה בהמדות זהו ענין שוכן, ששוכן בבחי' מקום הנ"ל.

אוה"ת נ"ך (ח"א) ע' ער ואילך

לא

וזהו מזמור שיר ליום השבת מה שהז"א משבח לע"ק, כמ"כ עד"ז יובן ענין הללו את ה' מן השמים, ביטול המדות דאצי' לא"ס ב"ה, ועיין בלק"ת פ' אמור בהביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בניי ושם פ"א ע"פ מ"ש ברע"מ פ' אמור דצ"ג ע"א

בענין פי' קדוש דאסתלק ו' רזא דשמים עילאין לעילא כו' נהיר ההוא קדש בהו
 כדין אקרי קדוש, מ"כ זהו ענין הללו את ד' מן השמים שעייז יאיר בהם בחי' קדש,
 ונעשה קדיש בשמי מרומא עילאה בית שכינתיה, וכדפי' בזח"ג פ' ואתחנן דרס"ה
 ע"ב בענין היושבי בשמים יו"ד יתיר, והא יו"ד יתיר עמיקתא דכולא הוא לארקא
 ברכאן לההוא אתר דאקרי שמים לאתונא מיניה כולא, וע"ד היושבי בשמים
 בשמים ממש דכד אינון ברכאן נגידו ואתמשכו מההוא אתר עומקא דכולא
 ואתיישבו באתר דאקרי שמים כדין ברכאן אשתכחי בעילאי ותתאה, ויובן ע"ד
 שנת' בת"א פ' מקץ בד"ה כי עמך מקו"ח כפי' הבט משמים וראה, השקיפה ממעון
 קדשך מן השמים וברך את עמך ישראל, כי שמים שם מים או אש ומים היא ג"כ
 התורה שנאמר בה מימינו אש, וכשמאיר אור א"ס ע"י בחינה זו אזי וברך את עמך
 את ישראל כי ע"י בחינה זו נהיה אנחנו נתראים לפניו לדבר חשוב כו' ועיין
 בלק"ת בד"ה האזינו השמים דרוש הראשון ספ"ה פי' ג"כ דשמים וארץ הם תשב"כ
 ותשב"ע"פ ופי' האזינו השמים היינו לבחי' ההמשכה שיומשך בהם מע"ק ועיין
 בת"א בתחלתו בד"ה השמים כסאי.

אוה"ת תהלים (ח"ב) ע' א"ז

לב

והנה כתיב וזרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע בהמה, ונתבאר מזה בת"א
 ע"פ ואלה המשפטים זרע אדם היינו נשמות דאצי' וזרע בהמה היינו
 נשמות דבי"ע והן בחי' מרכבתא עילאה דאצי' ומרכבה תתאה דבי"ע, וע' בת"א
 פ' יתרו בד"ה ענין האבות הן הן המרכבה מענין מרכבתא עילאה חג"ת דאצי'
 שהן מרכבה לאו"א להעלותם ולקשרם בא"ס ב"ה ממש, משא"כ מרכבה תתאה
 בחי' בהמה הם מרכבה לבחי' מ', (ע"ד חלק לעוה"ב ובן העוה"ב זהו שמים וארץ,
 לך הגדולה והגבורה התקשרות ז"ת בחב"ד וזהו ש' מ"ב וזהו כענין וצדקה תרומם
 גוי, שעייז אין יניקה מהמדות), ועמ"ש מזה בד"ה ויקהל משה דתקס"ז, ועם
 שמרכבה תתאה ג"כ מעלים את המ' היינו לחברה לז"א ומשם נמשך האור למ',
 מבחי' אל חי יסוד ז"א, אבל ע"י מרכבה עילאה ממשיכי' מעצמות או"א"ס, וע'
 כה"ג באג"ה סי' כ"ח ד"ה למה נסמכה פ' פרה ההפרש בין ההמשכה שע"י
 הקרבנות ובין ההמשכה שע"י אפר פרה ומים חיים יעו"ש, וע' בת"א ס"פ ויצא
 בד"ה וישכם לבן ההפרש בין האבות הן הן המרכבה ובין מרכבתא דהשבטים י"ב
 בקר ונת' מזה בהגהות לד"ה ואלה המשפטים הנ"ל בבוך תרט"ז. והנה ודאי והרוח
 תשוב אל האלקים אשר נתנה ואעפ"כ רוח בני האדם נשמות דאצי' היא העולה
 למעלה לבחי' השמים ז"א דאצי' דכתי' אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים ופי'
 בזח"ג ואתחנן דרס"ה ע"ב דיו"ד יתירה דהיושבי רומז לאו"א עילאין שמרומזי'
 באות יו"ד, עצם היו"ד זהו אבא והמלוי ו"ד זהו אימא שמאירי' בשמים שהוא ז"א
 ע"ד השמים מספרים מנהרין ומנצצין מנהירו דספר עילאה זח"ב קל"ו וידוע

דבאו"א מאיר ע"ק, וזהו בחי' אז תתענג על הוי' על דוקא, ע' זח"ג פ' אחרי דס"ז ע"ב במאמר כאיל תערוג, אבל רוח הבהמה נשמות דבי"ע תכלית עלייתם הוא לבחי' ארץ העליונה מ' דאצי' שנק' ג"כ צרור החיים, אך שם מקור ההארה מז"א, משא"כ בבחי' רוח האדם העולה למעלה מבהשמים מקבל מבחי' היושבי בשמים הארת ע"ק והוא למעלה מעלה מההארה שמז"א וכענין סוכ"ע וממכ"ע כו'.

אוה"ת נ"ך (ח"ב) ע' אקיג ואילך

לג

וזהו ע"ד מי עלה שמים וירד, ופי' בזהר ששמים עולה לבחי' מי וא"כ בחי' מי הוא למעלה מבחי' שמים והיינו כמ"ש מי יתן והי' לבכם זה ליראה אותי כל הימים, וארז"ל הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים שאינו בידי שמים, ולכאורה הלא דהע"ה ביקש יחד לבבי ליראה את שמך וכמו"כ אנו מבקשים ויחד לבבינו ליראה, אך הענין דבחי' יראת שמים אינו בידי שמים כ"א הוא תלוי בבחי' מי שלמעלה מבחי' שמים, שבחי' מי הוא בחי' שאינו מושג כלל וכמ"ש שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, אל"ה הוא ו"ק ופ"ו גימט' אל"ה, אבל מי הוא בחי' שאינו מושג כלל, וזהו מי יתן מציון ישועת ישראל כו' מי יתן טהור מטמא, ובבחי' מי זה תלוי ענין יראת שמים כי אם הי' תלוי ענין יראת שמים בבחי' שמים לא הי' הבחירה חפשית שהי' מכריח את הבחירה אבל כשתלוי בבח' מי אין הידיעה מכריח את הבחירה כו' [וע' בת"א בד"ה ארדה נא, שבחי' ד"ת שמתלבש בכלים דע"ס דאבי"ע ולכן ידיעה זו היא ע"י בחי' עיני ה' שהם הכלים והמדות שע"י נמשך ההתפעלות שכר ועונש שהפגם מגיע בהכלים דוקא, משא"כ ע"י הידיעה שבדעת עליון שלא ע"י הכלים דע"ס אע"פ שהכל גלוי וידוע לא נמשך מזה התפעלות כו' ותדע שכן הוא מענין ידיעה ובחירה שאין הידיעה שהשי"ת יודע שזה יהי' צדיק או רשע מכרחת את הבחירה כלל, ואיך הוא אלא לפי שידיעה זו שהשי"ת יודע הכל מקודם אשר עדיין לא נעשה זהו בבחי' דעת עליון שלא ע"י הכלים דע"ס כו', ולהיות ד"ע זה בחי' מקיף אינו מכריח את הבחירה שאין האדם מתפעל מזה כמו שלא נמשך מדעת זה התפעלות אפי' במדות עליונות חו"ג להיות מזה שכר ועונש, ושיהי' שכר ועונש זהו ע"י ד"ת שע"י הכלים כו'], ולפי פי' הזהר הנ"ל מי עלה שמים ששמים עולים לבחי' מי היינו כמו לך ה' הגדולה ביטול המדות לבחי' אור א"ס שלא מכל אינון מדות כו' וע"י נעשה אח"כ וירד ע"ד כי כל בשמים ובארץ, וזהו מ"ש אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים, שלכאורה אות יו"ד שבתבת היושבי מיותר דהל"ל היושב בשמים, אך הנה יו"ד זה הוא בחי' ההמשכה שנמשך בשמים ובארץ הנעשה ע"י עלית וביטול בחי' שמים לבחי' אוא"ס שלא מכל אינון מדות כו'.

אוה"ת תהלים (ח"ג) ע' א'שלד ואילך

לד

ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בגוים ה' מלך בדה"א סי' י"ו ל"א, ובתלים צו י"א ישמחו השמים ותגל הארץ ירעם הים ומלוואו, ופי' מהרמ"א שם ישמחו השמים משפע חסד ורחמים המשתלשל על ידם ותגל הארץ משא"כ עכשיו לפעמים יעזבו שמים ותאכל הארץ כי מן השמים ירדו דם ואש כו', וע' זח"ג נשא דקל"ז סע"ב ע"פ וה' המטיר על סדום כו' מאת ה' מן השמים כו' וע' מזה במד"ר בשלח ר"פ כ"ה ע"פ כל אשר חפץ ה' עשה בשמים ובארץ, וע' במד"ר ס"פ בראשית פכ"ז ע"פ ויתעצב אל לבו משל למלך שבנה פלטרין ע"י אדריכל כו', ובילקוט פ' האזינו רמז תתקמ"ב בשם הספרי בפ"י האזינו השמים כו' יפתח ה' כו' לשון הרווחה כו' ועצר את השמים אין לשון עצירה אלא לשון דוחק כו' כי מטרא בעלא דארעא יחוד זו"ן וכאשר ועצר זהו שאין יחוד, השליך משמים ארץ כו', ואז השמים שרוים בלא שמחה דוגמת משארז"ל פרק הבע"י דס"ב בלא שמחה, כי ע"י היחוד נמשך תוספת ברכה בשניהם ע"ד בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו דוקא וכמ"ל בפסוק ה' בשמים הכין כסאו בפ"י על ישראל גאותו וכמ"ש בזח"ב יתרו דפ"ה סע"ב בענין אני אענה את השמים ועי"ז והם יענו את הארץ כו' וכמ"ש בזח"ג ואתחנן דרס"ה ב' ע"פ היושבי בשמים, יוד דהיושבי עמיקתא דכולהו הוא דכד אינון ברכאן נגידו ואתמשכו מהאי אתר עומקא דכולא ואתיישבן באתר דאקרי שמים, וע' זח"ב יתרו ס"ג ב' ובפ' ויקרא דכ"ה סע"ב בפ"י הרעיפו שמים ממעל, וזהו ענין ישמחו השמים ר"ת י"ה, ועמ"ש בד"ה האזינו השמים דרוש הראשון פ"ה, בפ"י האזינו השמים ואדברה ומשם יובן ענין ישמחו השמים, ועמ"ש בסידור בפ"י השמים מספרי' מנהרין ומנצצין המשכת מוחין דגדלות בז"א כו', וגם עכשיו לפעמים אלביש שמים קדרות בישעי' סי' נו"ן ועמ"ש מזה בד"ה יונתי בחגוי בפ"י יפתי, משא"כ לע"ל. גם כמ"ש ע"פ הבונה בשמים מעליותיו. והיינו ע"י ואגודתו על ארץ. והיינו כי עכשיו אין בז"א הנק' בסוד שורש רק ו"ק ולע"ל יהיו קבועים בו הג"ר וזהו ישמחו השמים ר"ת י"ה. ועי"ז ותגדל הארץ שיהיו בחי' תרין ריעין כמו חו"ב. גם השמים תשב"כ והארץ תשבע"פ ולע"ל ישמחו כו' ע' מ"ש בד"ה תורה צוה ועמ"ש ע"פ ויכולו השמים.

אוה"ת סדור ע' עט

לה

ולהבין ענין ג"פ קדוש הוא נגד משארז"ל על ג' דברים העולם עומד על התו' ועל העבודה ועל ג"ח, שהם בחי' מחודו"מ, עבודה הוא בחי' קרבנות העלאת נפש הבהמה, ועי"ז ממשיך קדוש הא' בשמי מרומא, וע"פ מה דאיתא במדרש ע"פ והנה סולם כו' מגיע השמימה כו' שריחן עולה עד לשמים, וכן תפלות שכנגד תמידין תקנום, שהוא ג"כ ע' העלאת נה"ב, איתא ג"כ בזוה"ק והנה

סולם כו' דא צלותא, ועי"ז ממשיך בחי' קדוש בשמים וכמ"ש היושבי בשמים, שהי' צ"ל היושב, אלא הענין דכתי' אין קדוש כה', שעיקר ההמשכה הוא בשם הוי', ועיקר השם הוא הוי"ד בחי' חכ', ולכן אין דבר שבקדושה בפחות מי', וזהו פי' היושבי שמשפיל א"ע בבחי' יו"ד, בכדי שיומשך בשמים והיינו ע"י אליך נשאתי את עיני בחי' תפלה כמ"ש אליך ה' נפשי אשא, ואף שהשמים הוא בחי' גבוה מאוד, מ"מ כתי' כי ששת ימים עשה ה' את השמים כו'. וע"י בחי' ג"ח ממשיך קדוש הב' על ארעא, כי חסד הוא בחי' מים שיורדין ממקום גבוה למקום נמוך, ועיקר המכוון הוא דוקא ההמשכה למטה וכמ"ש חסד חפצתי ולא זבח.

ד"ה עלמא אמאי קאים תרט"ו, כת"י 993

לו

וזהו נק' עבודה וכמ"ש ושבתם וראיתם בין עובד אלקים לאשר לא עבדו, שזהו לשון עיבוד עורות שמעבדין אותן כך הוא צריך לעבד אות הנה"ב ולהפוך אותו מן הקצה אל הקצה, ועי"ז מהפכי' את אלקי' גימ' הטבע שיהי' הגילוי מלמעלה מן הטבע וזהו עבודה שע"י ממשיכי' בחי' קדושה שלמעלה מההשתלשלו' וזהו קדוש הא' שממשיכי' קדיש בשמי' מרומא עילאה כי גם שהשמי' הם בחי' גבוה כמ"ש כגבוה שמים על הארץ, אבל הנה כתי' כי ששת ימים עשה את השמים ואת הארץ ונמשך השמים מוא"ו מדות עליונות שהם מקור הגבול אבל קדוש הוא למעלה ממדות עליונות וזהו בחי' חכ' שלמעלה ממדות עליונות, וזהו היושבי בשמים, היושב יו"ד, כי יו"ד הוא בחי' חכ' נקודה בחי' ביטול וזהו היושב יו"ד בשמים המשכת הוי"ד שהוא בחי' קדוש בחי' חכ' בשמים, וכידוע שאין קדושה פחות מעשרה כי הקדושה הוא בבחי' יו"ד שהוא עשרה בחי' חכ' בחי' ביטול, וזהו קדיש בשמי' מרומא עילאה שזהו ע"י עבודה מלמטה למעלה ממשיכי' מלמעלה למטה בחי' קדוש בשמים בשמי' מרומא עילאה וזהו הגדול והקדוש בשמים ובארץ.

ד"ה איתא בגמ' בסוטה תרט"ו

לז

והנה בחי' את עשית את השמים הוא מאיר בבחי' קצה השמים דלעילא, ועבודת יעקב הי' להמשיך מבחי' קצה השמים דלעילא עד קצה השמים דלתתא, וזש"ה היושבי בשמים, ולכאו' הל"ל יושב בשמים, כמ"ש יושב בשמים ישחק, וכתי' יושב תהלות ישראל. אך הענין הוא, דפי' היושבי בשמים היינו להמשיך בחי' הוי"ד שבקצה השמים דלעילא עד קצה השמים דלתתא, וזהו עבודת יעקב, כי יעקב הוא בחי' יו"ד עקב, דהיינו שממשיך בחי' הוי"ד שבקצה השמים דלעילא עד בחי' עקב, דהיינו בחי' קצה השמים דלתתא.

ד"ה בן פורת יוסף תר"ח. גוכתי"ק אדמו"ר מהר"ש 1077 לד, א

לח

בן פורת יוסף בן פורת עלי עין כו'. הנה כתי' אלה תולדות יעקב יוסף, וידוע הקושי' למה נא' יוסף דוקא. והנה במדרש מפרש מפני שיוסף הי' דומה ליעקב בהרבה ענינים. והענין הוא, דהנה יעקב הוא בחי' בריח התיכון מברייח מן הקצה אל הקצה כו'. והנה כתי' כי שאל נא לימים ראשונים מקצה השמים ועד קצה השמים, שיש בחי' קצה וקצה, קצה השמים דלעילא וקצה השמים דלתתא, והענין הוא, דהנה כתיב אתה הוא הוי' לבדך, את עשית את השמים חסר ה', והיינו שכדי שיתהווה אפי' בחי' שמים דלעילא הי' צריך להיות צמצום בא"ס, דהנה כתיב מל' מל' כ"ע, שהתהוות כל העולמות הוא רק מבחי' מלכות לבד, שהוא הארה בעלמא, מלך שמו נקרא עליהם, וכל עולמות, היינו אפי' נ' אלפים יובלות שיהי' עולמות עד אין קץ, הוא ג"כ רק בבחי' מל' לבד, וזהו כל עולמים, כל בגי' נ' כו'. וזהו את עשית את השמים חסר ה', שהתהוות השמים הוא רק מבחי' צמצום כו'. והנה יעקב הוא בחי' בריח התיכון המברייח מן הקצה כו', דהיינו מקצה השמים דלעילא עד קצה השמים דלתתא. והענין הוא, דהנה כתי' היושבי בשמים, ולכאור' אינו מובן מהו היושבי בשמים ביום, דהי' צריך לכתוב היושב כו', וכמו שנאמר יושב בשמים ישחק, יושב תהילות ישראל, ומהו היושבי. אך פי' היושבי קאי על בחי' המשכת היום, שהיא בחי' יעקב, יוד עקב, שיעקב ממשיך בחי' היום שהיא בחי' חכ' למטה. וזהו ג"כ מה שנא' היושבי בשמים, כי ישיבה הוא בחי' המשכה, והיושבי בשמים היינו שהיוד נמשך בבחי' שמים דלתתא, והיינו שהוא בחי' המשכה מבחי' שמים דלעילא עד בחי' שמים דלתתא, וזהו שיעקב הוא בחי' בריח התיכון המברייח מן הקצה אל הקצה, לפי שיעקב הוא בחי' יוד עקב כו'.

ד"ה בן פורת יוסף תרי"ח. הנחה נוספת מהרה"ח הר"ר דובער מקאלטיק, כתי" 1063 קלג, א

לט

וזהו ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים, שמים הוא בחי' אש ומים שהוא בחי' מדות חו"ג, ואביהם שבשמים הוא בחי' חכ' שרש המידות, וכדי שיהי' המשכת אוא"ס במידות זהו ע"י שיומשך מתחילה אוא"ס בבחי' חכ' מקור המידות, וזהו מפרנסין לאביהם שבשמים. וזהו מ"ש היושבי בשמים, דלכאורה הי"ד הוא מיותר, שהי' צ"ל היושב בשמים. אך לפי שכדי שיומשך בשמים צריך שיומשך מתחילה בבחי' חכ', וע"כ כתי' היושבי בשמים, כי יושב הוא בחי' השפלה וירידה בבחי' המשכה, וזהו שמתחילה הוא המשכה בבחי' י' שהוא בחי' חכ', ואח"כ נמשך בבחי' שמים שהוא בחי' מדות, וזה ההתחברות נעשה ע"י התורה, לפי שתרי"ג מצות דאורייתא וז' דרבנן הם תר"ך עמודי אור (שלמעלה מבחי' חכ'), ע"כ ע"י התורה נעשה יחוד זה והתחברות אוא"ס בעולמות.

מאמר ד"ה כתפוח בעצי היער ע' ד

מ

ענין ישיבה להסיר ספקות האמנם ישב אלקים את האדם על הארץ, היושבי בשמים. עמ"ש אדמ"ו נ"ע בד"ה השמים כסאי, ובד"ה המגביהי לשבת, ובד"ה שה"ש בפי' הקב"ה יושב ועוסק בתורה, ומ"ש בפי' ואתה קדוש יושב תהלות ישראל בלק"ת פ' צו בד"ה והיה אור הלבנה, ובת"א פ' תצוה בד"ה זכור דעמלק ובחי' ישיבה כלפי מעלה כו', וסד"ה ואהיה אצלו אמון בענין ממושבותיכם תביאו, וסד"ה כי תבואו אל ארץ מושבותיכם. אך הרמב"ם פי' שהשאל ענין ישיבה לכל עומד נח שלא ישתנה, וא"כ זהו מורה על בחי' אני הוי' לא שניתי, דהיינו בחי' סוכ"ע, וכמ"ש ועתיק יומין יתיב, וזהו ענין אגוסטוס יושב ברבות בשלח פכ"ג היינו מלך המלכים מל' דא"ס כו', וזהו ענין המלך הקדוש, ומזה יובן מעלת הכסא שהוא כלי לגלוי בחי' זו. וז"ל בעה"ק במפתח הספר ח"ג הפרק מ"ב בסוד הישיבה המיוחסת לשם יתברך מכאן כי הוא ייחוד ואצילות האור ויביא פסוק מי כה' אלקינו המגביהי לשבת וגומר ופסוק אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים ופסוק אוה למושב לו, ופסוק וה' לעולם ישב, ופסוק אתה ה' לעולם תשב וגומר, ובפנים כתב יושב בשמים ייחודו ואורו בשמים שהם שמו. ה' למבול ישב נתייחד בכבודו, אלקים ישב על כסא קדשו שה"ס הייחוד וכבר נתבאר שאין היושב נבדל ונפרד מן הכסא אבל יושב ומתייחד בו כי הישיבה בו הוא הייחוד בשמו עכ"ד. והיינו כמש"ש פמ"א כי אותיות השם הגדול כל אחת זו כסא לזו כו' עכ"ל והאריך.

ספר החקירה ע' 160

כ"ק אדמו"ר מהר"ש

מא

והענין הוא דכתיב כי אל דעות הוי' שיש ב' בחי' דעת ד"ע וד"ת, ד"ת הוא מה שמתלבש בכלים דע"ס דאבי"ע, ולכן ידיעה זו הוא ע"י בחי' עיני ה' שהם הכלים והמדות שעיי"ז נמשך ההתפעלות שכר ועונש שהפגם מגיע בהכלים דוקא, משא"כ ע"י הידיעה שבדעת עליון שלא ע"י הכלים דע"ס אע"פ שהכל גלוי וידוע לא נמשך מזה התפעלות כו', ותדע שכן הוא מענין ידיעה ובחירה שאין הידיעה שהשי"ת יודע שזה יהי' צדיק או רשע מכרחת את הבחירה כלל, שהרי משביעין אותו תהא צדיק ואיך הוא, אלא לפי שידיעה זו שהשי"ת יודע הכל מקודם אשר עדיין לא נעשה זהו בבחי' דעת עליון שלא ע"י הכלים דע"ס כו', ולהיות ד"ע זה בחי' מקיף אינו מכריח את הבחירה שאין האדם מתפעל מזה כמו שלא נמשך מדעת זה התפעלות אפי' במדות עליונות חו"ג להיות מזה שכר ועונש ושיהי' שכר ועונש זהו ע"י ד"ת שע"י הכלים כו' . . .

וזהו מ"ש אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים, שלכאו' אות יו"ד שבתיבת היושבי מיותר דהל"ל היושב בשמים אך הנה יו"ד זה הוא בחי' ההמשכה שנמשך בשמים ובארץ הנעשה ע"י עליית וביטול בחי' שמים לבחי' אוא"ס שלא מכל אינון מדות כו' וע' מזה בזח"ג פ' ואתחנן דרס"ה סע"ב.

סה"מ תרכ"ז ס"ע קמה

מב

וזהו לנטוע שמים כו' שצריך לנטוע ולתקן את השמים כי כל מה שנברא בשימ"ב צריכין תיקון ואפי' שמים, והמכוון מזה הי' כדי שיהי' עבודה כו'. וע"י מה עושיין הנטיעה והתיקון זהו ע"י תפלה, כי תפלה נק' סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, לפי שהתפלה מתחלת מדברים תחתונים פסוד"ז הללו את ה' מן הארץ כו', ואח"כ יוצר אור התבוננות מהמלאכים, ואח"כ ק"ש שמע ישראל עלו במחשבה, וכשיתבונן בכל זה ששרש הכל הוא מבחי' ע"מ מילין דהדיוטא עי"ז נעשה ואהבת את הוי' אלקיך אהבה ורצון לעצמותו ומהותו ית', ואח"כ הוא בחי' שמו"ע ברוך אתה הוי' המשכה למטה, כי בסולם עולים ויורדים כו' [וע"י העלי' בק"ש לבחי' אליו ולא למדותיו בבחי' מס"נ אחד ואהבת, נמשך אח"כ בשמו"ע בחי' שם הוי' שזהו ענין הירידה וההמשכה בסולם דתפלה (וע' בד"ה דרשו ה' בהמצאו בס' טו"ב שיש כמה פי' בפיו אליו ולא למדותיו)] ועי"ז נעשה לנטוע שמים שממשיכים ומתקנים את השמים, וכמ"ש היושבי בשמים שהיו"ד שבתיבת היושבי הוא מיותר, אלא שלכן נאמר היושבי היושב יו"ד שממשיכים בחי' י' דש' הוי' בהשמים שהוא בחי' המשכת החכמה [ע' בזח"א ויחי דרך"ט ע"א], והשמים כסאי שהשמים נעשה כסא ומכון לשבתו ית'. וזהו ג"כ מ"ש כונן שמים בתבונה, שממשיכים בשמים מבחי' תבונה, כי שמים הוא אש ומים בחי' מדות, משא"כ תבונה הוא למעלה מבחי' מדות וכמ"ש לתבונתו אין מספר, כי מתחלה כתי' גדול אדונינו ורב כח שהוא בחי' שיעור קומה של יוצר בראשית ששרשו מבחי' מדות דאצי' שהוא מקור בחי' גבול, משא"כ לתבונתו אין מספר, וזהו כי אמרתי עולם חסד יבנה, יבנה הוא בחי' בינה שממשיכים בעולם מבחי' בינה, וזהו ע"י בחי' תפלה בחי' התבוננות ועי"ז נמשך ההמשכה אח"כ מבחי' בינה. . .

אך הנה כ"ז כשואגודתו על ארץ יסדה שיש בחי' אגודה אחת, כי הנה אגודה הוא כשיש התכללות דוקא, והיינו ע"י שיש להם בחי' ביטול וכמ"ש ביעקב ע' נפש יוצאי ירך יעקב ובעשו נאמר נפשות ל' רבים והיינו לפי שע' נפש הם יוצאי ירך יעקב שנמשך היו"ד בבחי' עקביים ויש להם ביטול כו', ע"כ יכולים הם להתכלל, משא"כ כשהם בבחי' יש אינם יכולים להתאחד ולהתכלל. והנה כשיש בחי' אגודה בחי' התכללות אז יכולים להמשיך מבחי' מעלותיו, וכמו במ"ת נאמר ויחן ישראל שנתאחדו אז ניתן להם התורה, ברכנו אבינו כולנו כאחד באור פניך,

כאחד דוקא, וזהו שקדושה אין אומרים כ"א בעשרה דוקא, אבל אחד אעפ"י שהוא אדם גדול מאד אינו יכול לומר קדושה, וכן ברכת הזימון הוא דוקא בשלשה, בשלשה אומר נברך שעושיין בריכה, משא"כ אחד כו', אבל עשרה או ג' אע"פ שהם פחותי ערך יכולים לומר קדושה או ברכו כו'. וזהו ואגודתו על ארץ יסדה אז הבונה בשמים מעלותיו, אליך נשאתי את עיני כו' בבחי' ביטול והתכללות אז היושבי בשמים כו', וזהו ולקחתם אגודת אגודת דוקא.

סה"מ תרכ"ז ע' קצא ואילך

מג

ועפ"ז יובן מ"ש בפ' שמות ויזכור אלקי' את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב, וירא אלקי' כו' וידע כו', שאין הפי' שנתחדשה הידיעה ח"ו כ"א שמקודם הי' בבחי' ד"ע שלא נמשך מזה התפעלות להיות עונש לפרעה ושכר לישראל, וע"י שזכר ברית האבות חג"ת עי"ז וירא אלקי' שירד כבי' בבחי' ד"ת וכמ"ש וארד להצילו כו' ועי"ז וירא ע"י בחי' עיני ה' לראות המעשה שכבר נעשה בפועל עי"ז וידע אלקי' שנמשך מבחי' הד"ת המתפשט במדות להיות מזה שכר ועונש, והיינו ענין נגוף ורפוא שהי' במצרים נגוף למצרים ורפוא לישראל שזהו ג"כ ע"י בחי' חו"ג שז"ע מ"ש משא מצרים הנה ה' רוכב על עב קל, ע"כ חסד, ק"ל שם הגבורה שזהו בחי' ה' הויות מעשר הויות דסר לראות כמ"ש מזה בהגהות לד"ה ועבר ה' לנגוף כו'. ועד"ז יובן ענין מה שיראת שמים אינו תלוי בבחי' שמים כ"א בבחי' מי שאינו מושג בכדי שיהי' הבחירה חפשית ויהי' עבודה כו', ולפי פי' הזהר הנ"ל מי עלה שמים ששמים עולים לבחי' מי היינו כמו לך ה' הגדולה ביטול המדות לבחי' אוא"ס שלא מכל אינון מדות כו' ועי"ז נעשה אח"כ וירד ע"ד כי כל בשמים ובארץ, וזהו מ"ש אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים, שלכא' אות יו"ד שבתבת היושבי מיותר דהל"ל היושב בשמים. אך הנה יו"ד זה הוא בחי' ההמשכה שנמשך בשמים ובארץ הנעשה ע"י עליית וביטול בחי' שמים לבחי' אוא"ס שלא מכל אינון מדות כו', וע' מזה בזח"ג פ' ואתחנן דרס"ה סע"ב.

סה"מ תרכ"ט ע' לו

מד

וזהו ע"ד מי עלה שמים וירד, ופי' בזהר ששמים עולה לבחי' מי, וא"כ בחי' מי הוא למעלה מבחי' שמים, והיינו כמ"ש מי יתן והי' לבבם זה להם ליראה אותי כל הימים, וארז"ל הכל בידי שמים חוץ מיר"ש שאינו בידי שמים, ולכאורה הלא דוד המלך ע"ה ביקש יחד לבבי ליראה את שמך וכמו"כ אנו מבקשים ויחד לבבינו ליראה. אך הענין דבחי' יראת שמים אינו בידי שמים כ"א הוא תלוי בבחי' מי שלמעלה מבחי' שמים, שבחי' מי הוא בחי' שאינו מושג כלל וכמ"ש שאו מרום

עיניכם וראו מי ברא אלה, אל"ה הוא ו"ק ו' פעמים ו' גימ' אל"ה, אבל מי הוא בחי' שאינו מושג כלל, וזהו מי יתן מציון ישועת ישראל כו', מי יתן טהור מטמא, ובבחי' מי זה תלוי ענין יראת שמים, כי אם הי' תלוי ענין יר"ש בבחי' שמים לא הי' הבחירה חפשית שהי' הידיעה מכריח את הבחירה, אבל כשתלוי בבחי' מי אין הידיעה מכריח את הבחירה כו'. ולפי פי' הזהר מי עלה שמים ששמים עולים לבחי' מי, היינו כמו לך ה' הגדולה ביטול המדות לבחי' אור א"ס שלא מכל אינון מדות כו', ועי"ז נעשה אח"כ וירד שזהו ע"ד כי כל בשמים ובארץ. וזהו מ"ש היושבי בשמים שלכאורה אות יו"ד שבתבת היושבי מיותר דהל"ל היושב בשמים. אך הנה יו"ד זה הוא בחי' ההמשכה שנמשך בשמים ובארץ הנעשה ע"י עליית וביטול בחי' שמים לבחי' אוא"ס שלא מכל אינון מדות כו'.

ד"ה הללוי' הללו את ה' מן השמים תרל"ט.
גוכתי"ק כ"ק אדמו"ר מהר"ש — בכת"י 1077 קי, א ואילך

מה

וזהו מ"ש מי עלה שמים וירד פי' הזהר ששמים עולה במי, וענין מי הוא ע"ד מ"ש מי יתן והי' לבבם זה ליראה אותי כל הימים ואי' בגמ' ע"ז הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים ופריך בגמ' הלא דוד שאל ליראה את שמך וגם אנו בתפלתינו אומרים ג"כ לאהבה וליראה את שמך. והענין הוא כי פי' הכל בידי שמים שכל השפעות שבעולם הם ע"י שמים מדות, חוץ מיראת שמים שאינו ע"י שמים מדות כ"א ממדרי' גבוה יותר ששם קיימא לשאלה ע"ד מי יתן מציון, מי יתן טמא מטהור, מי ברא אלה, אלה קאי על ו"ק, ופי"ו בגיט' אלה, וזה נמשך ממי, ומשם נמשך ג"כ יר"ש ולא ע"י מדות, שאילו הי' נמשך ע"י מדות לא הי' שייך בחירה שהידיעה הי' מכריח את הבחירה, אבל כשנמשך ממי, שייך בחירה כי שם הוא ד"ע שהידיעה אינו מכריח את הבחירה. וזהו הפי' מי עלה שמים ששמים שהו"ע מדות עולה במי, ואח"כ וירד שנמשך ממי למדות, שהוא לא מכא"מ למדות. ועתה יובן מ"ש היושבי בשמים ולכאורה היו"ד של היושבי הוא מיותר הול"ל היושב. והענין הוא כי הנה יו"ד הו"ע המשכה שנמשך מלמכא"מ בשמים שהוא מדות.

ד"ה הללוי' הללו את ה' מן השמים תרל"ט. כת"י מעתיק מס' 1185

מו

מצה וחמץ. תודה או"א בחכ' אתברירו. ע"ה אסור לאכול בשר. ת"ח עד כו' בשרא דתורא. נדרי' חכם מתיר הנדר. כס"ה דרפ"א ב'. עבדו. בואו. דעו. כהנים בעבודתם עד ב"ש. לוי' בדוכנם פסוד"ז. דעו ק"ש ה' אחד. במ"ע אופן רל"ט. וי"ל דעו ק"ש כפי' המד"ר ת"ח שאין בו דיעה דעת שבין כתפין שמחבר

מוחין ומדות ובק"ש זהו איך שהח' ז"ר ששרשן ז' מדות בטלים לאלף שזהו לך ה' הגדולה, ועי"ז כי כל שנמשך להיות היושבי בשמים המשכת היו"ד דחכ' בשמי' מדות והוא ע"י הדעת שמחבר הת"ח בחי' תלמיד שמקבל מחכמה עם המדות שיהי' הנהגת המדות ע"פ החכמה בתורה כו'.

ד"ה מצה וחמץ תרל"ט

מז

וצ"ל ההפרש בין עבודת כוכבים ומזלות לבחי' השיתוף, הנה ארז"ל דקרו לי' אלקא דאלקי, והיינו כי הם אומרים רם על כל גוים ה' על השמים כבודו, שלהיותו רם ונשא הוא רק על השמים כבודו אבל הארץ עזב בידי המזלות ומערכות אלקות, כי השפלה לפניו ית' להשפיל א"ע בעלולים השפלים כמו הארץ וכל אשר בה, וזהו לפי סברתם שהם חושבים שהבריאה היא בבחי' השתלשלות עו"ע, אבל באמת אינו כן כי המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ כתי', שלהיותו מגביהי לשבת לכן הוא משפילי לראות בהשגחה פרטית בשמים ובארץ בשוה, דהן אמת שארז"ל אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה המכה בו ואומר גדל שזהו בדרך השתלשלו' עו"ע, אבל מ"מ הבריאה אינו בדרך עו"ע כלל וקמי' ית' כחשיכה כאורה שוין וכשם שהארץ היא השפלה גם לפי דעתם כן באמת גם השמים הם בחי' השפלה וכמ"ש היושבי בשמים שהקשו בזהר דהל"ל היושב בשמים, אלא שזהו בחי' המשכת והשפלת בחי' היו"ד בבחי' שמים שזה נחשב כמשל הישיבה שע"י שהאדם יושב עד"מ הנה עי"ז נשפל כמלא קומתו כן בחי' המשכת היו"ד לבחי' שמים נחשב לבחי' השפלה, וכ"ש לגבי' ית' שכחשיכה כאורה שוין לפניו ית' ה"ז ודאי בחי' השפלה, ולכן כמו שגם הם מודים שעל השמים כבודו כן באמת גם בבחי' הארץ וכל אשר בה הוא משגיח בבחי' השגחה פרטיות בכל פרט ופרט בכל נברא.

ד"ה את הוי' האמרת היום תרל"ט

מח

והענין הוא דהנה יעקב הי' בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה דהנה כתי' מקצה השמים ועד קצה השמים הרי יש בשמים קצה וקצה ויעקב הוא המחברם, דהנה כתי' אתה ה' לבדיך אתה עשית שמים וארץ, אתה ה' לבדיך הוא מה שא"ס הוא מרומם ונשגב מגדר עולמות והוא לבדיך, אתה עשית כו' את חסר ה' שהוא בחי' מל' (וכמ"ש דבר את עמנו ונשמעה אי' במדרש א"ל משה התשתם את כוחי כנקבה) וכמ"ש מל' מל' כל עולמים שכל הוא רק משם והארה בעלמא שאינו נוגע לעצמיות רק מלך שמו נקרא עליהם וזהו אתה עשית שמים וארץ שגם שמים הוא מבחי' מל', ובשמים זה יש קצה וקצה ואי' בזהר שהם בינה

ויסוד ז"א ובכהאריז"ל אי' שהם עיגולים ויושר, והענין דהנה כתי' מלכותך מל' כל עולמים, מלכותך הוא מל' דא"ס ומשם אפ"ל מקור על עולמות דאתה ה' לבדיך אינו שורש שיהי' מקור אפי' לבחי' עיגולים שהוא בחי' עתיק בכלל רק מל' דא"ס הוא שיהי' מקור על עיגולים (והנה ביושר שייך מעלה ומטה) וזהו כל עולמים, כ"ל בגימ' חמישים שאפי' נו"ן אלפים יובלות הם מבחי' מל', (ויושר הוא הקו בכלל) והנה ביושר שייך מעלה ומטה, וזהו שיעקב הוא בריח התיכון המבריח מן הקצה אל הקצה שממשיך המשכות הקו מאוא"ס וזהו יעקב ל' יבקע אז יבקע כשחר אורך דהנה עיגולים הוא העלם ונק' חושך כמ"ש ישת חשך סתרו ובקיעת החושך הוא שממשיך המשכות הקו. וזהו היושבי בשמים לכאו' היו"ד הוא מיותר וכמ"ש יושב בשמים ישחק, אתה קדוש יושב תהלות ישראל ומה נא' כאן היושבי, אך הנה יו"ד הוא ראשית הקו, וישיבה הו"ע המשכה כמו שאומרים שהוא יושב עמהם שנמשך עמהם וזהו היושבי בשמים שממשיך מראשית הקו שיומשך בשמים. ולפי פי' הזהר שהוא בינה צ"ל דהתגלות עתיק בבינה ובינה מקור המקיפים והוא ג"כ בחי' עיגולים.

ד"ה בן פורת יוסף תר"ם

מט

ההפרש בין ימוהמ"ש ובין לע"ל, דהנה כתי' ונגלה כבוד ה' וראו כל בשר כו' היינו שלע"ל יהי' גילוי אלקות ולא נא' מהיכן יהי' הגילוי, והענין דהנה כל מה שממשיכים עתה ע"י עבודה כנ"ל וכמ"ש היושבי בשמים והו"ע בן פורת יוסף עכשיו הוא רק להוסיף אורות באצי' ולע"ל יומשך למטה נמצא שלימוהמ"ש לא יהי' דבר חדש כ"א מה שממשיכים עתה יומשך לע"ל בגילוי, והי"ז שייך להעבודה של עכשיו.

ד"ה בן פורת יוסף (הב') תר"ם

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב

נ

והנה אוה"ע אומרים רם על כל גוים ה' על השמים כבודו, אבל על הארץ הוא השפלה לגבי' שישפיל להשגיח על הנבראים שבארץ ואומרים עזב ה' את הארץ בידי המזלות ורק על השמים כבודו וכופרים בהשגחה פרטיות והיינו שכופרים בשם אלקים, אבל באמת אינו כן דכתיב המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ דכמו שהארץ הוא השפלה לגבי' כן השמים הוא ג"כ השפלה, דלגבי' ית' שמים וארץ שווין, וכמ"ש היושבי בשמים ובארץ והקשה בזהר היושב מבעי לי', והענין דהמשכת בחי' יו"ד שנמשך בשמים נק' ישיבה

כמשל היושב שמשפיל קומתו, כמו"כ המשכת היו"ד הוא השפלה וירידה, וכ"ש לגבי ית' שהוא השפלה גדולה, וכמו שמשפיל א"ע כביכול להשגיח בשמים, דבזה הם ג"כ מודים, כמו"כ משפיל א"ע בארץ ג"כ להשגיח על כל פרט ופרט, ואין כל דבר קטן נעשה ממילא אלא הכל בהשגחה, וכמארז"ל אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אא"כ מכריזין עליו מלמע', ואפי' בדצ"ח יש ג"כ השגחה וכמארז"ל במדרש פ' וישלח פע"ט דארשב"י אפי' צפור מבלעדי שמים לא מתצדיא.

סה"מ תרמ"ג ע' טז

נא

והנה אי' בירושלמי פב"ת דתענית ה"ב לנטוע שמים וליסוד ארץ אלו הקרבנות, שע"י מתקיימים חוקת שמו"א (קה"ע) והיינו כמ"ש בש"ס דילן אלמלא מעמדות לא נתקיימו שו"א, והיינו ע"י קרבנות והעיקר המעמד שבקרבנות עי"ז מתקיים העולם, דהנה קרבן ל' קירוב שמקרבין הניצוץ דתהו לשרשו, ועי"ז נמשך תוס' וריבוי אור מבחי' א"ס שלמע' מתהו ותיקח בהשמים ועי"ז נעשה קיום ותיקון השמים עד שנמשך למטה שלא יהי' העלם והסתר ויהי' גילוי אלקות למטה, ועכשיו תפלה כנגד תמידין תקנו שע"י התפלה עושין הנטיעה והתיקון לנטוע שמים וליסוד ארץ, כי כמו שבקרבנות כתי' סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה וארז"ל במדרש דא כבש המזבח, כן אי' בזהר סולם דא צלותא כמו שבסולם יש ד' שליבות כמו"כ בתפלה יש ג"כ ד' מדרי' עד פסוד"ז, ופסוד"ז וברכות ק"ש ואח"כ בק"ש בא לואהבת כו' בכל לבבך בשני יצריך שגם היצה"ר יהי' לו אהבה לאלקות, וזהו"ע הקרבן דכמו הקרבן מקריבין בהמה גשמיות כמו"כ היצה"ר, הוא נה"ב ששרשו מפני שור ושרש שרשו הוא מעולם התהו וע"י שמבררים אותו ומעלים אותו לשרשו עי"ז אח"כ בשמו"ע אומרים ברוך אתה הוי' שיומשך בחי' שם הוי' שהוא שם העצם למטה שיהי' למטה גילוי עצמות אוא"ס, וזהו הנטיעה שנעשה עי"ז ובארץ, וז"ש היושבי בשמים ואי' בזהר היושב הול"ל אלא שממשיכים בחי' יו"ד שהוא בחי' אור אבא שלמע' מסדר השתל' בשמים וזהו הנטיעה שעושים בשמים, וזהו הבונה בשמים מעלותיו פי' שממשיכים בשמים מבחי' על השמים כמ"ש כי גדול מעל שמים חסדך.

סה"מ תרמ"ג ע' קו

נב

ועפ"י כל הנ"ל יובן ג"כ מ"ש כמלך על כסאו שאינו מתפעל לענין מעניינים דזהו כענין שקיט ושכיך הנ"ל. דהנה פי' תלי בעולם הוא בחי' בינה שמאיר בת"ת, ופי' תלי מל' תל וכמו ונבנתה העיר על תלה וידוע דתל הוא בחי' יסוד שהכל פונים בו, וזהו ונבנתה העיר על תלה דעיר הוא בחי' מל' ובנינה

על* בחי' יסוד שהוא מקור השפע במל' כידוע, וכערך היסוד למל', כן ערך הבינה לז"א, כי מקור השפע לז"א נמשך מיסוד אמא ונק' עיקרא ושרשא דאילנא. וזהו תלי בעולם שמאיר בחי' יסוד דאימא בז"א וכמ"ש בזהר ואתחנן דרס"ה ע"ב בפי' היושבי בשמים דיו"ד היושבי הוא יתיר אלא שזהו"ע מה שנמשך בחי' יסוד אימא בשמים בחי' ז"א, וע"ש בפי' הרמ"ז דיו"ד הוא רומז לאו"א אבא ביו"ד ואימא בו"ד והו"ע עמיקא דכולא ועמיקא דבירא כו'.

סה"מ תרנ"בני"ג ע' 17

על בחי': כ"ה בגוכי"ק, ואוצ"ל: ע"י בחי'.

נג

והנה ק"ש הוא כסא בד' תיקוני שכינתא. והענין דהנה כתי' השמים כסאי, שמים הוא אש ומים בחי' המדות שיש אהבה כרשפי אש ויש אהבה הנמשכת כמים לדבקה בו, ושמים בחי' המדות הן בבחי' כסא כס א', אלף הוא בחי' נהירו דחכמתא בחי' אאלפך חכ' ואאלפך בינה והו"ע ההשגה וההתבוננות בגדולת או"ס, וכשמתבונן בגדולת או"ס ב"ה ונמשך מהמוח אל הלב שיהי' ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך בשני יצריך כו' אז נק' המדות כסא ומושב אל השכל, שהשכל מאיר ומתלבש בהם והם נמשכים אחר השכל לאהבה את ה' אלא שבתחלה הוא בבחי' אתכפי' וכמשל הישיבה באחוריו והוא בחי' אתכפי' ואח"כ בא לאתהפכא, משא"כ כשאינו מתבונן בהתבוננות גדולת או"ס ממילא המדות נמשכים אחרי שרירות לבו בהבלי עולם כמ"ש עיר פרא אדם יולד שבטבעו ולתולדתו ה"ה נמשך אחרי ההבל כו' כמ"ש רוח הבהמה היורדת למטה כו', ואז הו"ע אלביש שמים קדרות שהמדות מלובשים בלבוש קדרות וחשך דנה"ב, אבל כשמתבונן באלקות וההתבוננות נמשך בהמדות שהן לפי אופן ההתבוננות אז הוא בבחי' השמים כסאי בחי' כס א' כו' כנ"ל. והנה באתעדל"ת אתעדל"ע שע"י הכסא למטה נמשך למעלה ג"כ בחי' השמים כסאי כמ"ש היושבי בשמים. והענין הוא דהנה בכוונה דהוי' אחד אמרז"ל כד אמליכתי' למעלה ומטה ולד' רוחות תו לא צריכתא. והענין דההפרש בין אחד ליחיד הוא דאחד הוא אחד המנוי וכמ"ש שלחו מכם את אחיכם אחד הגם שהיו י"ב מ"מ אחד מהם נק' אחד ונמצא אף שיש שני ושלישי מ"מ כ"א מהם נק' אחד אבל יחיד הוא שאין איליו שני ושלישי וכמ"ש ביצחק את בנך את יחידך, ובכ"מ יחיד מורה על הפלאת הדבר שמופלא ומובדל ואין בדומה לו וכמו יחיד בדורו היינו שאין בדומה לו באנשי דורו דאם יש שניים אין כ"א מהם נק' יחיד, משא"כ אחד אינו מורה על הפלאה שהרי גם כשיש שני ושלישי מ"מ כ"א מהם נק' אחד, וממילא מובן דכשם שיחיד אינו שייך כשיש שני ושלישי כ"א כשאין בדומה לו דוקא כמו"כ על ההצטרפות שמתאחדים ריבוי אחדים ביחד אינו שייך ע"ז תי' יחיד וכמשנת"ל דיחיד מורה על הפלאה דוקא (דמשום זה אינו שייך בו שני כו')

וכל המאוחד מפרטים אינו מופלא, כ"א יחיד הוא שמיוחד בעצם שאין בו התאחדות פרטים כלל, ואחד להיות שאינו מורה על הפלאה דגם כשיש שני ושלישי כ"א נק' אחד ממילא גם על התאחדותם שמתאחדים יחד שייך אחד, אבל יחיד הוא שמיוחד בעצם בלי התאחדות פרטים כלל, ויובן מזה למעלה ענין יחיד ואחד, דאוא"ס מצד עצמו הוא בבחי' יחיד שהוא יחיד ומיוחד בתכלית ואינו שייך התאחדות פרטים ג"כ להיותו למעלה מגדר עולמות וא"כ אינו שייך שם פרטים מאחד' ג"כ כ"א נק' יחיד שמיוחד בעצם, ורק בהמשכת האור שמאיר ומתגלה בהו"ק מעלה ומטה וד"ר עד שגם הו"ק בטלים ומתאחדים בהאור המתגלה בהם כמ"ש וצבא השמים לך משתחוי' אז שייך אחד דהיינו התאחדות הפרטים שמתאחד' ביחודו ית' וזהו כד אמליכתי' למעלה ולמטה וד"ר כו' היינו המשכת האור בהו"ק שהו"ק יתאחדו ביחודו ית' וזהו שבק"ש או' הוי' אחד וא"א הוי' יחיד דיחיד הי' אומרים שא"ס יחיד ומיוחד אבל העולמות הם נפרדי' ח"ו, אבל אחד מורה על התאחדות העולמות כו' כנ"ל, אלא שעל בחי' אחד זה כתי' יש אחד ואין שני לו, שבאחד יש ג"כ שאין שני לו והיינו בחי' הוי' אחד שהעולמות מתאחדים באוא"ס שהם בבחי' יחיד ממש כמ"ש במ"א, ואכמל"ב. ובחי' זו דהיינו המשכת האור בהו"ק שיתאחדו בבחי' אחד נק' ישיבה כביכול וכמאמר קוב"ה לא יתיב על כורסי' דיקרא עד דאתעבידת איהי ברזא דאחד כו' למהוי אחד באחד הרי בחי' אחד הוא בחי' יתיב על כורסי' דיקרא, משום דהמשכת האור להיות בחי' אחד ה"ז השפלה וירידה כביכול משום שאינו בערך העולמות כלל דהרי גם לגבי הששה מדות העליונות בחי' גדולה וגבו' כו' שהן שרש ומקור הו"ק הרי לאו מכל אלין מדות כלל ומכ"ש לגבי הו"ק, וא"כ המשכת האור בהם ה"ז השפלה ולכן נק' ישיבה וזהו היושבי בשמים, וממשיכי' בחי' הישיבה הנ"ל ע"י ק"ש שהוא בחי' השמים כסאי בעבודה ע"י נמשך מלמעלה מלמע' בחי' כסא היושבי בשמים בחי' הוי' אחד כו'.

סה"מ תרנ"ד ע' קס ואילך

נד

וזהו"ע שרפים עומדים בעבודה בנפש שזהו עמידה דתפלה שעז"א בעמדם בתפלה תרפינה כנפיהם האהוי"ר מפני שהוא בבחי' ביטל במציאות דאהוי"ר זהו עבודה דק"ש ואהבת את כו' שמצד ההתבוננות כו' כנ"ל שעדיין הוא מציאות יש בהתפעלות מורגשת כו' ולכן אינו נמשך בנה"י בחי' רגלים שהן במדר' בפ"ע כו' כנ"ל ולזאת האתעדל"ע שנעשה מזה הוא בחי' היושבי בשמים שאין הגילוי מאיר למטה, אבל בעמדם בתפלה בביטל במציאות ממש מצד הראי' דחכי תרפינה כנפיהם מתבטל האהוי"ר ג"כ להיותו בבחי' ביטל במציאות ונמשך גם בנה"י בסוף מעשה כו' כנ"ל ותמן קאתי מלכא שממשיך הגילוי אור עד למטה מטה בעוה"ז הגשמי כו' כנ"ל.

סה"מ תרנ"ד ע' קסה

נה

וזהו לאסתכלא ביקרא דמלכא. והנה לשון לאסתכלא היינו כי יש התבוננו/ סתם בהעברה בעלמא. וענין אסתכלא היינו כשהתבוננו/ הוא באורך ורוחב ומעמיק דעתו בהתבוננו/ ועומק המחשבה בחוזק והתמדה עד שנתקרב אצלו רוממות א"ס ב"ה, זהו"ע הסתכלות. וע"ד מארז"ל הסתכל בשלשה דברים כו', והרי אין הענין שיהי' ראי' ממש בזה. כי מה שקחשיב שם דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת כו' א"א לראות זה. כ"א הכוונה שיתבונן בזה בהרחבה ובעומק הדעת, זהו"ע הסתכלות. וזהו שיש דעה בגמ' שכלים חדשים שלא שבעתן העין אין בהם טביעת עין, כי טביעת עין אינו אלא בדבר שראה בעיניו הרבה פעמים עד שנרשם ונחקק היטיב במוחו ומחשבתו, זהו נק' טבע מלשון ותטבע האבן במצחו. והנה בענין הסתכלות העינים יש בזה ב' סגולות, הא' שבהסתכלות העין על איזה דבר נשלח מהעין ניצוצי אור שיש בהם עצמיות ממש ונרשם ונחקק בדבר המובט עד שפועל בו פעולה. והמשל לזה מבת היענה שע"י הסתכלותה על ביצתה נוצר אפרוח ממנה, ולא כשאר עופות שיושבים על הביצים ומחממי' אותם ועי"ז נוצר האפרוח, אבל בת היענה נוצר אפרוח שלה רק ע"י הסתכלותה על ביצתה, הרי שראיית העין פועל זה. וזשארז"ל בב"מ דק"ז ע"ב ע"פ והסיר ה' ממך כל חולי זה העין, שמי שיש לו רע עין שמסתכל על דבר ונכנס הארסיות שבעינו בהדבר עד שיוכל להזיק ח"ו, וזהו"ע עין הרע. וסגולה הב' בהעינים שאח"כ הדבר המובט נצטייר ונרשם באישון עין המביט ונחקק שם כאלו עומד ממש לנגד עיניו אף אחר שהולך ומתרחק ממנו. וזהו"ע שארז"ל אל תסתכל בפני אדם רשע, וכתי' ולא תתורו אחרי כו' עיניכם, וכ' עוצם עיניו מראות ברע. וככל זאת יובן הענין בעבודה בנפש בענין לאסתכלא ביקרא דמלכא, שע"י שנש"י מסתכלים ומתבונני' באריכו' ההתבוננו' בהעמקת הדעת ובעומק המחשבה ברוממות א"ס ב"ה, כמו בהתבוננו' ביחו"ע כו' עד שנתקרב אלקות בנפש האדם כאלו רואה ממש, והנה כשמתקרב אלקות בנפש האדם אזי האהבה הוא בבחי' תענוג ולא רק אה' ברצון ותשוקה וצמאון, אבל מבחי' לאסתכלא כו' אזי האה' היא בתענוגי' כמ"ש מה יפית כו' אהב"ע שמתענג על ה' בעריבות מתיקות נעימות לא"ק ולא"ת. וזה נעשה בחי' העלאת מ"ן ומרוממים למע' ברוממות אלקות במקום שההתבוננו' הוא בשם, והוא כמו במשל בהעין המסתכל שנכנס ונרשם בדבר המובט. כמו"כ כבי' למעלה נרשם ונחקק למע' ההתבוננו' והאה' ונכנס למע' ועושה רושם למע'. וז"ש בזהר מחשבת' דב"נ עביד עובדא ומשיך משיכו. כי המחש' והרצון מעורר למע', וכענין מ"ש שרפי' עומדי' ממע"ל, והיינו מפני שרצונם ומחשבתם הוא בבחי' קדוש ה' ה"ז כאלו עומדים שם. וז"ש בזה"ק פ' קדושים (ד' פ"ד ע"א) ע"פ הסבי עיניך מנגדי שהם הרהיבוני, דבשעתא דאילין עיינין מסתכלין בי' בקוב"ה כדין מתערין בליבי' רחימותא עילאה ובסגיאות שלהוביתא דרחימו עילאה לגבי אמר הסבי עיניך מנגדי אסחר עיניך מני דאינון מוקדין לי בשלהובי רחימותא. והיינו

שמעוררי' אהבה עליונה לכנס"י כמ"ש אהבתי אתכם אמר ה', וכ' ואה"ע אהבתיך ה' שלמע' מאה"ר. וכמו במשל שדבר המובט נצטייר ונרשם באישון עין המביט, כמו"כ הוא בנפש שאח"כ נמשך מבחי' רוממות אא"ס ונצטייר ונרשם בנפש האדם ונתעצם ממש בבחי' גילוי בבחי' ראי' חושיות ממש להיות עצמיו' בהאדם, שגם בעת עסקו בעניינים גשמי' יזכור כח הביטול לאלקות כמו בעת ההתבוננו', שיהי' קבוע בלבו תמיד בל ימוט לעולם ועד. והנה כתי' עיני האדם לא תשבענה, שהבחי' לאסתכלא ביקרא דמלכא שע"ז הוא בשמחה ותענוג מאלקות אי"ז בבחי' שביעה כ"א תמיד מתחדש אצלו התענוג וכמו בגשמיו' בזוג יונים שמסתכלים תמיד ומתענגים. והטעם משום שהוא תענוג מהסתכלות באא"ס אין בזה התיישנות כי הוא למע' מהזמן וכמארז"ל מי איכא קמי' קוב"ה, כי התיישנות שייך בדבר שהוא תחת הזמן אזי נתיישן התענוג, אבל באא"ס ב"ה שלמע' מהזמן ההסתכלות והתענוג תמיד בכל יום כחדשים כו'. והנה כ"ז הוא בחי' עינים דכנס"י מלמטלמ"ע כמ"ש אליך נשאתי את עיני, וכת' עיני תמיד אל ה', ועי"ז נמשך ההסתכלות מהקב"ה מלמעלמ"ט, כמ"ש עיני ה' אל צדיקים וכמארז"ל במדרש בזמן שישראל עושרש"מ הקב"ה מביט עליהם בשתי עיניו.

סה"מ תרנ"הני"ו ע' תד ואילך

נו

ושורש טעותם הוא כי הם חושבים שהתהוות העולמות הוא בדרך עו"ע (כי על בחי' יש מאין הו"ע שאין השכל משיגו ואין לו דמיון בנפשו כמו בהשתל' עו"ע שיש לו דמיון בנפשו כו' שכל ומדות ומחדו"מ שהם בדרך עו"ע כמ"ש במ"א משא"כ יש מאין כי מפני שאינו בשכל אינם מודים בזה) ובהשתל' של עו"ע שייך לומר ערך והיינו ששייך קטן וגדול מעלה ומטה כמו בר שכל גדול שאינו יוכל להשפיל בדברים קטני הערך כו' ולזאת מפני שהם חושבים שהתהוות העולמות הוא בדרך עו"ע לכן הם אומרים שהשמים הם בערכו להשגיח עליו אבל להשגיח על הארץ הוא השפלה אבל באמת אינו כן דכללות התהוות העולמות הוא בדרך בריאה יש מאין כי בדרך השתל' עו"ע לא אפ"ל מציאות העולמות שהוא בבחי' הרוחנית בלבד אבל להיות מציאות העולמות ממש זהו בדרך בריאה יש מאין שהתהוות הוא מבחי' אין ערוך היינו שיהי' בזיו שהמתהווה אין בערך המהווה כו' וכמ"ש במ"א באורך וא"כ גם השמים אינו בערך לגבי' כלל וההשגחה בשמים הוא השפלה לגבי' וכמ"ש היושבי בשמים ואיתא בזהר יושב יו"ד דהיינו שהמשכת בחי' היוד בשמים הוא בבחי' השפלה וכשם שעל השמים הוא משגיח שע"ז הם ג"כ מודים כמו"כ משגיח על הארץ ג"כ כי שניהם שוים המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ דלהיותו מגביהי לשבת שהוא מובדל מן השמים ומן הארץ ושניהם אין ערוך כלל ולזאת המשפילי לראות בשמים ובארץ.

סה"מ תרנ"ח ע' ב ואילך

נז

והנה ידוע דבהד' תיקונא שכינתא מטה שולחן כסא ומנורה הכסא הוא ק"ש שזהו התפעלות המדות הבא ע"י השגה כו', כי המדות נק' כסא וכמ"ש השמים כסאי שמים הוא אש ומים והו"ע המדות בחי' אה' כרשפי אש ובחי' אהבה הנמשכת כמים לדבקה בו כו', והם כסא כס א' שהם כסא ומכון לבחי' אלף אאלפך חכ' ואאלפך בינה בחי' חו"ב תרין ריעין להשכיל ולהתבונן בגדולת ה' וביחודו ית' כנ"ל, ושיהיו מאירים ונמשכים בהמדות להיות ואהבת את כו' ובכל לבבך בשני יצריך שגם היצה"ר ישוב לאהבת ה', ואז נעשים המדות בבחי' כסא ומכון להשכל המתבונן להיות מוח שליט על הלב כו', ונק' זה בשם שליטה כי מתחלה הוא בבחי' אתכפיא דהיינו שחיוב השכל מכריח את הלב לרצות דהיינו שהרצון שבלב אינו מצ"ע כ"א מצד שהשכל מחייב כן כו' והוא בחי' חיצוניות הלב כו', ואח"כ בא לידי אתהפכא היינו שההתבוננות מאירה כ"כ בגילוי בלב עד שלבו חפץ באמת באלקות כו', וזהו בחי' פנימיות הלב כו' וכמ"ש במ"א, משא"כ אם אינו מתבונן היטב ואין הדברים נקבעים בלבו כו' הרי המדות הן נפרדים מהמוחין כו', ואז ה"ה נמשך אחר שרירות לבו כטבע מדותיו הבהמיים דעיר פרא אדם יולד כו', וע"ז נא' אלביש שמים קדרות כו' דהמדות אש ומים נמשכים בהבלי העולם כו' (והיינו שגם המדות דנה"א נמשכים ונגררים אחרי המדות דנה"ב וכידוע בענין סרכות הריאה כו'), אבל ע"י ההתבוננות בק"ש שמתבונן היטב בהעמקת הדעת נעשו השמים בחי' כסא לבחי' אאלפך חכ' כו', ועי"ז נמשך מלמעלה ג"כ בחי' השמים כסאי, וכמ"ש היושבי בשמים כו' דשמים הן בחי' המדות והן בחי' ו"ק הגדולה והגבו' והת"ת כו' להיות שורה ומתגלה בהם יחודו ית', שהרי בעולמות גם בעולמות ב"ע הרוחניים אינו מאיר גילוי ה' אחד כו' וכ"ש בעולם התחתון שהוא בחי' העלם והסתר כו', וענין היושבי בשמים הוא שיהי' גילוי ה' אחד כו', שזהו ענין הישיבה על הכסא וכמא' כגוונא דאינון מתייחדין כו' קוב"ה לא יתיב על כורסייא דיקרי' כו', הרי יחוד וביטול זה דו"ק שמתייחדים ובטלים לאוא"ס ב"ה הנמשך ושורה בהם נק' יתיב על כורסיי' כו', והיינו כמשנת"ל פ' שמ"א דבעצמות א"ס ב"ה אינו שייך ענין אחד כלל כו', ורק בבחי' האור והגילוי מן העצמות כמו שהוא בבחי' שייכות אל העולמות שייך ענין ה' אחד וע"כ הוא בחי' ישיבה כו' וכמשי"ת. אך ענין הישיבה הוא להיות גילוי בחי' ה' אחד בעולם, וזהו ע"י העבודה דק"ש דהיינו שנקבע בלבו ענין אחדות ה' ונעשה מזה התעוררות המדות בבחי' חיצוניות הלב ופנימיות הלב שזהו שהמדות הן בבחי' כסא אל המוחין כו', עי"ז נמשך מלמעלה ג"כ בחי' היושבי בשמים להיות גילוי בחי' ה' אחד כו'.

נח

והנה באתעדל"ת בבחי' עמידה וביטול הנ"ל נמשך ג"כ אתעדל"ע בבחי' ומדרי' זו וכמ"ש ועמדו רגליו ביום ההוא כו', כי בחי' השמים כסאי הוא בחי' ישיבה ואז כבי' אין הרגלים מגיעים למטה דהיינו שבעולם עשי' לא נמשך כלל הגילוי כו', כי אע"פ שלמע' נעשה בחי' יחו"ע באמירת אחד שזהו בחי' יתיב על כורסייא כנ"ל פ' שמ"ב, הרי גילוי זה רק למע' בעולמות עליונים משא"כ למטה החשך יכסה כו', ולכן דוקא לעתיד כתיב ביום ההוא יהי' ה' אחד כו' שיהי' הגילוי למטה כו', אבל עכשיו אע"פ שבק"ש ממשיכים האור וההמשכה להיות התלבשות אוא"ס ב"ה ששורה ומתגלה יחודו ית' בו' קצוות ונקרא אחד כו', הנה גילוי זה עיקרו למע' לבד אבל לא נמשך הגילוי בעשי' ולכן נקרא ישיבה כו', אבל לעתיד שיהי' הגילוי למטה נקרא ועמדו רגליו עמידה ממש למטה כו', והיינו מפני שבעמידה הוגבה ג"כ הראש כבי' פי' לפי שיהי' הגילוי מבחי' עליונה יותר מהגילוי דעכשיו כו' וע"כ יהי' הגילוי למטה כמו למע' כו'. וז"ע שיהי' נקרא כמו שנכתב דהיינו שהגילוי יהי' כמו שהוא בעצם כו' והוא שההמשכה יהי' המשכה עצמית וע"כ כמו שהוא בעצם כן יהי' ההמשכה והגילוי ויהי' הגילוי עד למטה מטה כו', דכאשר כללות ההמשכה הוא בחי' הארה לא עצמיות אז בחי' האור והגילוי הוא הארה לבד, ויש בזה חלוקי מדרי' באופן ההמשכה עד שלמטה נמשך האור רק הארה מצומצמת לבד כו', אבל כאשר כללות ההמשכה הוא בחי' המשכה עצמית אז האור והגילוי הוא ג"כ העצמי ואינו מתצמצם ומתעלם כו'. וזהו ג"כ מה שעל לעתיד נאמר והי' הוי' לי לאלקים דעכשיו כללות ההמשכה הוא מבחי' שם הוי' דלתתא שהוא השם הוי' דסדר השתל' כו', והגילוי הוא ע"י שם אלקים שהוא בחי' הצמצום כו' וזהו נכתב בשם הוי' ונקרא בשם אד' כו', אבל לעתיד יהי' נכתב בשם הוי' ונקרא בשם הוי' והיינו שההמשכה תהי' מבחי' שם הוי' דלעילא שלמע' מהשתל' כו', והגילוי יהי' ע"י שם הוי' דלתתא שיומשך האור כמו שהוא ויהי' בגילוי גם למטה כו'. וזהו דעכשיו הוא בחי' ישיבה היושבי בשמים וכתוב כונן שמים בתבונה בחי' מוחין דאימא דבינה היא עיקר ההשתל' ולכן מבחי' זו א"א להיות נמשך הגילוי רק בבחי' שמים כו', אבל בחכ' יסד ארץ שמבחי' חכ' נמשך הגילוי גם בארץ למטה וזהו כמשל הגבהת הראש כו', להיות כי חכ' היא בחי' עצמות המוחין כנ"ל, ובחכ' שורה עצמות אוא"ס ב"ה בחי' יחיד שלמע' מהתלבשות במדות בחי' אחד כו', וכמ"ש ואמת הוי' לעולם דהיינו בחי' שם הוי' שלמע' מהשתל' כו'.

המשך תער"ב ח"ב ע' תשי

נט

וזהו מ"ש בזהר ע"פ היושבי בשמים יושב מבעי' לי' יתיר יו"ד אלא שזהו"ע יחוד חו"ב דמצד יחוד חו"ב עי"ז נמשך הבינה בז"א, דשמים הוא ז"א שמים אש ומים חו"ג והיושבי בשמים זהו המשכת הבינה בז"א, דז"ש כונן שמים בתבונה, אך שזהו רק חיצונית בינה שנמשך בשמים וזהו ג"כ ענין תבונה שהוא חיצונית בינה, אך ה' בחכ' יסד ארץ דבכדי שיהי' בארץ למטה ביותר זהו דוקא מצד מדרי' עליונה יותר, וכידוע די' ב' יחודים דאו"א יחוד פנימי דאו"א ויחוד חיצוני דאו"א, דיחוד חיצוני דאו"א זהו תמיד וזהו"ע היושבי בשמים ויחוד פנימי דאו"א זהו מצד עצמות או"א וכידוע דיחוד פנימי דאו"א שרשו בעתיק, והענין הוא דכל הגבוה גבו' ביותר יורד למטה מטה ביותר דמי שהוא במדרי' עליונה יותר יוכל לירד למטה ביותר דז"ש המגביהי לשבת מפני זה דוקא המשפילי לראות בשמים ובארץ, וז"ש בפרע"ח דאל עליון גומל חסדים טובים דאל עליון בכלל הוא כתר והוא בחי' פנימי' הכתר וגומל חסדים טובים זהו"ע נה"י חדשים שנמשכים מן הכתר, דנה"י חדשים הם לבר מגופא היינו מה ששייך להשפעה הם נמשכים מן הכתר, וז"ש אשרי משכיל אל דל דדל הוא יסוד וא' משכיל אל דל דדל נמשך ממשכיל.

סה"מ תרע"ב תרע"ו ע' קפ

ס

וי"ל מה שיעקב הוא בחי' בריח המבריא כו' הוא ע"ד מ"ש היושבי בשמים והקשה בזהר היושב מבעי' לי' אלא היושב יו"ד כו' ישיבה הוא בחי' המשכה והיינו המשכת היו"ד בשמים כו' ויעקב הוא בחי' יו"ד עקב כו', וי"ל שזהו בחי' ראשית הקו שלמעלה מבחי' עגולים כו' וכמ"ש בע"ח שנמשך ומתעגל הרי תחלה נמשך כו' ומבו' במ"א די"ל שזהו מ"ש בע"ח שיש כדוגמת עתיק לעילא מגולגלתא דא"ק כו', וזה"ע שמבריא היינו שממשיך מבחי' ראשית הקו בכל ההשתל' מהתחלת העגולים עד סוף מדרי' היושר כו'.

סה"מ עזר"ת ע' קיט

כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ

סא

אבל באמת אינו כן, דכללות התהוות העולמות הוא בדרך בריאה יש מאין, כי בדרך השתל' עו"ע לא הי' אפשר להיות מציאו' העולמות ממש כמו שהם עתה, דאז הי' רק בבחי' הרוחניות בלבד, אבל להיות מציאו' עולם ממש זהו בדרך בריאה יש מאין שהתהוות הוא בבחי' אין ערוך, היינו שיהי' התהוות כזו שהמתהווה

אינו בערך המהווה כו' כמ"ש במ"א באורך, וא"כ גם השמים אינו בערך לגבי כלל, וההשגחה בשמים הוא ג"כ השפלה לגבי' וכמ"ש היושבי בשמים ואי' בזהר יושב יו"ד דהיינו שהמשכת בחי' היו"ד בשמים היא בבחי' ישיבה שהיא בבחי' השפלה.

סה"מ תרפ"ה ע' שכ

כ"ק הרה"ג הרה"ח וכו' המקובל מוהר"ר לוי יצחק

סב

דף רכט, א. ר' יהודה פתח ואמר אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים כו' דמתמן נגדי כל ברכאן וכל חירו ומתמן נפקי לקיימא כלא ועל דא יתיר יו"ד וכו' ובגין דא כתיב היושבי בשמים אחיד לעילא ברזא דחכמתא עלאה ואחיד לתתא דיתב על כרסיא דאבהן יתיב על כרסיא דאקרי שמים וכו' ת"ח בשבעין ותריין נהורין אסתלק עטרא דכל משריין עגולא דעלמא בשבעין דוכתי חד עגולא לכלהו בגו ההוא עגולא נקודה חדא דקיימא באמצעיתא מהאי נקודה אתזנת כל ההוא עגולא כו' האי טמירו איהו בגן הילהא טמירא איהו בגו לגו כד סלקא דא כלא סלקין אבתרא הה"ד משכני אחרין נרוצה:

נקט שתי כורסיא, כורסיא דאבהן, כורסיא דאקרי שמים. י"ל כורסיא דאבהן הוא דעת, דהיינו התרין עטריין שבדעת, והדעת המחברן, והוא האבות, עיין בפע"ח שער השופר פ"ד. וכורסיא דאקרי שמים הוא ת"ת (ודקדק הלשון דאקרי שמים דאקרי דוקא, הוא כמ"ש ויקרא אלקים לרקיע שמים, רקיע הוא דעת, ושמים הוא ת"ת, כמ"ש בפרדס שער עשר ולא תשע פ"ב ע"ש. ועפי"ז א"ש מה שנקט כורסיא דאבהן, שלכאורה אבהן מאן דכר שמיה הכא, הלא בפסוק נזכר שמים, הנה עפ"י המבואר א"ש, כי שמים ת"ת הוא הקריאה דרקיע דעת, הנה מאחר שכתוב בשמים ת"ת, ע"כ שיש בזה גם דעת, שהוא הכורסיא דאבהן, וזהו בשמים בב' היינו הפנימית המלוכש בשמים דהיינו בחי' דעת, ועיין בפרד"ס שם שרקיע דעת הוא מצד בחי' חכ' רקע י' ושמים ת"ת הוא מצד בחי' בינה ע"ש. י"ל לפי"ז מה שהוא יתיב על כורסיא דאבהן דעת הוא מצד י' דהיושבי שקאי על חכ', ומה שהוא יתיב על כורסיא דאקרי שמים ת"ת הוא מצד בינה, ה' דהיושבי, וד"ל), וזהו ג"כ מה שאמר לעיל דמתמן נגדי כו' ומתמן נפקי. והיינו מתמן נגדי כל ברכאן וכל חירו הוא מה שהחוג"ג שביסוד אימא שיסוד אימא הוא העומקא דכולא, והברכאן וחירו הוא החוג"ג שביסוד אימא, (כי ברכה הוא מימין חסדים, וחירו הוא משמאל גבורה כי חירות הוא ע"י תק"ש כמא' תקע בשופר גדול לחירותינו ותק"ש הוא בחי' גבורות כמו הללוהו בתקע שופר שהוא לנגד גבורה, ולנגדם הוא הב' ברכות האמצעיות דשמונה עשרה ברכות שהם ברך עלינו היינו ברכאן, ותקע

בשופר גדול לחירותינו היינו חירו), הנה החורג שביסוד אימא נגדי בדעת דז"א, שהוא המלביש ליסוד אימא, ולא נקט כאן נפקי שהוא יציאה לחוץ, כי כשהם בדעת דז"א אינם יוצאין לחוץ עדיין, כי הם במקום הסיתום עדיין, אח"כ ומתמן נפקי שיוצאין לחוץ הוא כשנמשך יסוד אימא בת"ת בחי' שמים הנה משם הם יוצאין לחוץ להמקום המגולה כי שם מסתיים יסוד אימא בחזה דז"א ואז יוצאין לחוץ, והיינו מתמן נגדי הוא במקום המכוסה שלמעלה מהחזה, ומתמן נפקי הוא במקום המגולה שלמטה מהחזה, גם מתמן נגדי הוא מיסוד אימא שבדעת דז"א, ומתמן נפקי הוא מעטרת יסוד אימא שבת"ת דז"א, נגדי הוא מיסוד אימא ונפקי הוא ממל' דאימא, ומשמים דת"ת נמשכים לצדיקייא קיימא דעלמא היינו ליסוד ז"א, והוא שנמשכים החורג מיסוד אימא בכל קו האמצעי דז"א בדעת כורסיא דאבהן, ובת"ת כורסיא דאקרי שמים, וביסוד ז"א שהוא הצדיקייא, (ויתפרש לפי"ז היושבי בשמים גם על יסוד ז"א שהוא יושב בשמים דת"ת כי יסוד הוא ו' המלוי דאות ו' דת"ת, ולכן כתיב בשמים ולא על השמים, כי ל"ש לומר על יסוד שהוא על ת"ת, רק שהוא בתוך הת"ת, ו' המלוי שהמלוי הוא בתוך האות, וכמובן).

ועד כאן מפרש את היושבי בשמים האמור בפסוק, אח"כ אמר ת"ח בשבעין ותריין נהורין כו' (שלכאורה מה זה שייך הכא), הוא הפירוש על אליך נשאתי את עיני, והיינו אליך נשאתי את עיני אמר דוד שהוא בחי' מל', הנה המל' עצמה היא בחי' עולמתא שפירתא דלית לה עיינין שהעיינין שלה ירדו להיכל הזכות דבריאה ונעשו שם ע' סנהדרין (שלכן נק' הסנהדרין עיני העדה), כמ"ש עיניך ברכות בחשבון על שער בת רבים, ועיין בספר ערוגות הבושם על שה"ש ע"פ זה. ומל' עצמה כמו שהיא באצילות היא רק האישון בת עין שהוא הנקודה האמצעית שבעין, וידוע שעין הוא בחי' עיגול (ולכן תהו שיצא מעינים הוא בסוד עיגולים), וכן הע' סנהדרין יושבין בעיגול, וזהו בע"ב נהורין אסתלק עטרא דכל משריין, העטרא הוא מל', ויש בזה ע"ב בחי', והם עגולא דעלמא בשבעין דוכתי, הוא העיינין שלה שבכריאה שהם ע' סנהדרין, והוא עיניי האמור בפסוק, שהוא עיינין, וגם עין הוא שבעים, בגו ההוא עגולא נקודה חדא דקיימא באמצעיתא, הוא האישון בת עין, נקודת המל' עצמה, שמהנקודה הזאת ניזון כל ההוא עגולא, העיינין שלה הע' סנהדרין, והנקודה הזאת היא תיבת א"ת האמור בפסוק שקאי על המל' הנק' את כידוע, והנקודה הזאת רומז על רחם המל' יסוד דנוקבא בחי' נקודת ציון שבה, וכידוע שנקודה הוא בחי' יסוד דנוקבא, עיין בזהר פ' תצוה דקפ"ד ובע"ח שער הארת המוחין פ"ה ע"ש. וזהו שהנקודה היא קה"ק הוא רחם המל' בחי' ציון שהוא בית קה"ק כמ"ש באדר"ז דרצ"ו ע"ש. והנקודה היא אתר לההוא רוחא דכל רוחין הוא בחי' הארת הבינה המאיר במל' כמ"ש במק"מ, והוא תיבת אליך האמור בפסוק, והרי יש כאן ע"ב בחי', והם הע' שבעגולא הע' סנהדרין, והנקודה האמצעית, והרוחא דכל רוחין, ביחד הם ע"ב ונרמזין בתיבות

אליך את עיני שהר"ת הוא ע"ב, וקאמר על הנקודה שהיא טמירא בגו חילהא הוא שהיא נעלמה ומכוסה בתוך העגולא*) הע' סנהדרין. ועוד זאת היא טמירא בגו לגו, הוא מה שהיא נעלמה ומכוסה מבפנים ברחם המל' כי יסוד דמל' בחי' נקודת ציון היא מבפנים ברחם המל' לגו מן בחי' מל' דמל' בחי' ירושלים. אך לפי"ז מהו בגו לגו ב"פ גו, שלכאורה הול"ל רק בגו, י"ל כי הנקודה הזאת שהוא בחי' קדה"ק הוא הנקודה הפנימית שבתוך יסוד דמל' בחי' ומקדשי הנעלם וטמון בגו לגו היינו בתוך יסוד מל' שיסוד דמל' הוא בתוך מל' דמל' והיינו הב"פ גו הוא כמו בחי' שבתותי, עיין לעיל בהקדמת הזהר ד"ה ע"ב וד"ו ע"א ובמק"מ ורמ"ז שם ותבין. כד סלקא דא היינו הנקודה בחי' את כלא היינו הע' סנהדרין בחי' עיני סלקין אבתרא, ולמד זה מפסוק משכני אחריו נרוצה, שכתוב משכני לשון יחיד, ונרוצה לשון רבים והיינו המשיכה הוא רק להנקודה שהיא עולה, ואז אחריו נרוצה לשון רבים שגם הע' סלקין אבתרא.

לקוטי לוי יצחק — הערות לזהר ח"א ע' רכב ואילך

(* כאן תיבה אחת בלתי ברורה, ואולי צ"ל: במחוג.)

•

קכג, ב — הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם גו'

האריז"ל

סג

הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם וגו':

כבר הודעתיו, כי עבד הוא הוי"ה דע"ב דיודי"ן, עם ד' אותיות הפשוטות של ההוי"ה עצמה, הם עבד (א"ש ע"ב ד') ואמנם עיקר שרש שם עבד, המורה על עבדות, אינו כנזכר, כי הוי"ה דע"ב היא באבא, גבוה על גבוהים, ואין שם עבדות. אבל עיקרו הוא, בבחי' האחוריים של הוי"ה בפשוטם, שהיא בגימטריא ע"ב, ועם ד' אותיות הוי"ה, הרי עב"ד. וכשנזכר בפסוק 'מלת עבד"ו, אז, או יהי' כפירוש הא', שהוא הוי"ה דע"ב דיודי"ן, עם עשר אותיות המלוי עבדו. או יהיה כפי הפירוש הב', שהוא האחוריים הפשוטים של ההוי"ה, שהם עשר אותיות, והם בגימטריא ע"ב, כזה, י', י"ה, יה"ו, יהו"ה, והכל בגימטריא עבד"ו. והנה כל אלו

להיותם הויו"ת, הם זכרים, ונקראים עבדים. אבל הנקבות, הנקראות שפחה, הם בשם אהי"ה שהיא נוקבא כנודע. והענין הוא, כי הם ג' אהי"ה, דיודי"ן, ואלפי"ן, והווי"ן. שהם בגימט' תנ"ה כנודע. ואם תסיר השמות פשוטים עצמם, יהיו מלווייהם לבדם בגימטריא שפחה. וזש"ה הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם, כעיני שפחה וכו'.

שער הפסוקים — ספר תהלים

סד

הנה כעיני עבדים, מלת עבד שם ע"ב דיודין עם ד' אותיות הרי עבד אך שרשו האמיתי של מלת עבד המורה על עבדות כי שם בן ד' בחכמה והוא גבוה ואינו ניכר אך מלת עבד הוא בסוד אחוריים י' יה"ו יהו"ה גי' ע"ב ועם ד' אותיות הרי עבד וכשנאמר עבדי הוא אחוריים דע"ב וי' אותיות הרי עבדי גם הוא בסוד ע"ב דיודין וי' אותיות ואלו הם הזכרים כי הם בהויות לכן הם עבדים אך ענין שפחה היא נוקבא והוא באהי"ה במלואו ביודי"ן אלפי"ן ההי"ן גי' תנ"ה והנה כשתסיר ג' אהי"ה ישארו ג' מלוויים כמנין שפחה.

לקוטי תורה — ספר תהלים

סה

או יראה וישלח וכו' כי בהגיע זמן הגאולה כתיב הנה אנכי שולח לכם את אליהו הנביא וכו' וכתוב הנני שולח מלאכי ופנה דרך לפני וכו' הוא מיכאל שר ישראל והוא אותיות מלאכי כנודע ועל שני אלו אמר וישלח יעקב מלאכים יש' סבא מלאכים הנז' אל רומי הרשעה הנק' שדה אדום, גם ירמוז אל שני המשיח שנא' עליהם ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והנה כה אמר יעקב שעד עתה היה עבדך בגלותך כי ע"י סבל הגלות נתלבנו עונותיהם וז"ש עם לבן גרתי כגר אצלו לשיתלבנו עונותי ואחר ובוזה נתכפרו עונותי וכבר אני ראוי ליגאל והגיע זמן שני המשוחים ויהי לי שור בתחילה זה משיח בן יוסף בכור שורו הדר לו ואח"כ משיח בן דוד עני ורוכב על החמור ובאים לרעות את יש' הנק' צאן וז"ש וצאן, וזה לפי שכבר היינו כעבד וכשפח' כמ"ש הנה כעיני עבדים אל יד וכו' כעיני שפחה וכו' עד שיחננו וכבר חננו בשליחת ב' המשיחים ואשלחה אותם לך שעד עתה היינו עבדים לך ואתה אדוננו ושעתה אנו רוצים למצוא חן בעיניך ותניחנו לצאת מן הגלות כדרך שקראנו לשלום לפרעה כמ"ש שלח את עמי וכו', וישובו המלאכים והגידו כי כמו שפרעה נתחזק ויכבד לבו כמו כן עשו באנו אליו בחושבנו שיתנהג באחזה כאחיך והנה מתנהג עדיין כעשו הרשע וז"ש אל אחיך אל עשו ולא די זה אלא כי אדרבה נוסף עתה כי גם הוא הולך לקראתך כמ"ש למה רגשו גוים וכו' הם גוים התחתונים אשר בארץ וגם השרים שהם

המלכים שעליהם בשמים הנק' לאומים כי אין לאום אלא מלכות גם הם יהגו ריק וכו' וכנגד אלו העליונים אמר וארבע מאות כתות הקליפה כמנין שק כנז' בדרך הראשון באיש עמו להלחם על ירושלים בימי גוג ומגוג, אז ויירא יעקב ויצר לו כמ"ש והיתה עת צרה אשר לא היתה כמוה וכו' ואז וצרפתים כצרוף הכסף ויחץ אותם לשתי מחנות כסף צרוף לבד וסיגים לבד ויאמר אם יבא עשו אל המחנה הא' של הסיגים והכהו והיה מחנה הנשאר של הכסף צרוף לפליטה וכמ"ש בחרב ימותו כל חטאי עמי והשארתי בך עם עני ודל וכו' וכמ"ש ויצא חצי העם בגולה ויתר העם לא יכרת מן העיר אז נקדמה פניו בתפלה להצילנו מן הצרה העצומה ההיא, ולכן ויאמר יעקב אלדי' אבי אברהם בבית ראשון כמ"ש בהר ה' יראה ואלדי' אבי יצחק בבית שני שתראו ציון שדה תחרש כנודע אכן עתה ה' האומר עתה אלי בבית השלישי שהוא בזכות יעקב שקראו בית אין זה כי אם בית אלדי'ם וז"ש אלי כלו בזכותי אומר שוב לארצך בקבוץ גליות ולמולדתך בבנין המקדש השלישי שעליו נאמר עד שהביאותיו אל בית אמי וכו' ואטיבה עמך בבנין ההר הטוב הזה והלבנון שנא' על בית המקדש, והנה בהיותי בגלות קטונתי מכל החסדים העצומים שעשית עמנו להחיותנו ולפרנסנו וגדולה מכולן היא קיום טלה בין זאבים כ"כ זמן כי זה שקול מכולן כי יכולנו להם לקיים תורת אמת וז"ש ומכל האמת ולא עוד אלא כי במקלי שבט הנוגש בי מן אדום עברתי את הירדן בצאתי מירושלים בגלות אדום לא די שלא כלאנו בגלות כי אדרבה ועתה בצאתנו מן הגלות הייתי לב' מחנות רבים ועצומים המחנה שבאדום והמחנה שבישמעאל כנ"ל בדרך הראשון וא"כ מאחר שטרחת עמנו להוציאנו מכל הגליות וגם לקבצנו בירושלים הנה עתה שבא גוג ומגוג להלחם בנו ובמשיחינו כמ"ש יתיצבו מלכי ארץ וכו' נא עתה הצילני נא מיד עשו הוא ארמילוס הרשע מאדום שיהרוג את משיח בן יוסף כי אף ע"פ שכבר הבטחתי לרחל אמנו מנעי קולך מבכי וכו' ושבנו בנים לגבולם וכבר נתקיים כי נתקבצו גלותינו ירא אנכי אותו את הרמילוס הבא עתה פן יגרום החטא והכני אם על בנים ולא תועיל תפלת האם ודמעוניה על בניה.

עץ הדעת טוב — פרשת וישלח

כ"ק אדמו"ר הזקן

סו

וזהו זכור ושמור בדבור א' נאמרו . . . ושמור לנוק' בחי' מקבל מלשון ואביו שמר את הדבר. פי' ממתין. והוא בחי' תוחלת ממושכה שמייחל ומצפה המקבל אל המשפיע כעני הצופה ומביט מתי יתן הבעה"ב לידו מאומה. וכמ"ש הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם כעיני שפחה אל יד גברתה כן עינינו וגו'.

תו"א יתרו עא, ד

סז

וזהו כעיני עבדים אל יד אדוניהם וכעיני שפחה אל יד גברתה כן עינינו אל ה'. פי' עבדים הם מט"ט וסנד"ל שביצי' ועשיה. ושפחה היא בחי' בריאה. וכמו שהם מצפים ומיחלים לגילוי אור האצי' שתשוקתם גדולה מאד מחמת שהם מכירים רוממות א"ס שאומרים קדוש וברוך כו'. כך עינינו נשמות ישראל אע"פ שעלו במחשבה עליונה עינינו נשואות ומיחלות לגבי עצמות א"ס ב"ה בחי' כי לא אדם הוא שיומשך משם אור חדש בגלוי הפנימיות. (כנ"ל שע"י העלאת מ"ן דנשמות הצדיקים נמשך יחוד פנימי דא"א כו'. משא"כ ע"י העלאת מ"ן דמלאכים כו'. וזהו כעיני עבדים כו'. שע"י העלאת מ"ן שלהם ממשיכים מ"ד לקיום וחיות העולמות כסדר ההשתלשלות ועיניהם נשואות לאור והמשכה זו כן עינינו נשואות אל ה' אלקינו להיות ההמשכה אור חדש מלמעלה מסדר ההשתלשלות כו').

תו"א יתרו עב, ד

סח

ובזה יובן קומי אורי שכללות נשמות ישראל תאיר בה בחי' הוי' ה"ז קימה מנפילתה והשפלתה ואעפ"י שנאמר בה נפלה ולא תוסיף קום בתולת ישראל היינו כשהוא אטום בלבבה כבתולה דהיינו אהבת בכל מאדיך שהוי' אלקים אין על הנפש אלא בבחי' מקיף בלבד ולא יוכל לבא בהתגלות הלב אבל כשהמקיף יש לו מקום השראה בגילוי הלב אז נק' בעולה שהרי המשכת ביטול מציאות הרוחניות הנ"ל הוא מלמעלה למטה וכשנפתח הלב לקבל בחי' המשכ' זו שלמעלה מהדעת וכלי השגה נק' בעול"ך עושי"ך ויש לה קימה והנה ענין הקימה היא להיות כי א"א להיות בכל מאדיך מלמעלה למטה כ"א כאשר תהי' תחילה בכל לבבך ג"כ ע"ד ביטול רצון מלמטה למעלה דהיינו שגם שאהבה הטבעית שיש בכל נפש מישראל אם תהי' בעבודת ה' כמו שהוא אופן הטבעתו במילי דעלמא, והסימן לזה שלא יהי' לו מלחמה בעבודתו כלל ותבא לו בנקל אהבה לה' ולא יסתיר לו חשכי גופו לעמוד מנגד זהו סימן שלא הפך טבעית שלו כלל כמ"ש במ"א, אבל כשמסתיר אהבתו והתקשרותו במילי דעלמא ולא תבא בנקל האה' לה' אז המלחמה הוא להפך חשך גופו ואז אין הניצוץ אלקי אסור וקשור בטבעית הנוגה ואינה הפכי' מלקבל אהבת בכל מאדיך ביטול מציאותה מלמעלה למטה משא"כ כשאסורה וקשורה באיכות הטבעות נפש דנוגה גם היא הפכים באהבתה לקבל אור אהבת ביטול האמיתי וד"ל. וזהו בכל לבבך בשני יצריך שגם היצ"ט יהופך מאופן הלבשתו ביצה"ר דנוג"ה וד"ל. וזהו כשפחה על יד גבירתה שכמו שלמעלה עליות מל' דאצילות מן חושך הנוגה הנק' שפחה אז נק' גבירתה שמושלת עליה לעשות שלא כרצונה והיא הפכת מחמת שהורמה מהשפלתה והלבשתה בנוג"ה כו', כמו"כ קומי אורי בניצוץ אלקות תקום ותרוםם שלא תהי'

מוטבעת כלל לפי כמו"כ קומי אורי בניצוץ אלקות תקום ותרומם שלא תהי' מוטבעת כלל לפי אופן הנוג"ה אלא מושלת עלי' כו' וממילא תהי' השפלת השפחה לפי ערך הרמת והתנשאות הגבירה כו', וכמו"כ בניצוץ אלקות יהי' בחי' הוי' אלקיך בכל לבבך וד"ל. וזהו כן עינינו אל הוי' אלקינו עינינו אליך נשואות והיינו הרמת הניצוץ אלקי שיהי' הוי' אלקי' ואז ממילא לפי ערך ההרמה יהי' ההתהפכות החשך דקליפת נוג"ה וד"ל הנק' רבת ששבעה את נפשינו וד"ל.

מאמרי אדמו"ר הזקן נביאים ע' קפג

סט

והנה כתיב כעיני עבדים כן עינינו כו' אל ה' כו' אשא עיני אל ההרים דל עיני למרום כו', שיש עוד בחי' והוא ממטה למעלה שהם ג"כ אינו אלא בעין אחת, והוא עד"מ מעני שמסתכל ומצפה לבעה"ב ליתן לו שהבטה זו היא בבחי' תריץ עיינין דאתהדרו לחד כו', כי זהו החילוק בין מלמעלה למטה ובין ממטה למעלה, כי מלמעלה למטה ההבטה בב' עינים, אבל ממטה למע' הוא בעין אחת, ונק' בזהר בשם עיינין דמצפאן כמ"ש ותשב בפתח עינים כו'.

מאמרי אדמו"ר הזקן כתובים ח"ב ע' קלח

ע

ובכ"ז מובן מ"ש רז"ל דזכור ושמור בדיבור א' נאמרו . . . והטעם שנק' שמור הענין הוא כי פי' שמור לשון המתנה כמו ואביו שמר כו' ושמרתי לך את הברית כו' וה"ז ענין מה שהלב משמר ומצפה מתי יבא דבר הנאהב לו שנק' תוחלת ממושכה כו' כידוע וכמו העני שמצפה ומייחל אל הבעה"ב מתי ישפיע לו מאומה ותמיד עיניו נשואות אל המשפיע וכן כל עיני מקבל נשואות תמיד אל המשפיע ולכך שמור לנוק' שבחי' נוק' משמרת ומצפה ועיניה נשואות כלפי המשפיע וז"ש עיני כל אליך כו' וז"ש ג"כ ותשב בפתח עינים או עיניך יונים ומטעם זה נאמר הסיבי עיניך מנגדי כו' וכמ"ש במ"א וככה ממש עיני כללות נש"י נשואות בהעלאת מ"נ כלפי הקב"ה להיות בחי' המשכה וגילוי מהעלם עצמו אא"ס שנק' אנכי כמ"ש לעתיד ונגלה כבוד ה' עין בעין יראו כו' וז"ש כעיני עבדי אל יד אדוניהם פי' עבדים הן בחי' מט"ט וסנד"ל דיצי' ושי' וכמ"ש בזהר ע"פ לא תצא כצאת העבדי' ואמה ושפחה הוא בבחי' בריאה והיינו כעיני שפחה שהוא בחי' מל' דבריאה אל גבירתה שהוא בחי' מל' דאצי' כך עינינו שהוא העלאת מל' דאצי' אל ה' אלקינו שהוא בחי' יחוד פנימי דאו"א שיש שם אור חדש מעצמו המאציל כנ"ל שיומשך בגילוי מן ההעלם העצמו' כנ"ל וז"ש עד שיחננו וכל חן וחנינה הוא הוא בחי' תוס' אור רצו"פ מבחי' העצמות דוקא וכמ"ש במ"א וד"ל.

וזהו זכור ושמור בדיבור א' נאמרו, פי' זכור לדכורא שהוא בחי' המשכות תוס' אורות חדשים מעצמות המאציל כנ"ל הבא ע"י בחי' העלאת מ"נ דנוק' שנק' שמור מטעם הנ"ל אעפ"י שבדרך ההשתלשלות יש הפרש גדול ביניהם שזה עולה מלמטה למעלה כמ"ש כעיני עבדים כו' כנ"ל וזה יורד מלמעלה למטה בבחי' דכר משפיע אבל למעלה מבחי' ההשתלשלות דקו וחוט כו'

מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ט ע' קסא

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

עא

ב הנה כעיני עבדים כו' כן עינינו וגו'. רבות ר"פ וישלח פע"ה ע"פ ויהי לי שור כו' עבד ושפחה דקאי על ישראל כמ"ש הנה כעיני עבדים כו' כעיני שפחה כו'. נשא פי"א דרמ"ה ע"ב גבי ויחונך ד"א ויחונך במתנת חנם כד"א כן עינינו אל ה' אלקינו עד שיחננו. ויש לפרש דדוקא עבדים צריכים למתנת חנם. דהא כל מה שקנה עבד קנה רבו. וכדתנן פ"ז דעירובין ומזכה להן ע"י בנו כו' אבל לא ע"י עבדו כו'. ע"כ צריך לבקש מתנת חנם. וכמ"כ אנו בחי' עבדים וכדי להמשיך אוצר של מתנת חנם צ"ל אליך נשאתי את עיני כו'. זח"ג בלק דקצ"ה ע"ב. תלת עבדין אינון בתלת דוכתיין. ועלייהו כתיב הנה כעיני עבדים כו'. ונ"ב מהרח"ו תלת עבדין שכינה מט"ט וסנדל כו'. וע' מענין עבד בד"ה לא הביט און. ויש עבד שלמעלה מבחי' בן משה עבדי כו'. וע' מענין סנדל בד"ה מה יפו פעמיך כו'. זח"ג דרע"ה סע"ב מפרש דקאי כעיני עבדים על ע' שרים:

בחי' פ' חוקת ע"פ וישמע הכנעני מלך ערד. כי למעלת דור המדבר שהיו כמלאכי השרת היה המן הא להם דבר יום ביומו כדי שיהיו עיניהם תלויות תמיד אל ה'. כענין שכתוב הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם וגו'. והענין היה להם להרגיל נפשם במדת הבטחון. והאמונה בהש"י:

יהל אור עה"פ (ע' תפח)

עב

וז"ש זכור ושמור המשפיע נק' זכור והמל' נק' שמור מלשון ואביו שמר את הדבר שמצפה וממתין להמשכת המ"ד וכמ"ש עיני כל אליך ישברו כו' וז"ש כעיני עבדי' וכו' כן עינינו וכו' וז"ש עינייך יוני הסתכלות וכו'.

ביאורי הזהר ח"ב ע' תשנט

עג

וזהו זכור ושמור בדבור אחד נאמרו, זכור לזכר פי' שהוא המשכה והשפעה מלמעלה למטה, ונקרא בשם זכירה שלשון זכירה נופל על הריחוק להיות לזכרון בין עיניו, לפי שרחוק ממנו, וכך הוא בהמשכת אוא"ס ב"ה שלמעלה מהשתלשלות שמצד עצמו הוא רם ונשא קדוש ומובדל אלא אנת חכים שמתלבש בבחינת חכים וכדי להיות בחי' התלבשות צ"ל בחי' זכירה זכרינו ה' אלקינו כו' . . . ושמור לנוק' בחי' מקבל מלשון ואביו שמר את הדבר פי' ממתין והוא בחי' תוחלת ממושכה שמייחל ומצפה המקבל אל המשפיע כעני הצופה ומביט אל בעה"ב מתי יתן לידו מאומה, וכמ"ש הנה כעני עבדים אל יד אדוניהם כעני שפחה אל יד גבירתה כן עינינו, וכמאמר אליך נשואות עינינו, וכדי להיות יחוד בחי' שמירה זו למקבל, וכדי להיות יחוד זכור ושמור משפיע ומקבל מוכרח להיות בחי' עליונה יותר משניהם והיינו ע"י בחי' כי לא אדם כו', ומשם נמשך ונשפע בשפע התכללות ב' הבחי' זכור ושמור כו', מבחי' שלמעלה מפה ואוזן כו' בחי' אנת כו' שיאיר בחי' זו במקום פה ואזן בחי' אדם . . . כו'.

אוה"ת יתרו (ח"ז) ע' ב'תשיח

עד

לכן יהיה השלום עם הנחש ע"ד הנ"ל שלא יהיה עוד בחינת ולאום מלאום יאמץ כ"א יהיה נכנע ובטל לגמרי כביטול מדרגות התחתונות שבקדושה לגבי מדרגות העליונות מהן, כמו ביטול מל' דיצירה הנקרא ג"כ שפחה לגבי מל' דאצילות הנקראת גבירתה וכמ"ש כעני שפחה אל יד גברתה כעני עבדים מט"ט וסנדל אל אדוניהם, כן עד"ז יהיה ההכנעה והביטול גם בכל מה שהוא עכשיו סטרא אחרא, ויהיה הקליפה ע"ד קליפה ושומר לפרי כמ"ש"ל בשם השל"ה.

אוה"ת נ"ך (ח"ג) ע' א'רט

כ"ק אדמו"ר מהורש"ב

עה

ולהבין זה צריך להבין תחלה מ"ש היום יעמיד במשפט כל יצורי עולמים אם כבנים ואם כעבדים, אם כבנים רחמנו כרחם אב על בנים ואם כעבדים עינינו לך תלויות עד שתחננו כו' ואיתא באבודרהם שפי' יעמיד במשפט הוא כמ"ש מלך במשפט יעמיד ארץ, ולהבין זה, אך הענין דפי' אם כבנים הוא נשמות דאצי' היינו מארי תורה אשר תורתן אומנתם שנקראו בנים למקום שגם עליהם נופל רחמנות כי לגבי א"ס עצמותו ומהותו גם על נשמות שנק' בנים נופל רחמנות

כי לגבי גם חכ' דאצי' נחשבת כעשי' גופנית, ואם כעבדים הוא נשמות דבי"ע כמ"ש כעיני עבדים אל יד אדוניהם, ואיתא בכהאריז"ל שהוא מט"ט וסנד"ל שהם מלאכים דיצי' ועשי', וזהו אם כעבדים שהם נשמות דבי"ע, עינינו כו' עד שתחננו ותוציא כאור משפטנו ע"פ משפט הכתוב בתורה דכתיב כי תקנה ע"ע שגם נשמות דבי"ע עבדים נצרך לרחם עליהם ולהוציא כאור משפטם כי שרש שרשם הוא עברי עבר הנהר מחג"ת דא"א, וכתיב כי לי בני" עבדים שגם עבדים יכולים להגיע לא"ס עצמותו ומהותו שהוא מדריגת לי, אך הוא ע"י המשפט שהאדם עושה בנפשו דכתיב כי הוי' אלקיך מיסרך לנקות אותך, ואיתא במד"ר שכשהקב"ה נותן יסורים לישראל הוא בשביל לנקות אותם וכתיב ודרך חיים תוכחת מוסר ואין הכוונה על יסורים מלמעלה ח"ו אלא שע"י שהאדם מייסר א"ע גם בקדש עצמו במותר לך ובכל הגדרים וכובש את יצרו בכל רצונותיו עי"ז זוכה לדרך חיים היינו א"ס חיי החיים, כי שע"י שהאדם עושה משפט בנפשו לכבוש יצרו עי"ז נמשך מלמעלה ג"כ משפט דאיהו רחמי לרחם על בני" עמו.

סה"מ ליקוט ח"ב ע' כח — סה"מ תרנ"ה (הוצאת תשפ"ב) ע' תכו

כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ

עו

היום הרת עולם, היום יעמיד במשפט כל יצורי עולמים, אם כבנים אם כעבדים, אם כבנים רחמנו כרחם אב על בנים, ואם כעבדים עינינו לך תלויות, עד שתחננו ותוציא כאור משפטנו איום קדוש. היום היינטיקער טאג, דער טאָג פון ראש השנה, איז דער געבורטסטאג פון דער וועלט מיט אַלע באַשעפענישן. און אין דעם טאָג פון ראש השנה שטעלט דער אויבערשטער ב"ה אַלע באַשעפענישן פון אַלע וועלטן צום משפט. אידן ווערן אָנגערופן דעם אויבערשטנס קינדער, און ווערן אָנגערופן דעם אויבערשטנס קנעכט און דינער. מיר ווערן אָנגערופן דעם אויבערשטנס ב"ה קינדער ווי עס שטייט "בנים אתם לה' אלקיכם", און מיר ווערן אָנגערופן דעם אויבערשטנס קנעכט און דינער ווי עס שטייט "כי לי בני ישראל עבדים, עבדי הם", אַז אידן קענען זיך ניט פאַרקויפן פאַר קיין קנעכט, ווייל מיר זיינען דעם אויבערשטנס ב"ה קנעכט און דינער. די גמרא זאָגט (ב"ב ד"י ע"א), טרנוסרופוס הרשע האָט געפרעגט רבי עקיבא, אויב דער בורא ב"ה האָט לייב די אָרעמע לייט פאַרוואס שפייזט ער זיי אַליין ניט? האָט אים רבי עקיבא געענטפערט: ווייל דער בורא ב"ה וויל אונז מזכה זיין מיט דער מצוה פון צדקה דערפאַר האָט ער אונז געלאָזן אַ אָרט וואו מיר זאָלן קענען טאָן גוטע זאַכן, געבן מענטשן עסן און טרינקען, און אַנדערע זאַכן וואָס מענטשן דאַרפן האָבן, זאָגט די גמרא דאָרטן אז אידן ווערן אָנגערופן בנים און זיי ווערן אָנגערופן קנעכט און דינער, ווען אידן טוען דעם אויבערשטנס ווילן, ווערן זיי אָנגערופן קינדער, און

ווען זיי טוען ח"ו ניט דעם אויבערשטנס ווילן, ווערן זיי אָנגערופן קנעכט. דערפאַר איז אין דעם טאָג פון ראש השנה, וואָס אין דעם טאָג איז דאָך דער יום הדין והמשפט, בעטן מיר אַלע אידן ביי דעם אויבערשטן ב"ה, אַז ער זאָל אויף אונז רחמנות האָבן אַזוי ווי אויף קינדער אָדער ווי אויף קנעכט, ווייל עס איז דאָ אַזעלכע מצות וואָס מיר היטן זיי אָפּ ווי אַ אַרענטלעכער קינד היט אָפּ דעם פאטערס צוזאָג, און עס איז דאָ אַזעלכע מצות וואָס (ח"ו) מען איז שוואַך אין זיי, און מען טוט זיי מער ניט ווי אַ קנעכט וואָס טוט (ניט-וועלענדיקערהייט) דעם האַר'ס באפעל, איז: דערפאַר בעטן מיר ביי דעם אויבערשטן ב"ה, אַם כבנים אַם כעבדים, ביידע זאכן: אַזוי ווי קינדער און ווי עבדים. אויב ווי קינדער, זאָל ער אויף אונז רחמנות האָבן, אַזוי ווי אַ פאָטער האַט רחמנות אויף זיין קינד, און אויב ווי קנעכט, האַפן מיר צו דיר ב"ה אַז דו זאָלסט זיך אויף אונז דערבארעמען ווי אַ גוטער האַר האַט רחמנות אויף זיין קנעכט, און מיר האַפן צו דיר ב"ה, אַז דו וועסט אַרויס טראַגן אונזער משפט צו גוטן און קלאַר ליכטיק ווי די שייַן. דאָס הייסט אַזוי, מיר ווייסן ניט ווי אונזער משפט איז, ווי אַזוי וועסטו אונז משפט'ן צי ווי מען משפט אַ קינד, צי ווי מען משפט אַ קנעכט, ווייל מיר אידן זיינען דייע קינדער און קנעכט, איז אַ קינד אַז ער טוט קעגן די עלטערן, איז די עבירה גרעסער ווי אַ קנעכט טוט קעגן זיין האַר, וואָרום אַ קינד איז דאָך נעענטער צו די עלטערן ווי אַ קנעכט ביי דעם האַר. אָבער דער רחמנות וואָס ביי עלטערן אויף אַ קינד, איז מער ווי דער רחמנות וואָס ביי אַ האַר אויף אַ קנעכט. בעטן מיך דיך רבוננו של עולם אַז דו זאָלסט זיך אויף אונז דערבארעמען ווי אַ פאָטער אויף אַ קינד, און טאמער האָבן מיר ניט פאַרדינט אַז דו זאָלסט אויף אונז רחמנות האָבן, אַזוי ווי אַ פאָטער אויף אַ קינד, זאָלסטו אויף אונז רחמנות האבן ווי די הארן וואָס האָבן רחמנות אויף זייערע קנעכט. אַט אַזוי ווי עס שטייט (תהלים קכג, ב) "הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם, כעיני שפחה אל יד גברתה, כן עינינו אל ד' אלקינו עד שיחננו", אַט אַזוי ווי די האפענונג פון אַ קנעכט איז נאָר צו דער האַנט פון זייער האר, אַז זיי טוען גוטס, גיט מען זיי גוטס, און אַז זיי טוען ניט גוט, שטראפט מען זיי, וואָס אַלעס קומט פון דער האַנט פון דעם האַר, אַט אַזוי איז אונזער האפענונג צו דיר רבוננו של עולם אַז דו זאָלסט אויף אונז רחמנות האבן אין דעם יום הדין, און אונזער משפט זאָל זיין צו גוטן, קלאַר ווי די ליכטיקע שייַן.

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

עז

וישלח¹ יעקב מלאכים גו' ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה², ואיתא במדרש רבה³ שור זה משוח מלחמה שנאמר⁴ בכור שורו הדר לו (ויובן זה ע"פ דברי המדרש רבה (להלן שם)⁵ שור זה יוסף (משיח בן יוסף)⁶, שעפ"ז יובן שייכות הפסוק בכור שורו הדר לו לענין משוח מלחמה), וחמור זה מלך המשיח (משיח בן דוד)⁶, שנאמר⁷ עני ורוכב על החמור. צאן אלו ישראל שנאמר⁸ ואתן צאני צאן מרעיתי. ועבד ושפחה, הנה⁹ כעיני עבדים אל יד אדוניהם כעיני שפחה אל יד גבירתה. והיינו דע"י העבודה בבחי' צאן ועבד ושפחה, שהיא עבודתם של ישראל, עי"ז ויהי לי שור וחמור, שע"י העבודה מגיעים לגילוי המשיח. דעבודתם של ישראל היא בקבלת עול, דקבלת עול היא יסוד העבודה ותכלית העבודה¹⁰, דהתחלת ויסוד העבודה היא העבודה בדרך עבד פשוט, עד שמגיעים לתכלית העבודה והיא העבודה דעבד נאמן¹¹, ועבודה זו דקבלת עול ישנה כמו שהיא בנשמות דדכורא, והיא בחי' עבד, וישנה בנשמות דנוקבא, והיא בחי' שפחה. ועבודה זו דקבלת עול מרומזת גם בתיבת צאן, דבצאן כתיב¹² כצאן לטבח יובל, שאין להצאן שום רצונות כלל והולכת להמקום שמוליכים אותה, דזהו ג"כ צאן מלשון צאי¹³ כמ"ש¹⁴ צאי לך בעקבי הצאן, צאינה וראינה¹⁵, צאינה הוא שהוא יוצא מעצמו ומכל עניניו (אז ער גייט ארויס פון זיך און פון אלע זיינע ענינים) בבחי' קבלת עול בלי שום טעם ודעת אלא הוא יוצא (נאָר ער גייט אַרויס) מכל עניני ההשתלשלות, ועי"ז וראינה, והוא הגילוי אלקות שלמעלה מהשתלשלות,

(1) לכללות המאמר, ראה ד"ה שוש תשיש בסה"מ תרנ"ז ע' רצה ואילך (שכנראה מיוסד על ד"ה כי בועליך לאדמו"ר הצ"צ [ראה אוה"ת נ"ך (כרך ב) ע' תתטו ואילך], וד"ה הנ"ל לאדמו"ר מהר"ש [ראה סה"מ תרל"ד ע' רצט ואילך]).

(2) ריש פרשתנו (וישלח ל, ד).

(3) ב"ר פע"ה, ו.

(4) ברכה לג, יז.

(5) פסקא יב.

(6) ראה פדר"א פי"ט. זח"ג רנב, א.

(7) זכרי' ט, ט.

(8) יחזקאל לד, לא.

(9) תהלים קכג, ב.

(10) ראה תניא רפמ"א.

(11) ראה המשך תרס"ו ע' שח ואילך.

(12) ישעי' נג, ז.

(13) ראה תו"א ויצא כג, ג. תו"ח ויצא לח [קעט], ב. שם ריש פרשתנו. אוה"ת פרשתנו רכה, א.

(14) שה"ש א, ח.

(15) שם ג, יא.

וגילוי זה ממשיכים גם בהשתלשלות למטה. והוא כמו שנתבאר לעיל שע"י העבודה דצאן ועבד ושפחה, שהוא העבודה שהוא יוצא מעצמו (וואס ער גייט ארויס פון זיך) בדרך קבלת עול, עי"ז ויהי לי שור וחמור, שזוכים להגילוי דלעתיד לבוא. וזהו¹⁶ ששלח יעקב להודיע לעשו, אשר עבד עבודתו עשרים שנה בבית לבן ובירר שם כל הבירורים כו' בבחי' צאן ועבד ושפחה, שע"י ויהי לי שור וחמור.

והנה התורה היא נצחית¹⁷, בכל זמן ובכל מקום, שכאו"א מישראל יכול להגיע לזה, וכמו שמבאר רבינו¹⁸ בענין כי קרוב אליך הדבר מאוד¹⁹, שזה קאי על כל אחד מישראל, גם הפחותים, וגם להם קרוב מאוד, ומדגיש שם תיבת מאוד, שלכאו"א מישראל קרוב מאוד להגיע לבחי' צאן ועבד ושפחה, ועי"ז ויהי לי שור וחמור. וצריך להבין איך אפשר להגיע לזה, הרי בזמן הגלות ישנם כמה העלמות והסתרים, ובפרט בדרא דעקבתא דמשיחא שהחושך כפול ומכופל, ואיך אפשר לכאו"א להגיע להגילוי דעני ורוכב על החמור. אך הענין הוא בכללות כמאמר²⁰ ישראל עושים תשובה ומיד הם נגאלים. דבלי הבט על כל ההעלמות והסתרים כו', הנה ע"י התשובה אפשר לפעול מיד הגאולה. אמנם זה גופא צריך להבין, איך אפשר ברגעא חדא להפוך מן הקצה אל הקצה, אשר מבחי' עומק תחת יגיעו לעומק רום ועוד למעלה יותר.

ד"ה וישלח יעקב תשח"י²¹

(16) ראה בכ"ז תו"א ותו"ח ריש פרשתנו. וראה לקו"ש ח"א ע' 69 (נעתק באות שלאח"ז). חכ"ה ע' 368.

(17) תניא רפי"ז.

(18) שם פ"ז ואילך.

(19) נצבים ל, יד.

(20) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.

(21) הנחה בלתי מוגה – סה"מ בראשית ח"ב ע' צ ואילך.

עח

א. אין מדרש¹ אויפן פסוק ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה, זאגט ער, חמור זה מלך המשיח שנאמר² עני ורוכב על חמור וגו'.

ביאת המשיח איז אָפּהענגיק פון עבודת הבירורים³. ד. ה. אז דורך דעם

(1) ב"ר עה, ו.

(2) זכרי' ט, ט.

(3) תניא פל"ז.

וואָס יעדער איד וועט מברר זיין זיין גוף און נפש הבהמית און זיין חלק אין עולם, און אויסנוצן זיי אין קדושה, דורך דעם וועט מען ממשיך זיין די גילויים פון לעתיד.

און דאָס איז דער המשך פון די פסוקים, עם לבן גרתי גו' ויהי לי שור וחמור – דורך דעם וואָס ביי יעקב'ן זיינען געווען די גשמיות'דיקע זאָכן בבחינת גירות און ער האָט זיי געמאַכט כלים צו אלקות – גרתי כפשוטו, וואוינען אין זיי – דורך דעם איז ער שוין געווען גרייט צו משיח'ן – ויהי לי גו' וחמור זה מלך המשיח.⁴

און צוליב דעם האָט ער געשיקט מלאכים צו עשו'ן, דערציילן אים, אַז ער האָט שוין דורכגעטאָן אַלע בירורים, און איז גרייט צו משיח'ן, רעכענענדיק, אַז אויך עשו איז שוין לאַחר הבירור⁵, און אויך מצד עשו'ן קען שוין קומען די גאולה.

אויף דעם האָבן אים די מלאכים געענטפערט, באנו אל אחיך אל עשו. פון זיין זייט איז ער שוין „אחיך“ – ביסט שוין גרייט צו דער גאולה, אָבער ער פון זיין זייט איז נאָך „עשו“, קודם הבירור ובמילא קען נאָך ניט קומען די גאולה.

ב. תורה און אירע הוראות זיינען אייביק, פאַר יעדן אידן, אין יעדער צייט און אין יעדן אָרט.

די הוראה פון דעם אַלעם איז:

יעדער איד דאַרף וויסן, אַז אפילו אויב מצד דעם אַרום, מצד דער וועלט, איז נאָך ניט ראוי עס זאָל שוין קומען די גאולה, וואָרום די וועלט איז נאָך ניט מבורר (נאָך ניט אויסגעאיידלט), אָבער ער פון זיין זייט – דאַרף צוגרייטן זיך מיט אַלע זיינע ענינים, צאן ועבד ושפחה, צו דער גאולה שלימה.

און די הכנה צו דעם איז – עם לבן גרתי. ער דאַרף וויסן אַז גאַנץ עולם הזה איז מער ניט ווי גרתי. גר אנכי בארץ.⁶

די גאַנצע ימי שנותינו בהם שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה⁷, והיו ימיו מאה ועשרים שנה⁸, זיינען מער ניט ווי גרתי, און דעמאָלט איז די גשמיות ניט קיין סתירה צו רוחניות, און דורך דעם האָט ער שור וחמור צאן ועבד ושפחה אויך אין גשמיות.

(4) זע אויבן הערה 1.

(5) ראה תורה אור כד, ג.

(6) תהלים קיט, יט.

(7) תהלים צ, י.

(8) בראשית ו, ג.

און דורך דעם וואָס ער גרייט צו זיך מיט זיינע ענינים צו דער גאולה, פועל'ט ער עס אויך אין וועלט, וואָרום דער עולם איז אַ שקול' (גלייך אויף גלייך), במילא איז מיט איין גוטער פעולה וועט ער מכריע זיין די גאַנצע וועלט, און ברענגען די גאולה אין דער גאַנצער וועלט.

און ווי דער רמב"ם פסק'נט¹⁰: ישראל שעושים תשובה מיד נגאלים (ווען אידן טוען תשובה ווערן זיי גלייך אויסגעלייזט). און דער אַלטער רבי' איז מוסיף: תיכף ומיד. במילא איז ניט קוקנדיק אויפן מצב פון וועלט, קען ער דורך תשובה פועל'ן די גאולה הפרטית ביי זיך, און אויך די גאולה הכללית אין דער גאַנצער וועלט.

ג. אַלע ענינים זיינען דאָך בהשגחה פרטית. די גאולה פון אַלטן רבי'ן מיט חסידות — י"ט כסלו תקנ"ט — איז געווען אין דער וואָך וואָס נאָך שבת פ' וישלח, אין וועלכער עס זיינען די אויבנדערמאָנטע הוראות.

חסידות גיט יעדן אידן דעם כוח אויף ניט רעכענען זיך מיט דעם מצב פון וועלט, דורכטאָן ביי זיך די עבודה פון עם לבן גרתי, ובמילא צוקומען צום ויהי לי גו' וחמור זה מלך המשיח.

חסידות איז אַ הכנה און אַ כלי צום גילוי המשיח, אַז דורך יפוצו מעינותיך חוצה איז קא אתי מר, במהרה בימינו.

(מלוקט משיחות ש"פ וישלח, תשט"זד"ח)

לקו"ש ח"א ע' 69-70

(9) זע קדושין מ, ב.

(10) הל' תשובה פ"ז, ה"ה.

(11) אגה"ת פ"א: תוספת תיכף על מיד — עיין תענית (יט, ב) איזהו מיד שלהן כו'. רש"י ד"ה מיד שבת פט, א. משא"כ תיכף עפמש"כ זבחים לג, א. תוד"ה כל (סוטה לט, א). שו"ע או"ח סקס"ו.



קכג, ג – חננו ה' חננו כי רב שבענו בוז

כ"ק אדמו"ר הצ"צ

עט

ג חננו ה' חננו כי רב שבענו בוז. רבות וישלח פע"ה דף פ"ד ע"ד ע"פ ועבד ושפחה. הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם חננו ה' חננו כי רב שבענו בוז:

כפ' נשא פי"א דרמ"ה ע"ב ע"פ ויחונך. ד"א ויחונך להוציאך משעבוד עובדי כוכבים כמ"ד חננו ה' חננו כי רב שבענו בוז. ויש לפרש דכתיב מי יתנך כאח לי כו' גם לא יבוזו לי. כי בכנס"י נאמר היתה כאלמנה שהלך בעלה למדה"י שנסתלק קדושתו ית' למעלה. וע"כ היא בתוך הגולה בבזיון רב וכמ"ש למה יאמרו הגוים איה אליהם כו' ואזי הם רק כעיני עבדים כו'. וזהו נמשך דוקא כשהיא בבחי' אשה לבד שע"ז שייך לומר ובפשעכם שולחה אמכם כו' משא"כ אם היו ג"כ בבחי' אח ואחות אשר לאהבה זו אין שום הפסק כי היא באה מכח התולדה שישראל עלו במחשבה כו' ואזי גם לא יבוזו לי כו' ואזי מבקשים חננו ה' חננו כו' כו' להיות כאח לי ועמ"ש בבה"ז פ' וירא ע"פ וגם אמנה אחותי בת אבי היא כו':

יהל אור עה"פ (ע' תפ"ט)

פ

ובאת אחותו כו' ומנשקתו כו' ואומרת לית דה מבדה לי כו', ור"ל אין בזה בזיון לא שאני מנשקו כו' ע"ש והיינו כמ"ש ברבות בשמות שם, וי"א אף נשיקה של קריבות אין בה גנאי שנאמר וישק יעקב לרחל שהיתה קרובתו, ויש לפרש דהנה כתיב חננו הוי' חננו כי רב שבענו בוז, תלים קכ"ג, ומבואר ברבות פ' נשא פי"א דרמ"ה ע"ב ע"פ ויחונך דקאי על שעבוד עובדי כוכבים כו' והוא ע"ד למה יאמרו הגוים איה נא אלקיהם, וזהו הבזיון שמבזים אותנו, וכמ"ש לעג השאננים הבוז לגאי יונים שהם הגאים בבחי' אם תגביהי כנשר כו' ואומרים ידינו רמה כו'. וכל זה נמשך רק מפני שהתנהג עמה בבחי' בעל לאשה שכשפשעה הוא דנה בשילוח בגירושין וכמ"ש ברבות באיכה משא"כ אם התנהג עמה ג"כ כאח לאחות שהם מחוברים בחבור שאין לו שום הפסק בעולם מצד טבע תולדותם, והיינו שהרי ישראל עלו במחשבה שהם בחי' עצם מעצמי ממש, א"כ מבחי' זו אי אפשר לעזובם. וע"ז מבקשת מי יתנך כאח לי כו' ואזי גם לא יבוזו לי ולא יוכלו החיצונים להפריד כו'. ומזה נמשך מ"ש אחר כך מים רבים לא יוכלו כו' עד בוז יבוזו לו.

אוה"ת שה"ש (ח"ב) ע' תרכ"ט

הוספה:

— מספר קכג —

כ"ק הרה"ג הרה"ח וכו' המקובל מוהר"ר לוי יצחק

פא

ע"י קריאת ההלל מתמתקין גם הם, כי הרי הללוי"ה מספרו כל שם אלקים גם האותיות א"ם א"כ ע"י קריאת ההלל מתמתקין גם אותיות א"ם דאלקים, אך מיתוקן, לא היה בהם מקודם חילוף על אותיות הקודמין להם, כי א"א להיות בהם חילוף באותיות הקודמין (כי גם מ' סתומה דאלקים שמתחלף על מ' פתוחה, הנה באכדט"ם הוא ג"כ בסוף התיבה, שהוא מ' סתומה וכמ"ש בפע"ח שער חהמ"צ שם), אך מיתוקן בהלל, הוא שהג"פ א"ם דג"פ אלקים מתמתקין בהקכ"ג פעמים שעונין בקריאת ההלל הללוי"ה כדאיתא בירושלמי סוכה פ"ג כמדומה (זכורני שכך איתא בירושלמי שם), שהם לנגד שנותיו של אהרן שהיו קכ"ג שנה כדאיתא שם. הנה קכ"ג הוא מספר ג"פ א"ם במכוון. להורות שע"י הקכ"ג הללוי"ה מתמתקין הג"פ אם דג' שמות אלקים, והוא ע"י המשכת אור החכמה, שהוא בחי' חיי אהרן, כי אהרן שהיה כהן גדול, שרש חסדים, ומספרו ע"ב קפ"ד הוא בחינת חכמה. (וי"ל מה שטהרת הנגע הוא ע"י אהרן, הנה נג"ע הוא מספר קכ"ג, ג"פ א"ם כי שרש הנגעים הוא ממוחין דאימא כמ"ש בע"ח שער לאה ורחל פ"ז ובלקו"ת בד"ה זאת תהיה תורת המצורע, ויש ג' מיני נגעים שאת ספחת בהרת, היינו ג"פ א"ם, וטהרתן ומיתוקן הוא ע"י אהרן בחי' חסדים, חכמה, ששני חייו היו קכ"ג שנה מספר ג"פ א"ם).

לקוטי לוי יצחק — הערות לזהר ח"א ע' רה

כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א

פב

א. בשייכות מיט דער צאָל פון שנות חיי אהרן הכהן וואָס ווערט דערציילט אין אַ פסוק בפ"ע בפרשתנוי — "ואהרן בן שלש ועשרים ומאת שנה במותו בהר

(1) לג, לט. וראה לקו"ש (ח"ח ע' 198. ח"ח ע' 411), די"ל רמז בדבר מה שדוקא כאן נכתב זמן מותו — ר"ח מנ"א (וכן מנין שנות חייו) — ולא לעיל בפ' חוקת (כ, כג ואילך) בעיקר מקום סיפור מותו ובפרטיות — שהוא משום שהפרשה נקראת תמיד בר"ח מנ"א או בסמיכות אליו.

ההר" – שטייט אין ירושלמי²: מאה ועשרים ושלוש פעמים שישראל עונין הללוי' (ביי אמירת הלל³) כנגד שנותיו של אהרן.

וואָס איז דער קשר פון עניית "הללוי'" מיט "שנותיו של אהרן"? איז דער ירושלמי מבאר⁴: הללוי' הללו אל בקדשו⁵, לאהרן קדושו, לאהרן קדוש ה'. ד.ה. אַז דער הלול פון דעם אויבערשטן איז פאַרבונדן מיט אהרן קדוש ה', ווי עס שטייט "הללו אל בקדשו".

פון דעם גופא וואָס דער ירושלמי פאַרבינדט אמירת קכ"ג פעמים הללוי' כנגד שנותיו של אהרן מיטן פסוק "הללו אל בקדשו" – אַז דער הלול דאַרף זיין "בקדשו" – איז מובן, אַז די שייכות פון אהרן צו אמירת הלל איז ניט בלויז אין אַן ענין פון מספר (וואָס ביידע איז מספרם קכ"ג), וואָס איז בלויז אַן ענין חיצוני, נאר עס איז פאַראַן צווישן זיי אַ שייכות אין תוכן: אמירת הלל דאַרף זיין פאַרבונדן מיט "קדשו", וועלכער איז ענינו של אהרן; ואדרבה – דאָס איז די סיבה אויף דעם וואָס זיי גלייכן זיך אויס אין זייער חשבון.

דאַרף מען פאַרשטיין: וואָס איז די שייכות פון ענית הללוי' (בהלל) מיט אהרן⁸?

ב. אַט-דער ענין (אַז די קכ"ג פעמים הללוי' זיינען כנגד שנותיו של אהרן) ווערט געבראַכט אין ספר הרמב"ם, אין די הלכות פון אמירת הלל (וואָס ער האָט אַריינגעשטעלט⁹ אין הלכות חנוכה¹⁰), בשעת ער רעדט וועגן דעם מנהג פון אמירת ההלל "בימי חכמים הראשונים", וזה לשונו:

אחר שמברך הגדול שמקרא את ההלל מתחיל ואומר הללוי' וכל העם עונין הללוי' וחוזר ואומר הללו עבדי ה' וכל העם עונין הללוי' וחוזר ואומר הללו את

(2) שבת פט"ז ה"א. ועד"ז במס' סופרים פט"ז ה"ב. מדרש תהלים (ומדרש תהלים באבער) מזמור ילקוט שם, ילקוט המכירי שם. בעל העיטור הלכות ערבה (הלל) – רמב"ם הל' חנוכה פ"ג ה"ב (כדלקמן בפנים).

(3) ראה קרבן העדה ושירי קרבן לירושלמי שם. כסא רחמים השלם (להחיד"א) למס' סופרים שם.

(4) ובמדרש תהלים באבער שם: יראי ה' הללוהו (תהלים כב, כד) וכתוב יראו את ה' קדושו (שם לד, י) ואהרן נקרא קדוש שנאמר לאהרן קדוש ה'.

ובמדרש תהלים שלפנינו (ועד"ז בילקוט ובילקוט המכירי. וכן הובא בבעל העיטור שם): יראו את ה' קדושו כו' (ולא הובא בתחלה הפסוק יראי ה' הללוהו). ולכאורה לפי זה אינו מובן ההמשך. וצ"ע.

(5) תהלים קב, א.

(6) שם קו, טז.

(7) ראה שער היחווה"א ספ"ז (פד, ב).

(8) וראה כסא רחמים שם – ביאור בזה ע"פ קבלה.

(9) וראה לקמן בפנים סעיף ז – טעם הדבר ע"ד הרמז.

(10) פ"ג ה"ב.

שם ה' וכל העם עונין הללוי' וחוזר ואומר יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם וכל העם עונין הללוי', וכן על כל דבר, עד שנמצאו עונין בכל ההלל הללוי' מאה ושלוש ועשרים פעמים, סימן להם שנותיו של אהרן.

דָּאָרְף מֵעַן פֶּאָרְשֵׁיִן: ס'איז ידוע אַז דער ספר יד החזקה להרמב"ם איז אַ ספר פון "הלכות הלכות"¹¹, ד.ה. ער ברענגט בספרו בלויז עניני הלכה (און ניט עניני דרוש אָדער סיפור דברים), ובלשון היעב"ץ¹²: ודברים שאין יוצא מהן דין מהדינים ולא מוסר והנהגה וידיעה הצריכה אין מדרכו ז"ל להטפל בהם בחיבור זה – איז לשם מה ברענגט ער אַט-דעם סימן?

בפשטות איז דער טעם פון אַ סימן אויף צו העלפן געדענקען. ובנדו"ד – געדענקען דעם מספר ענית ההלל (וי"ל שזהו ווען ס'איז ניט קיין מספר רגיל)¹³. אָבער ס'איז שווער צו זאָגן אַז בלויז דערפֿאַר ברענגט עס דער רמב"ם, ווייל ס'איז ניט דרכו של הרמב"ם בספרו יד החזקה צו געבן סימנים אויף געדענקען די מספרים וועלכע ער בריינגט¹⁴.

איז דערפֿאַר מסתבר צו זאָגן, אַז דער סימן איז אויך אַ הלכה.

ויש לומר די נקודת הביאור בזה:

מיטן ברענגען דעם סימן איז דער רמב"ם אויסן צו אַנדייטען דעם גדר פון עניית הללוי': אַז די אַלע קכ"ג פעמים וואָס מען דָּאָרְף עונה זיין הללוי' שטעלן צוזאַמען איין ענין (בדוגמת שנותיו פון איין און דעמזעלבן מענטשן)¹⁵, ובמילא, אַז מען פֿאַרפעלט עניית הללוי' איין מאָל, פעלט אין דער "שלימות" פון דעם ענין – עס מוז זיין דער פולער מספר פון קכ"ג עניות, וואָס שטעלן צוזאַמען אַ תוכן מיוחד (כנגד שנותיו של אהרן).

וואָס איז די הסברה פון דעם, אַז די קכ"ג פעמים עניית הללוי' זיינען אַלע צוזאַמען איין ענין?

(11) לשון הרמב"ם בהקדמתו ל"יד".

(12) בחידושים וביאורים לרמב"ם הל' ביהב"ח רפ"ד.

(13) וע"ד שהביא בסוף הקדמתו הנ"ל סימן לרמ"ח מ"ע ושס"ה מל"ת (אבל ההקדמה אינה "הלכות הלכות" – ואדרבא). וכן בהל' סנה' ספ"ט (סימן למספר הלוקין).

(14) להעיר מיד מלאכי (כללי הרמב"ם אות לד) שנקט הרמב"ם בכ"מ מנינא, שהוא סימן לזכירה (וראה אגרת תחה"מ להרמב"ם (ע' עד – בהוצאת קאפח): וסכמנום במספר . . מפני שחששתי שמא ישמיט אחד מן המעתיקים מן המספר ויאמר האומר לא הזכירה).

(15) דמה שפירש מספרם (קכ"ג) מפני שעי"ז אפשר לברר באיזה מקומות צריכים לענות, מכיון שלא פירט הרמב"ם מי הן "כל דבר"; ועי' ה"סימן" אחד מדגיש שהם ענין אחד.

אויך: וויבאלד אַז דער סימן איז "שנותיו של אהרן", איז דערפון מובן, אַז דאָס איז פאַרבונדן מיט ענינו של אהרן¹⁶. וואָס איז די שייכות¹⁷?

ג. וועט מען דאָס פאַרשטיין בהקדם שיטת הרמב"ם בסדר אמירת הלל – וואָס ער שרייבט¹⁸ (בנוגע דעם מנהג האמור וואָס איז געווען "בימי חכמים הראשונים"): זה הוא המנהג הראשון ובו ראוי לילך.

אין לכאורה ניט מובן: ס'איז מבואר אין מפרשי הש"ס¹⁹, אַז דער טעם פון דעם מנהג הנ"ל "בימי חכמים הראשונים" איז געווען מצד מיעוט הידיעה בזמן ההוא, עס זיינען געווען אַ סך "אינם בקיאים" וועלכע האָבן געמוזט יוצא זיין אמירת הלל דורך דעם שליח צבור.

היינט ווי זאָגט דער רמב"ם אַז ס'איז "ראוי לילך" אין דעם מנהג, און ניט אַז "ראוי" אז יעדערער זאָל אַליין זאָגן הלל²⁰?

איז דערפון גופא געדרונגען אַז לדעת הרמב"ם, איז אע"פ וואָס די סיבת התקנה (אין סדר אמירת הלל) איז געווען צוליב די "אינם בקיאים" – האָט מען אָבער איינגעשטעלט דעם סדר האמירה אין אַזא אופן, אַז ס'זאָל דורכדעם גאַרניט פֿעלן בהאמירה (אויך פון די בקיאים); ס'איז ווי מ'וואָלט אַליין געזאָגט גאַנץ הלל.

ויש לומר, אַז דער טעם דערויף איז מובן מדברי הרמב"ם אין זיין פסק הלכה אין סדר אמירת הלל, וואו ער זאָגט אַז:

(א) די עניינת העם איז – הללו²¹ (ניט ווי די דיעה פון אַנדערע ראשונים²², אז

16) דעפ"ז יומתק שהוא סימן ע"פ תורת אמת. וכמו בהל' סנה' שם שהרמב"ם מבאר את הסימן – "לקו זרים". וגם בהקדמה שם – ראה רמב"ם ספר המדע (ירושלים, תשכ"ד) בשינויי נוסחאות, שיש גירסא שהביא ראיות מפסוקים על הקשר בין הסימן לנסמן.

וזה שבנדוד' לא הביא הרמב"ם שום פסוק וכו' (דלא כבירושלמי דלעיל), י"ל שהשייכות לענינו של אהרן פשוטה כל כך, שלא הוצרך הרמב"ם להוסיף ביאור.

17) ביאור ע"פ קבלה – ראה לקוטי לוי יצחק לזהר (ויחי) ע' רה ואילך. וראה חת"ס לסוכה לח, ב.

18) הל' חנוכה שם סוף הי"ד.

19) לסוכה לח, סע"א ואילך.

20) ואינו דומה לחזרת הש"ץ שבכל אופן צריכים לקיים תקנת חכמים, אף אם כולם בקיאים (שו"ע אדה"ז או"ח סקכ"ד ס"ד. וש"נ) – כי התם הבקיאים צריכים להתפלל, משא"כ כאן שלא כתב הרמב"ם שהבקיאים יאמרו הלל (גם) לעצמם.

לכאורה אפ"ל שמצד "ברב עם הדרת מלך" טוב יותר לצאת ע"י הש"ץ (עיינן שו"ע אדה"ז או"ח סרי"ג ס"ו. שם סנ"ט ס"ד. אנציקלופדי' תלמודית ערך "ברב עם הדרת מלך") – אבל צ"ע אם אפשר לומר כן בנוגע להלל שהוא כמו תפלה (ראה שו"ע אדה"ז סנ"ט שם), כמ"ש במאירי שהובא לקמן סעיף ד.

21) וכדעת רש"י סוכה שם. מאירי שם. וראה אנציקלופדי' תלמודית כרך ט ערך הלל (ע' תי ואילך).

22) תוס' ר"ן וריטב"א וכו' – ראה אנציקלופדי' שם.

עניית הללוי' איז געווען נאָר ביים ערשטן פרק פון הלל, אָבער ביי די אַנדערע פרקים פלעגט מען ענטפערן דעם וואָרט וועלכער איז ראש אותו הפרק):

(ב) עס איז פאַראַן אַ מספר מסוים פון די עניות הללוי' ("סימן להם שנותיו של אהרן"), ד.ה. מ'מוז האָבן אַלע קכ"ג פעמים.

ד. דער ביאור אין דעם:

בנוגע דעם סדר פון עונה זיין בשעת אַ גדול איז מקריא את ההלל, פרעגט דער מאירי²³: צוליב וואָס דאָרף מען האָבן די ענית פון הללוי' – מען קען דאָך יוצא זיין (הלל) דורך הערן פון שליח צבור (דשומע כעונה²⁴)? און ער ענטפערט, אַז הלל "כעין תפלה הוא", און ביי תפלה איז אַ כלל²⁵ אַז "אין אדם מוציא ידי חבירו בה", נאר וויבאַלד אַז "אינה תפלה גמורה" האָט מען מקיל געווען, אַז מ'דאָרף ניט זאָגן גאַנץ הלל (ווי ביי תפלה), נאָר ס'איז גענוג דאָס ענטפערן הללוי' או כו"ב.

פון דעם אָבער וואָס דער רמב"ם זאָגט וועגן דעם מנהג "ובו ראוי לילך", אין משמע, אַז דאָס איז ניט אַ קולא (ווארום דעמולט איז מובן, אַז עס איז מער ראוי ניט צו נוצן אַ קולא (און זאָגן גאַנץ הלל)).

ולכן י"ל, אז לדעת הרמב"ם טוען אויף די עניות הללוי' אַז עס זאל פאַררעכנט ווערן פונקט ווי מ'וואַלט אַליין געזאָגט (גאַנץ) הלל. וע"ד ווי מ'געפינט ביי עניית אמן אויף אַ ברכה, אַז "העונה אמן אחר המברך הרי זה כמברך"²⁶: בשעת מ'הערט און מ'האָט כוונה צו יוצא זיין אָבער מען ענטפערט ניט קיין אמן, איז מען אויך יוצא י"ח, אָבער מ'איז ניט "כמברך". אָבער ווען מ'איז עונה אמן, איז הרי זה כמברך".

דאָס הייסט: לויטן מאירי, זיינען די עניות הללוי' וראשי פרקים (ניט אַן אויפטו אין עצם חיוב פון אמירת הלל, נאָר זיי זיינען) אַ תקנה נוספת, ובלשונו²⁷: "כדי להפליג בהערת השמחה"; דאָס הייסט, דעם חיוב פון אמירת הלל קען מען יוצא זיין בשמיעה מדין שומע כעונה²⁸, נאָר כדי עס זאָל זיין שמחה, מוז זיין אַ

23 סוכה שם.

24 ראה סוכה שם, ב.

25 ראה ירושלמי ברכות פ"ג ה"ג.

26 רמב"ם הל' ברכות פ"א ה"א. וראה כס"מ שם. שו"ע אדה"ז או"ח סוף סימן רא.

27 סוכה שם – בטעם שבתפלה מוציא את שאינו בקי כשישנו שם מתחלה ועד סוף, ובהלל הצריכו

לענות הללוי' כו'.

28 ראה גם ערוך לנר סוכה שם ד"ה הוא אומר הושיעה נא (בדעת כמה ראשונים): דמה שאמרו הללו

לא חשיב כעונה ולא יצאו רק מטעם שמיעה.

השתתפות באמירה בפועל, און דאָס איז דורך עניות הללו'י כו'.

דער רמב"ם לערנט אָבער, אַז עניית הללו'י כו' איז (ניט אַ זייטיקער ענין בחיוב אמירת הלל, נאָר) אַ טייל פון חיוב אמירת הלל: דער ענין השמחה שבהחיוב דהלל מאַכט אַ חיוב אז מ'מוז זאָגן (גאַנץ) הלל, און דערפאַר האט מען מתקן געווען די עניות כו' כדי יעדערער זאל ווערן "כאומר הלל". ומהאי טעמא איז עס א מנהג וואָס "בו ראוי לילך"²⁹.

ה. וויבאַלד אַז די עניות דאַרפן אויפטאָן אַז מ'זאָל זיין "כאומר הלל", איז פאַרשטאַנדיק, אַז מ'האַט מתקן געווען אַ נוסח (— אויסגעקליבן אַ וואָרט) וואָס האָט אַ שייכות צו (גאַנץ און גאַנצקייט פון) הלל — ע"ד ווי עניית "אמן" (מלשון אמת)³⁰, וואָס טוט אויף מ'זאָל זיין "כמברך".

און דעריבער האַלט דער רמב"ם אַז מען האָט עונה געווען "הללו'י" על כל דבר" (און ניט — ראשי הפרקים) — וואָרום דאָס דריקט אויס דעם תוכן כללי ועיקרי פון הלל.

און היות אז דער מכוון פון דעם סדר איז, כדי עס זאָל זיין ווי מ'זאָגט אַליין גאַנץ הלל — איז מובן, אַז דערצו פאַדערן זיך אַלע קכ"ג פעמים עניית הללו'י, וואָס דערפאַר ברענגט דער רמב"ם דעם סימן (כנ"ל ס"ב).

ו. לויט דעם וועט מען אויך פאַרשטיין די שייכות פון עניית הללו'י של העם צו אהרן'ן, און אויך — צו "שנותיו של אהרן":

ענינו של אהרן איז — "אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה"³¹ — די אחדות פון אַלע אידן.

און דער ענין של אהרן ווערט אויסגעדריקט אין תורה בקשר עם מנין שנות חייו: בשעת מותו, ווען ער איז געווען בן קכ"ג שנה, שטייט אין פסוק³² "ויבכו גו' כל בית ישראל", און חז"ל³³ זיינען מבאר, אַז אין דעם איז אהרן געווען אפילו מער ווי משה, ווארום ענינו איז געווען "רודף שלום כו'".

(29) והא שבזמן הש"ס כבר הי המנהג שהבקיאים אמרו הלל עם הש"ץ (ראה סוכה שם. רש"י ותוס' שם) — אולי י"ל שהוא ע"ד ברכות ק"ש שחששו שמא יפנה לבבו לדברים אחרים (שו"ע אדה"ז או"ח סנ"ט שם. וש"נ. אנציקלופדי תלמודית ערך ברכות ק"ש בסופו).

(30) ראה שבעות לו, א וברש"י שם. שו"ע אדה"ז או"ח סקכ"ד ס"ט. אנציקלופדי תלמודית כרך ב ערך אמן.

(31) אבות פ"א מ"ב.

(32) חוקת כ, כט.

(33) אבות דר"ן פ"ב, ד. ובכ"מ. הובא ברש"י עה"ת שם.

און דאָס איז די שייכות פון די עניות הללוי' צו "שנותיו של אהרן", ווייל

[נוסף לזה וואָס די סיבה פון דער תקנה איז געווען צוליב די "אינם בקיאים" – בדוגמת אהרן וואָס איז געווען "אוהב את הבריות (הרחוקים מתורת ה' ועבודתו)³⁴ ומקרבת לתורה" – איז אויך]

דער אויפֿטו פון דער תקנה איז, אַז אַנשטאַט יעדער איד זאָל זאָגן הלל פֿאַר זיך, ווערן אַלע אידן נתאחד אין איין אמירת הלל.

און נאָך מער: וויבאַלד אַז די עניות טוען אויף עס זאָל זיין כאילו יעדערער זאָגט גאַנץ הלל, קומט אויס אַז דאָס איז אַן אחדות אמיתית³⁵:

ווען מ'איז יוצא בלויז אין אַן אופן פון "שומע כעונה" – איז דאָס נאָך ניט קיין שלימות האחדות. ווייל אע"פ אַז אַלע זיינען יוצא מיט דער זעלבער אמירת הלל, איז דאָס אָבער אין אַן אופן וואָס דער קיום מצות הלל איז ניט גלייך ביי אַלעמען: איינער (דער ש"ץ) איז איר מקיים דורך אמירה, און אַלע אַנדערע זיינען בלויז שומע ("מקבל") פון דעם ש"ץ און יוצא ידי חובתם דורך זיין אמירה³⁶.

אָבער דורך די עניות פון הללוי' ווערט אויפגעטאָן אַז אַלע האָבן דעם ענין ההלל אויף דעם זעלבן אופן – אמירת הלל: און דאָס גופא איז אין אַן אופן של אחדות: די איין אמירה של הש"ץ איז די אמירה פון "כל העם" וואָס זיינען "עונין".

ז. על פי כל הנ"ל יש לומר, אַז דאָס איז אויך דער ביאור – בדרך סימן ורמז אין אַ שאלה כללית אין רמב"ם דא: פאַרוואָס האָט דער רמב"ם אַריינגעשטעלט די הלכות פון הלל אין הלכות חנוכה³⁷? לכאורה איז מקומן אין הלכות תפלה³⁸?

ועל פי הנ"ל יובן: לויטן ביאור האמור קומט אויס, אַז איינער פון די עיקר'דיקע ענינים אין אמירת הלל (לויטן מנהג הראשון אָבער וואָס "בו ראוי לילך") איז די אחדות פון אידן – דאָס וואָס אַלע אידן צוזאַמען שטייען אין אַ מצב פון שלום בתכלית, ביז צו אַן אחדות שלימה.

(34) תניא פל"ב.

(35) ראה תניא שם: אב אחד לכולנה כו' רק שהגופים מחולקים כר ואחיה אמיתית.

(36) ראה שו"ע אדה"ז סו"ס רא וסרי"ג שם.

(37) ואולי יש לומר טעם הדבר (ע"ד הפשט), משום שחיוב הלל בחנוכה הוא חלק מעצם המצוה והתקנה דחנוכה (כלשון הרמב"ם (פ"ג ה"ג, וראה שבת כא, ב): התקינו חכמים שבאותו הדור שיהיו שמונת הימים האלו... ימי שמחה והלל), משא"כ בשאר הימים הוא חיוב נוסף על עצם ענין וקדושת היום וכיו"ב.

(38) ויתר על כן: בהלכות תפלה (פ"ט הי"ב. פ"ב ה"כ), בביאור סדר התפלה בימים שיש בהם תפלת

מוסף, לא הזכיר חיוב אמירת הלל ביו"ט.

און דאָס איז דער סיוּם וחותם (וואָס "הכל הולך אחר החיתום"³⁹) פון הלכות חנוכה, אַז "כל"⁴⁰ התורה ניתנה לעשות שלום בעולם"⁴¹.

ח. די גמרא⁴² זאָגט "ביקש הקב"ה לעשות חזקי' משיח", נאָר ווייל "עשית לו כל הנסים הללו ולא אמר שירה לפניך", דעריבער איז ער ניט געווען דער וואָס האָט גואל געווען די אידן.

וויבאלד אז מרובה מדה טובה כו'⁴³, איז מובן, אַז דער ענין פון אמירת הלל ושירה אויף ניסים אין מקרב און מביא די גאולה.

ויהי רצון, אַז דורך דעם בירור הלכה אין הלכות הלל,

און אויך דורך דעם (מעשה הוא העיקר –) משבח ומהלל זיין דעם אויבערשטן אויף אַלע נסים וואָס ער טוט מיט אידן, וואס מ'זעט בגלוי אַז "יד ה' עשתה זאת"⁴⁴, "כי ה' אלקיך הוא הנותן לך כח לעשות חיל"⁴⁵,

זאל מען זוכה זיין בקרוב ממש צו דער אמירת שירה העשירית⁴⁶ דלעת"ל און נאכמער – באופן פון שיר חדש⁴⁷, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

(משיחות ש"פ מטו"מ תשל"ז, ש"פ מסעי תשמ"א)

לקו"ש חכ"ג ע' 229 ואילך

(39) ברכות יב, א.

(40) ועפ"ז כל התורה נעשית באחדות – ומטרה אחת "לעשות שלום בעולם".

(41) וראה לקו"ש חט"ו ע' 372 ואילך – ביאור הקשר ד"כל התורה" ו"שלום" לחנוכה.

(42) סנהדרין צד, א.

(43) סוטה יא, א. וש"נ.

(44) ישעי' מא, כ.

(45) עקב ח, יח.

(46) בסוג אחד עם הט' שקדמו. ויש בה עילוי נוסף: שיר (ל' זכר – ענין) חדש – כבמכילתא עה"פ אז

ישיר הובאה בתוס' שבהערה הבאה.

(47) ראה תוד"ה ה"ג, פסחים קטז, ב.

פג

א. בהמשך להמדובר לעיל שבכ' חשון שנה זו מתחילה שנת הקכ"ג להולדת אדמו"ר נ"ע – הרי כמו על כל דבר, יהודי מחפש מיד היכן מוזכר בתורה מספר קכ"ג, עד בהלכה בפועל.

הרמב"ם מזכיר זאת בספרו יד החזקה בהלכות חנוכה,

– שבקביעות שנה זו יש לחנוכה שייכות מיוחדת לכ' חשון (וראש השנה): דובר לעיל שכ' חשון חייב תמיד לחול באותו יום בשבוע כמו (יום הראשון של) ראש השנה, אבל חנוכה אינו חייב תמיד לחול באותו יום בשבוע (כי חודש חשון לפעמים מלא ולפעמים חסר): אבל בקביעות שנה זו חל היום הראשון של חנוכה ביום השבת, אותו יום בשבוע שבו חל כ' חשון וראש השנה.

וכמו שתחילת וסוף חודש תשרי היו (בשנה זו) ביום השבת – ראש השנה, התחלת החודש, הי' ביום השבת, ושמיני עצרת, זמן הקליטה והסיום וחותרם של החודש, הי' ביום השבת – כך גם התחלת וסיום חנוכה בשנה זו הם ביום השבת, היום הראשון של חנוכה הוא שבת, והיום האחרון של חנוכה, "זאת חנוכה" (כפי שנקרא), הוא שבת. –

הרמב"ם כותב בהלכות חנוכה² בהלכות דאמירת הלל, כשמדבר אודות המנהג דאמירת הלל "בימי חכמים הראשונים": "אחר שמברך הגדול שמקרא את ההלל מתחיל ואומר הללויה וכל העם עונין הללויה וחוזר ואומר הללו עבדי ה' וכל העם עונין הללויה וחוזר ואומר הללו את שם ה' וכל העם עונין הללויה וחוזר ואומר יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם וכל העם עונין הללויה, וכן על כל דבר ודבר, עד שנמצאו עונין בכל ההלל הללויה מאה ושלוש ועשרים פעמים, סימן להם שנותיו של אהרן". שהמקור לזה הוא מהירושלמי³, ועוד⁴.

מאמר המוסגר:

דובר בזה פעם בארוכה⁵, שלכאורה יש כאן דבר פלא: מדוע העמיד הרמב"ם את ההלכות של הלל בהלכות חנוכה, ולא בהלכות תפילה או בהלכות יו"ט הבאות לפני זה (ברמב"ם) – כי אמירת הלל היא חיוב לא רק בחנוכה, אלא גם בזמנים אחרים, חצי הלל, או הלל שלם, כידוע⁶ הסימן בזה "בבטח", מלשון "בטחו בה"⁷ [כי סימן בתורה אינו רק בכדי לזכור את הענין, אלא יש לזה גם קשר בתוכן הענין⁸]. וכמו כן דובר אזי: מה נוגע בספר הלכות (יד החזקה) ש"סימן להם שנותיו של אהרן"? וגם האם עניית הללויה ע"י העם היא מלכתחילה, ויוצאים י"ח ע"י אמירת הלל של הש"ץ, או לא וכו', כמדובר אז.

(1) לקו"ת שמע"צ פח, ד. צא, א. ובכ"מ.

(2) פ"ג הי"ב.

(3) שבת פט"ז ה"א.

(4) נסמן בלקו"ש חכ"ג ע' 229 הערה 2 (נעתק באות שלפנ"ז).

(5) שיחת ש"פ מטו"מ תשל"ז (לקו"ש שם ע' 233).

(6) סידור אדה"ז לפני סדר הלל.

(7) ישע"י כו, ד.

(8) ראה לקו"ש שם ע' 230 הערה 16. וראה לקו"ש ח"ט ע' 30 ובהערה 43.

ועכ"פ – מרמב"ם זה רואים שני ענינים במספר קכ"ג: (א) שענו בהלל "הללוייה" קכ"ג פעמים; (ב) שזה קשור עם שנותיו של אהרן, שהיו קכ"ג.

ומזה ששנותיו של אהרן היו קכ"ג, מובן, שקכ"ג הוא שלימות בעבודה, שלכן אהרן לא חי פחות או יותר מזה, כי דוקא בקכ"ג שנה פעל את שלימות עבודתו.

וכן הוא גם אצל כל בני ישראל, שיש שלימות בעבודתו הקשורה עם קכ"ג – כי כל אחד מישראל נצטוו "הוי מתלמידיו של אהרן"¹⁰.

ועכשיו אין צורך לעבור לקכ"ג שנה בפועל (שנה אחרי שנה) בכדי שתהי' שלימות עבודה זו (כפי שהי' אצל אהרן), אלא זהו בענין שלימות העבודה המורכב מקכ"ג.

ועפ"ז מובן גודל העילוי הנפעל בשנת הקכ"ג דבעל יום ההולדת – היות שמספר קכ"ג מורה על תכלית השלימות בעבודה (בדוגמת תכלית השלימות ד"שנותיו של אהרן").

ונוסף לזה (הקשר דקכ"ג לשני הענינים – הלל ושנותיו של אהרן), יש לקכ"ג גם קשר לחנוכה, שלכן מכניס זאת הרמב"ם בהלכות חנוכה (כפי שהביאור בזה הוא, כמדובר אז).

ומכל שלושת ענינים אלו הקשורים עם קכ"ג בתורה – הלל, שנותיו של אהרן, וחנוכה – צריכה להיות הוראה לכאו"א, כדלקמן.

ב. ההוראה הקשורה עם חנוכה:

חנוכה הוא על שם וקשור עם חנוכת הבית¹¹ וחנוכת המזבח¹², שהיתה בימי חנוכה בפעם הראשונה¹³.

הענין דחינוך הוא – מלשון התחלה, כפרש"י¹⁴ שאז מתחילה עבודה חדשה (או שמרעננים עבודה מחדש), ולכן צריכים לעשות אז ענינים מיוחדים בכדי שהעבודה אח"כ תהי' בשלימותה, כפי שזה הי' בשבעת ימי המילואים (ימי החינוך) במשכן.

(9) שיחות: ש"פ מטו"מ תשל"ז: ש"פ מסעי תשמ"א (לקו"ש חכ"ג שם).

(10) אבות פ"א מ"ב.

(11) שבלי הלקט סקע"ד.

(12) דרכי משה לטווא"ח (ורמ"א) ר"ס עתר.

(13) יל"ש מלכים רמז קפד. מגילת תענית פ"ט. וראה תו"א ושערי אורה סד"ה בכ"ה בכסלו. סה"מ

תרנ"ט ע' קנב. ועוד.

(14) לך לך יד, יד. פ' שופטים כ, ה.

והענין דחנוכת הבית אינו רק בבית המקדש ובמזבח, אלא גם בכל בית פרטי¹⁵. כידוע מאמר אדמו"ר הזקן בלקו"ת¹⁶ ד"ה "מזמור שיר חנוכת הבית", שבזה מצויין שאדמו"ר הזקן אמר את המאמר "בחנוכת הבית המדרש"¹⁷, ובנוסחאות אחרים¹⁸ – בחנוכת הבית פרטי של יהודי. ושם מבאר שעושים חנוכת הבית בכל בית של יהודי, וזה קשור עם חנוכת בית המקדש, שנאמר "ושכנתי בתוכם", בתוך כאו"א, בכל בית גשמי של יהודי, אע"פ שזהו בעולם הזה, בזמן הגלות. היינו, שנוסף לזה שכללות עולם הזה נעשה דירה לו ית' בתחתונים – בית יהודי במיוחד הוא בית לה, שעליו אמר ה' "ושכנתי בתוכם".

ולכן מובן ההוראה מחנוכה, שאצל כל אחד ואחת מישראל – גם "ואחת", כידוע הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר¹⁹ שחינוך צריך להיות הן אצל בנים והן אצל בנות – צריכה להתחיל העבודה מחדש בעשיית ענינים מיוחדים בכדי שהעבודה תהי' בשלימות, ומתוך "שטורעם" והוספה מיוחדת, בדוגמת ה"שטורעם" וההוספה שעושים בעת החינוך והתחלת העבודה, כפי שמצינו בחנוכת המקדש והמזבח (כנ"ל).

וכפי שרואים במוחש שכאשר מדובר אודות עבודה חדשה (התחלת ענין חדש) – אזי נעשית העבודה מתוך חיות והתלהבות מיוחדת.

וזהו גם הקשר דמספר קכ"ג שבהלל ("הללויה מאה ושלוש ועשרים פעמים") "לשנותיו של אהרן" ולחנוכה: כאשר העבודה היא בתכלית השלימות (בדוגמת השלימות ד"שנותיו של אהרן"), ומתוך חיות והתלהבות מיוחדת שבהתחלת דבר חדש (בדוגמת הענין דחנוכה) – אזי גם ההמשכה מלמעלה לכאו"א מישראל היא בתכלית השלימות ובהרחבה, ולא רק בנוגע לעניניו הרוחניים, אלא גם בנוגע לצרכיו הגשמיים – בני חיי ומזוני רויחי. ואז – כתוצאה מזה – גם ההילול (והשבח) שלו להקב"ה הוא באופן ד"הללויה קכ"ג פעמים" – בתכלית השלימות.

ג. ובמיוחד צריכה העבודה להתבטאות בהארה ("על פתח ביתו מ)בחוי"ן" (ענינו של חנוכה)²⁰ – להאיר גם יהודים אחרים הנמצאים בחוי"ן, ועד להאיר את כל החוי"ן.

(15) ראה לקו"ש ח"ח ע' 448 ואילך.

(16) ברכה צח, ד.

(17) מאמרי אדה"ז תקס"ו ע' ק.

(18) ראה הערות וציונים לד"ה מזמור שיר חנוכת הבית הנ"ל (הוספות ללקו"ת יט, ריש ע"ב).

(19) אגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג ע' תסט. ח"ד ע' קפ"ז. ובכ"מ.

(20) שבת כא, ב.

ועד שיהי' "כליא ריגלא דתרמודאי"²⁰, "תרמוד אותיות מורדת"²¹ (כפי שמביא בעל יום ההולדת בכמה ממאמריו²²), שיפעלו גם בעולם שבו יש את האפשרות ל"מורדת", ועד ב"ריגלא דתרמודאי", שיהי' "והי' ה' למלך על כל הארץ"²³, ועד לתכלית השלימות שבזה – כאשר יקויים היעוד "קץ שם לחושך"²⁴ ו"לילה כיום יאיר"²⁵, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

וגם קודם לכן, כאשר נמצאים בסוף זמן הגלות, נפעל אצל אומות העולם שיהי' "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך"²⁶, ובמילא כבר עכשיו יש מעין הענין ד"והיו מלכים אומניך ושרותיהם מניקותיך"²⁷, כי "מזלייהו חזי"²⁸ שנמצאים כבר בסוף זמן הגלות ותיכף ומיד באה הגאולה העתידה. דאע"פ שזהו עוד קודם ביאת המשיח, יש מעין זה אצל אומות העולם – "וראו ממך" באופן דיראת הכבוד, שהם מסייעים לבני ישראל בכיוון האמור שבני ישראל יוכלו להוסיף עוד יותר בתורה ומצוות ואהבת ישראל (ללא בלבולים), ועי"ז ממהרים ומקרבים עוד יותר את הגאולה העתידה, באופן ד"אחישנה"²⁹.

וכאשר עושים את העבודה מחדש באופן של חינוך – זה קשור עם הלל, עם נתינת הלל ושבח להקב"ה על כל הענינים.

ד. העבודה הנ"ל – להאיר גם את החוץ, עד "כליא ריגלא דתרמודאי" – קשורה עם עבודתו של אהרן:

המשנה אומרת הוראה לכל אחד מישראל "הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה"¹⁰. דמכיון שזוהי הוראה במשנה, זה שייך לכל אחד ואחת בפשטות, כי "טעה בדבר משנה חוזר"³⁰ מפני שבמשנה מלכתחילה לא שייך לעשות טעות.

והכוונה בפשטות, שכל אחד מישראל צריך לאהוב יהודים אחרים ולקרובם

21) עמק המלך שער קרית ארבע ר"פ קיא (קח, א). קה"י ערך תרמוד. וראה סה"מ חנוכה ע' ז. וש"נ.

22) סה"מ תרמ"ג ע' מט. תרנ"ד ע' צח ואילך. תר"ס ע' עג ואילך. תרע"ח ע' קיז-ח.

23) זכרי' יד, ט.

24) איוב כח, ג. ראה ב"ר פפ"ט, א. ד"ה קץ שם לחושך תשכ"ד (סה"מ מלוקט ח"ה ע' שכט ואילך). וש"נ.

25) תהלים קלט, יב.

26) תבוא כח, י.

27) ישע"י מט, כג. וראה לקו"ש חכ"ד ע' 175-6. ועוד.

28) מגילה ג, א. וש"נ.

29) ישע"י ס, כב. סנהדרין צח, א.

30) כתובות פד, ב. סנהדרין לג, א. ובכ"מ.

לתורה, עד גם יהודים כאלה הנקראים בשם "בריות", היינו שהם עומדים בדרגא נמוכה ביותר³¹, בחוץ, וגם אותם לקרב לתורה.

ולא באופן שהיות והם בריות, מורידים משהו מהתורה ועושים פשרות, ומורידים את התורה אליהם ח"ו, אלא אדרבה – "ומקרבן לתורה", צריכים להרימם ולקרבתם לתורה, באופן שהתורה נשארת בשלימותה כמו שהיא³².

ואז נעשית אחדות כל ישראל, "גוי אחד בארץ"³³, כי מקשרים את כל בני ישראל עם "תורה אחת"³⁴, תורה תמימה, נגלה דתורה ביחד עם פנימיות התורה (כנ"ל ס"י).

ועי"ז פועלים גם כביכול אחדות בכל הדרגות באלקות, עד שנעשה גם בעולם, "כשם שאני נכתב כך אני נקרא"³⁵, "ה' אחד ושמו אחד", עד שאפילו גוי בעולם קולט ("דערהערט") את שם המפורש "כפי שאני נכתב".

וביחד עם אחדות בתורה, "תורה אחת", שלימות התורה, יש את שלימות הארץ, ארץ אחת, ושלימות העם, "גוי אחד בארץ",

"בנערנו ובזקנינו . . . בבנינו ובבנותינו"³⁶, "קהל גדול ישובו הנה"³⁷, יוצאים מהגלות, ונכנסים לגאולה האמיתית והשלימה כפשוטה, כפי שאמר אדמו"ר מהר"ש שזקוקים לגאולה כפשוטה למטה מעשרה טפחים, ובמהרה בימינו ממש.

משיחת ש"פ וירא כ' מרחשון תשמ"ג³⁸

(31) ראה תניא פל"ב (מא, ב).

(32) ראה לקו"ש ח"ב ע' 316. חט"ו ע' 198.

(33) שמואל-ב ז, כג.

(34) ל' הכתוב – בא יב, מט. ובכ"מ.

(35) פסחים נ, א.

(36) בא י, ט.

(37) ירמ' לא, ח.

(38) הנחה בלתי מוגה – דברי משיח תשמ"ג.

ספר זה נדפס לזכות
כל המתעסקים והמסייעים
בעריכת והדפסת ספר זה

מתנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א לכבוד י"א ניסן, שנת הקב"ג!

אברהם בן רוזא

אברהם חיים בן ורדה בת ציון

אברהם ישעי' בן סלוח

ישראל בן שרה

מאיר משה הלוי בן חי' דרייזל מערקא

מאיר שלמה בן חוה

מנחם מענדל הלוי בן נחמה דינה פינא

מנחם מענדל בן חנה חי' פרידה דבורה

מנחם מענדל בן מילה

מנחם מענדל שלמה בן רחל

סימון בן חי' צבי'

שליט"א

יה"ר שיזכו להוסיף בפעולות לנחת רוח כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
ולזרוז התגלותו המיידית תיכף ומיד ממש

יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד

ספר זה נרפס לזכות

ר' רחמים בן חנה ציונה שיחי'
 מרת רחל בת איילה שתחי'
 מנחם מענדל שלמה בן רחל שיחי'
 חי' מוסיא בת ברכה שתחי'
 שלום דובער בן חי' מוסיא שיחי'
 דבורה לאה בת חי' מוסיא שתחי'
 שיינא בת חי' מוסיא שתחי'
 מנוחה בה היה מוסיא
 שניאור זלמן בן חי' מוסיא שיחי'
 רינה אילה בת חי' מוסיא שתחי'
 חנה בת חיה מוסיא שתחי'
 חיים הלל בן רחל שיחי'
 מנחם מענדל בן צפרה חנה לבנה שיחי'
 יוסף צמח בן צפרה חנה לבנה שיחי'
 ישראל גבריאל נח בן צפרה חנה לבנה שיחי'
 חי' שרה בת צפרה חנה לבנה שיחי'
 שלמה ניסן בן צפרה חנה לבנה שיחי'
 בתיה עזווה בת צפרה חנה לבנה שיחי'
 שמעונא שרה בת רחל שתחי'
 מנחם מענדל בן יוכבד שיחי'
 שמואל יוסף יצחק בן שמעונא שרה שיחי'
 משה דוד בן שמעונא שרה שיחי'
 אברהם אלכסנדר בן שמעונא שרה שיחי'
 ישראל אליהו בן שמעונא שרה
 יחיאל מיכל בן שמעונא שרה שיחי'
 שניאור זלמן בן רחל שיחי'
 שמעונא שרה בת רוזה שתחי'
 חי' מושקא בת שמעונא שרה שתחי'
 מנחם מענדל בן שמעונא שרה שתחי'
 ביילא אילה בת שמעונא שרה שתחי'
 לוי יצחק בן שמעונא שרה שתחי'
 יהודה אריה לייב בן שמעונא שרה שיחי'
 שיינדל כמונה בת שמעונא שרה שתחי'
 שירה רבקה בת שמעונא שרה שתחי'
 יהודה לייב בן שמעונא שרה
 רבקה בת רחל שתחי'
 פנחס מנחם מענדל בן לבנה שיחי'
 דובער יעקב בן רבקה שיחי'

יוסף יצחק פרדוי' בן רבקה שיחי'
 יהודה לייב בן רבקה שיחי'
 שמואל בן רבקה שיחי'
 חי' מושקא מסעודה בת רבקה שתחי'
 חנה לאה אילה בת רבקה שתחי'
 שניאור זלמן בן רבקה שיחי'
 שרה בת רבקה שתחי'
 חי' מושקא בת רחל שתחי'
 מנחם מענדל בן סופה שתחי'
 יוסף יצחק בן חי' מושקא שיחי'
 חנה בת חי' מושקא שתחי'
 אדל בת חי' מושקא שתחי'
 אריה לייב בן חי' מושקא שיחי'
 משי מלכה בת חי' מושקא שתחי'
 אברהם חיים בן חי' מושקא שיחי'
 אסתר הדסה בת רחל שתחי'
 מנחם מענדל מרדכי בן מרים שיחי'
 שניאור זלמן יוסף שלום בן אסתר הדסה שיחי'
 אילה קוקה בת אסתר הדסה שתחי'
 לוי בן אסתר הדסה שיחי'
 חנה בת אסתר הדסה שיחי'
 דבורה לאה בת רחל שתחי'
 חיים בצלאל בן אסתר שיחי'
 רפאל מענדל אשר בן דבורה לאה שיחי'
 בנימין שלמה בן דבורה לאה שיחי'
 גולדה ברכה בת דבורה לאה שתחי'
 שיילי יוכבד בת דבורה לאה שתחי'
 משה בן רחל שיחי'
 יפה בת תניא שתחי'
 חי' מושקא בת יפה שתחי'
 איידל ליבא בת יפה שתחי'
 תהל רוז בת יפה
 ישראל נצה בן רחל שיחי'
 מנחם מענדל בן חי' מושקא שיחי'
 אפרים זאב בן חי' מושקא שיחי'
 בלומה אילה בת חי' מושקא שיחי'
 שיינא ברכה בת רחל שתחי'

יחי אדוננו מורנו זרבנו מלך המשיח לעולם ועד

ספר זה נדפס לזכות
כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
לרגל שנת הקב"ג להולדתו



לע"נ

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ כו'
ר' אלעזר קלמן בן ר' אהרן ע"ה
נלב"ע חמשה עשר בשבט תשע"ח

טיפענברון

ולזכות תבלחט"א זוגתו מרת חנה בת פייגא ריבא שתחי'



ולזכות

חיענא בת ברכה	יוסף יצחק בן שיינא מושקא	אלימלך בן חנה
דבורה לאה בת ברכה	קריינא בת העניא רבקה	שיינא מושקא בת חיענא
מנחם מענדל בן שיינא מושקא	מנחם מענדל בן קריינא	חיענא בת שיינא מושקא
חי' מושקא בת אסתר עליזה	אסתר מאטיל בת קריינא	שלום דובער בן רייזל רבקה
אלעזר קלמן בן חי' מושקא	חיענא בת קריינא	מאיר אליעזר בן חיענא
שמענא שרה בת שיינא מושקא	אלעזר קלמן בן קריינא	צבי' ליבא בת חיענא
חיים בן איידליא	סימא חסיה בת קריינא	דבורה לאה בת חיענא
חי' לובא בת שמענא שרה	ברכה בת שיינא מושקא	אהרן בן חיענא
דבורה לאה בת שמענא שרה	שניאור זלמן בן ראשא רחל	שמענא בת חיענא
מנחם מענדל בן שמענא שרה	ניסן אייזיק בן ברכה	אפרים בן חיענא
פייגא רבקה בת שיינא מושקא	מנחם מענדל בן ברכה	שמענא שרה בת חיענא
אייזיק גרשון בן שיינא באשא	מאיר בן ברכה	יהודית בת חיענא
דוואשא בת פייגא רבקה	רבקה בת ברכה	אסתר בת חיענא
אסתר בת פייגא רבקה	אלעזר קלמן בן ברכה	מנוחה רחל בת חיענא
	שמענא שרה בת ברכה	

שיחיו

טיפענברון

להצלחה רבה בכל עניניהם בגז"ר ובמילוי שליחותם לזירוז
ההתגלות כ"ק אד"ש מה"מ לעיני כל תיבך ומי"ד ממ"ש, נאו!

ספר זה נדפס לזכות
ב"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
לרגל שנת הקב"ג להולדתו



לע"נ

הרה"ח ר' דובער ב"ר שניאור זלמן יהושע ע"ה
מרת שרה טובה בת ר' שבת ע"ה

הוקדש ע"י

ולזכות בני משפחתם
בנם ר' מרדכי יוסף שי'
וזוגתו מרת חיה תחי'
וילדיהם:

מתתיהו אריה ליב,

יצחק אלחנן,

מאריאשא מרים,

שרה טובה,

חנה יהודית,

שניאור זלמן יהושע,

לאה

שיחיו

לייט



יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד

ספר זה נדפס לזכות
כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
לרגל שנת הקכ"ג להולדתו



לע"נ

הרה"ח ר' שמעון בהרה"ח ר' רחמים ע"ה
נלב"ע ה' אייר ה'תשס"ד



הרה"ח ר' ברוך שלום בן ר' משה ע"ה
נלב"ע ט' מבת ה'תשע"ה



ר' משה בן ר' שלום ע"ה
נלב"ע כ"ג אייר ה'תשנ"ב

ווגתו מרת איילה בת ר' שלמה ע"ה
נפטרה ביום ב' דראש השנה ה'תשע"ב



מרת חנה ציונה בהרה"ג ר' שלמה שו"ב ז"ל
נפ' ו' אייר ה'תשס"ה



והקיצו ורננו שוכני עפר, והם בתוכם תיכף ומיד ממש
בהתגלות של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
נדפס ע"י משפחתם שיחיו



יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד

ספר זה נדפס

לזכות

ב"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
לרגל שנת הקב"ג להולדתו



לע"נ

מרת רינה בת ר' אברהם מרדכי ע"ה
נלב"ע יום ש"ק, זאת חנוכה, ב' טבת ה'תש"נ



ר' מנחם ב"ר מרדכי ע"ה
נלב"ע ט"ז אייר ה'תשמ"ט



ר' ישראל פייזול ב"ר אריה לייב הבהן ע"ה
נלב"ע יום ש"ק ח"י כסלו ה'תש"ע



הת' לוי יצחק ע"ה בן הרה"ח ר' אריה לייב הבהן שליט"א
נלב"ע יום ו' אלול כסלו ה'תש"פ



והקיצו ורננו שוכני עפר, והם בתוכם תיכף ומיד ממש
בהתגלות של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

נדפס ע"י משפחתם שיחיו



יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד

לזכות
כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
הוקדש לרגל שנת הקב"ג להולדתו



לז"נ
הרה"ח הרה"ת ר' צבי הירש בן הרה"ח ר' בן ציון
נלב"ע ז"ך אלול ה'תש"מ
מרת רבקה בת הרה"ח ר' צבי
נלב"ע כ"ט תמוז ה'תשס"ב

שפריצער

והקיצו ורננו שוכני עפר, והם בתוכם תיכף ומיד ממש
בהתגלות של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א



יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד



נתרם ע"י ולזכות
האחים הרה"ת ר' שמואל והרה"ת ר' יעקב מרדכי
שיחיו
שפריצער

לזכות

ב"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

לרגל שנת הקכ"ג להולדתו
בשנת השבעים וחמש לנשיאותו
לאורך ימים ושנים טובות

יה"ר שיראה הרבה נחת

משלוחיו, חסידיו, וכלל ישראל

ויגאלנו ויזליכנו קוממיות לארצנו

וישמיענו תורה חדשה מפיו

בגאולה האמיתית והשלימה

תיבך זמיר ממ"ש

זמתוך שמחה וטוב לבב

יחי אדוננו מורנו זרבנו מלך המשיח לעולם ועד

